

Tuusniemen Joulu 2013

Lukijalle 2
Valto Holopainen
Kaksitoista askelta jouluun 3
Paula Hagman-Puustinen
Valoa ja uskoa elämään 4
Asta Tirkkonen-Hersio
Jouluna rintamalla 5
Onni Ryynänen
Kunnianarvoiset sotaveteraanit, hyvä juhlayleisö 6
Pekka Vapaavuori
Jalat 8
Pentti Leppänen
Heliseni, keijuseni 9
Tuovi Tiitinen
Vapaussodan veteraaneja 10
Otto Juutilainen/Valto Holopainen
Elämää Kojanlahdessa 11
Aili Hirvonen
Joulu on juhla kuin mansikkamaito 12
Anja Rämä
Joulu on minua varten 12
Unto Eskelinen
Tuusjärven koululaiset ilahduttivat palvelukeskuksella 13
Valto Holopainen
Koulumatka 14
Elina Lyytinen
s/s Tapio 15
Valto Holopainen
Patakukko 17
Valto Holopainen
Matkat Tuusniemen kirkkoon 18
Museovirasto
Kissanpäivät 19
Pentti Leppänen
Sotalapsena Ruotsissa 1944-1967 20
Rauha Miettinen
Pikku pätkä kesääni 22
Marika Auvinen
Kalasta ja kalastamisesta 23
Linnea Puurunen
Historiikki Kohanlahti-Ruskila kylätoimikunnan
25-vuotiselta taipaleelta 24
Marja Koistinen
Omenia hakemassa 26
Hannu Holopainen
Juojärvi 27
Juhani Susineva
Helge 28
Valto Holopainen
Kaverille 29
Rauha Kekäläinen
Nuotanvetoa Juojärvellä 40- ja 50-luvuilla 30
Veikko Juutilainen
Lampaiden haku 31
Liisa Lyytikäinen
Aikamatka Saimaalla 32
Timo Totro
Olen unessas useasti sinun poluillas koulutie 34
Eila Tirkkonen
Ruunajoen Pekan muistolle 35
Marjatta Pekkonen
Kansallis- ja kansanpukuja 36
Valto Holopainen
Pitämätön puhe 11.2.2012 38
Valto Holopainen
Kronikka Mäkimajan hirvipeijaisissa 39
Helka Koistinen
Samoja Räsäsiä 40
Sakari Räsänen
Mansikkajuhannus 41
Liisa Lyytikäinen
Vilho Koistinen- hirvimies vuosimallia 1923 42
Pekka Mustonen
Katkelmia Mäkijärven Metsämiesten perustamisajoilta 43
Aimo Forsman/Asta Tirkkonen-Hersio
Kotiseututyötä 50 v.uotta 46
Seppo Hallman
Osa historiaa, osa ei 47
Valto Holopainen
Mäkijärven Metsämiehet 48
Päivi Elina Tirkkonen
Tuusniemen Yrittäjät palkitsi vuonna 2013 51
Valto Holopainen
Tienvarren maisema muuttuu 52
Valto Holopainen
Aikojen takaa: Vuonna 1956 53
Valto Holopainen
Luokkaretkellä 30.5. 2013 54
Retkellä olleet oppilaat
Muistoissamme 56
Anna-Liisa Happonen
Vuoden 2013 tapahtumia 58
Valto Holopainen
Kiertopalkinto 59
Matti Poutiainen
Etelä-Tuusniemi Vuoden kyläksi 60
Valto Holopainen
Viimeinen sana 62
Hyvän Joulun toivotukset 63
Ilmoitukset 65

TUUSNIEMEN JOULU 2013

PÄÄTOIMITTAJA
VALOKUVAT (ellei toisin merkitty)
Valto Holopainen
PIIRROKSET
Tuire Joutsen

KANSI
Maalaus, Eeva Tuunainen

LEHTITOIMIKUNTA
Kari Puustinen, puheenjohtaja
Raimo Hätinen, sihteeri
Anna-Liisa Happonen, Onni Ryynänen,
Pekka Mustonen, Seppo Hallman,
Valto Holopainen

JOULUTERVEHDYKSET
Anna-Liisa Happonen

ILMOITUKSET JA MARKKINOINTI
Kari Puustinen, Raimo Hätinen, Pentti Auvinen,
Reino Miskala, Heimo Räsänen, Jarkko Toivanen,
Matti Kolari, Seppo Miettinen, Teuvo Voutilainen

JULKAISIJAT
Tuusniemen Lions Club j
Tuusniemen Kotiseutuyhdistys ry

PAINOPAIKKA
Kuopion Liikekirjapaino Oy

KIITOS
Tuusniemen Lions Club ja Kotiseutuyhdistys kiittävät tämän lehden tukijoita, ilmoittajia, kirjoittajia, kuvittajia ja kaikkia lehden tekoon osallistuneita ja ennen kaikkea Teitä lukijoita. Lehden teosta mahdollisesti kertyneet varat tullaan käyttämään kotiseututyön ja nuorison hyvien harrastusten tukemiseen.

HYVÄÄ JOULUA
JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA!

Lukijalle

Olemme me tuusniemeläiset saaneet jälleen rakennettua tämän oman joulehtemme; Tuusniemen Joulun. Ensimmäinen lehti ilmestyi vuonna 1989. Siis vuosi vielä ja täytämme neljännesvuosisadan. Tänä aikana on monet lehtemme ystävät olleet asialla. Monet ovat jo poiskin nukkuneet. Ehkäpä ensi vuonna saamme muistella ihan nimeltä näitä uskollisia avustajiamme.

Emme kuitenkaan tee tätä lehteä itsemme takia, vaan teille lukijoille. Vuosi vuodelta tälle onkin tullut entistä enempi kysyntää. Kotiseutuliitosta kerrotaan, että tämän kokoisella paikkakunnalla kotiseutujulkaisun, jona itsemme pidämme julkaisumääräksi riittää yleensä 500 kappaletta.

Tämän lehden painosmäärä on 1000 kappaletta. Ensimmäisten lehtien sivumäärät olivat noin 40 sivua ja painosmäärät 400 kappaletta. Kaikilta vuosilta on lehtiä myös tallennettu eri suuruisia kappalemääriä. Suosiosta johtuen olemme pystyneet pitämään irtonumeroiden ja ilmoitusten hinnat lähes samoina koko eurovaluutta-ajan. Lehtemme on myös antanut mahdollisuuden monille kirjoittajille saada kirjoituksensa julkaistuksi.

Tämä on tärkeä asia. Ihmisten omista kirjoituksista ja perinteen tallentamisista on monet jutun aiheet muodostuneet. Olen huomannut että monilla ihmisillä on tarvetta saada omakohtaista perinnettä talteen, mutta keinot siihen ovat monesti vähäiset.

Tämä johtuu useinkin pelkästä ujoudesta ja vaatimattomuudesta. Ajatellaan helposti etten minä osaa kirjoittaa. Muistoni ei kiinnosta ketään tai mitähän ne ihmiset ajattelee, jos minäkin kirjoittaisin.

Kun seuraamme nykyistä kirjallisuutta, luemme lehtiä, katsomme tv:tä, kuuntelemme radiota huomaamme, että monet sellaiset ihmisten elämän kokemukset, joita on pidetty kauan jopa sukupovia salaisina, tai muuten arkaluontoisina asioina ovat nykyisin jo hyvinkin jokapäiväisiä. Tästä on erikoisen hyviä, esim. Sirpa Kähkösen kirjoittamat kirjat.

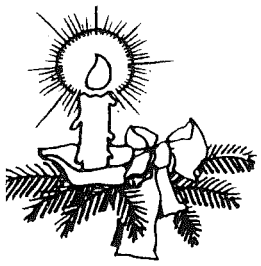
Varsinkin "Vihan ja rakkauden liekit", jossa hän kirjoittaa asioista, joista ennen aikaan uskallettiin korkeintaan kuiskailla.

Tällainen avoimuus on mielestäni hyväksi. Se vapauttaa ilmapiiriä ja monia sukupolvia vaivanneita epäilyitä saadaan vähemmäksi.

Tämä Tuusniemen Joulu on kuitenkin tehty jälleen hyvin perinteellisellä tavalla, niin sisällön kuin myös, ilmaisutavan suhteen. Lähes kaikki avustajat ovat jollakin tavalla sidoksissa tuusniemeen. Ehkäpä joskus teemme suurilla nelivärikuvilla ja kiiltävälle paperille tehdyn komean lehden, mutta sen aika ei taida olla vielä nyt.

Toivotan tässä samalla kaikille lukijoille ja lehtemme ystäville Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2014.

Valto Holopainen

Kaksitoista askelta jouluun

1. Hoosianna, Daavidin Poika, kiitetty olkoon Hän! Tästä se alkaa – ensimmäisestä adventista. Sytytän ensimmäisen kynttilän.

2. Nyt syttyy valot tuhannet myös tänne Pohjolaan. Kaivan kynttelikön esiin ja asetan sen ikkunalle. Valoa ja iloa naapureillekin!

3. No onkos tullut kesä? Lapsena joulut olivat aina lumivalkoisia. Nykyään lunta saa odottaa. Vanhemmiten myös ajankulku näyttää nopeutuvan. Lapsena joulua piti odottaa viikkotolkulla, nyt sen vauhdikas tuleminen yllättää joka vuosi. Ehdinkö hypätä joulun kelkkaan mukaan?

4. Vaan muistammeko lapsen sen, mi taivaisen tuo kirkkauden? Kaupat ovat pullollaan ihania joulutavaroita ja lahjaideoita. Mitähän tänä vuonna käärisin pakettiin?

5. Joulu on taas, joulu on taas, kattilat täynnä puuroo. Keitän ensimmäisen riisipuuron ja rusinasopan. Ai kun on hyvää! Ja mikä ihana tuoksu täyttää talon!

6. Taas toivotus hyvän joulun... Tänä vuonna kirjoitan joulukortteihin tervehdyksen joululaulun sanoin: Joulu on taas, riemuitkaa nyt! Lapsi on meille tänä yönä syntynyt!

8. Lumi on jo peittänyt kukat laaksosessa... Kauneimmat joululaulut kirkossa kajahtivat jälleen niin komeasti. Tuli joulumieli sydämen pohjaan saakka vierekkäin istumisesta ja yhdessä laulamisesta.

9. Jouluruokaa tarjoo kunnon väki. Joululaatikot on tehty. Piparit vielä leipomatta. Ne pitää jättääkin myöhemmäksi. Tulee muuten syötyä. Meillä asuu pullahiiriä ja - koiria.

10. Taas kaikki kauniit muistot mun tulee mielehen. Kävin hautausmaalla. Oli jo tuotu paljon kynttilöitä. Täälläkin odotetaan joulua.

11. En etsi valtaa loistoa, en kaipaa kultaakaan...Löysin lahjapiilon kotoa. Tuo pehmeä paketti on varmasti minulle!

12. Hilja Haahdin joululaulun sanoin hiljennyn vihdoin ja ajatellen joulun syvintä sanomaa:

Taas aiot jouluvieraakseni ja saavut Jeesus meillekin. Oi avaa itse sydämeni, sun että vastaanottaisin.On koti kaunistettu sulle, vaan köyhän sydän ennallaan. Tuo taivaan kaunistusta mulle, käy itse juhlaa laittamaan.

On taivas tähtikirkkahana ja meille syttyy kynttilät. Vain lausu Jeesus yksi sana, niin sydänvalon sytytät. Mä sydämessä, kodissani, sua tarvitsen ja vartoan. Nyt tule kallis vierahani, tuot mulle joulun ihanan!

Tuo laulu muistuttaa siitä, että joulun parhain lahja on jo annettu. Me saamme sen vain vastaanottaa ja yhdessä toistemme kanssa iloita ja riemuita Vapahtajamme läsnäolosta elämässämme. Siunattua joulua!

Paula Hagman-Puustinen
Tuusniemen aluepappi

Kunnan tervehdys Tuusniemen Joulu -lehteen 2013

Valoa ja uskoa elämään

Tuusniemen kunnassa vuosi 2013 on ollut kovin erilainen aikaisempiin vuosiin verrattuna. Uusi valtuusto aloitti toimintansa keskellä kunta –ja soteuudistus rytäkkää. Kiireellä ja täydessä epävarmuudessa jouduttiin antamaan lausuntoja asioihin, joista lausunnonpyytäjilläkään ei ollut selkeää varmuutta ja käsitystä.

Heti vuoden alusta alettiin laatimaan palvelustrategiaa, jossa määritellään kunnan palvelut ja strategia valtuustokaudelle.

Strategian mukaisesti kuntarakennelain velvoittamalla tavalla Tuusniemen kunta aloitti nyt syksyllä kuntaliitosselvityksen Kuopion kaupungin kanssa. Selvitys valmistunee kevätkesästä 2014 ja elokuun valtuustossa sitten selvityksen perusteella päätetään liitytäänkö Kuopioon vai ei.

Toinen merkittävä ja keskusteluakin aiheuttanut strategiapäätös oli toimitusjohtajan palkkaaminen Tuusniemen Teollisuus Oy:lle. Tällä toimella valtuusto haluaa terävöittää ja saada potkua elinkeinojen kehittämiseen. Tuusniemellä on jo maantieteellisen sijaintinsa puolesta kaikki mahdollisuudet onnistua asiassa. Onnistuessaan se tuo lisää työpaikkoja, asukkaita ja vero euroja meidän kaikkien hyväksi.

Kesäkuun valtuustossa hyväksyttiin vuoden 2012 tilinpäätös. Tässä tehtiin taas historiaa, vaikkakin epämieluisalla tavalla. Vuoden 1990 jälkeen ensimmäistä kertaa käsiteltiin alijäämäinen tilinpäätös. Kuluvana vuonna ja myös tulevaisuudessa kunnan taloudellinen tilanne tulee olemaan haasteellinen. Kesän ja syksyn mittaan on istuttu sekä luottamushenkilöiden että kunnan henkilöstön voimin etsimään , mistä säästöjä löytyisi. Tulevina vuosina sopeuttaminen tulee olemaan vielä rajumpaa.

Meitä tuskin yhtään lohduttaa tieto siitä, että kyyti on yhtä kylmää muissakin Suomen kunnissa ja kaupungeissa. Eivät suuret ja kauniit pääse yhtään sen helpommalla tässä asiassa.

Kuntataloutta rasittavat lisääntyneet velvoitteet kunnille, valtion osuuksien leikkaus, meillä Tuusniemellä kasvavat toimintamenot varsinkin sosiaali-ja terveyspuolella sekä mittavat investoinnit lainoineen ja korkomenoineen.

Lehdistä ja muista viestimistä saamme päivittäin lukea ja kuulla irtisanomisista ja muista kielteisistä ja mieltä lamaannuttavista uutisista. Jos ajattelemme maailmanlaajuisesti, olemme kuitenkin hyvässä asemassa, me suomalaiset olemme tutkimuksenkin mukaan yksi maailman onnellisimmista kansoista. Pidemmällä aikajänteellä ajatellen selviämme tästäkin taantumasta niin kuin aina ennenkin ja sadan vuoden päästä kun aikansa taloustieteilijät piirtävät käppyröitään, tämä lama tuskin kovin paljon käyrää heilauttaa

Vain yrittämällä ja uskolla tulevaisuuteen päästään eteenpäin. Joulunaika tuo myös tähän pimeään kaamosaikaan valoa ja toivoa meille kaikille.

Toivotan lukijoille Rauhallista Joulunaikaa ja Valoisaa Tulevaa Vuotta,

Asta Tirkkonen-Hersio
kunnanvaltuuston puheenjohtaja

Jouluna rintamalla

Että nuori lukija ymmärtäisi tuntojamme, on kerrottava niistä taustoista, mitkä vaikuttivat mieliimme jouluna 1941.

Astuimme suorittamaan asevelvollisuuttamme talvisodan aikana. Jatkosodan syttyessä olimme ensimmäisten joukossa ylittämässä raja.

Elämänkokemuksemme oli varsin vähäinen. Emme olleet kypsiä ankaran kovaan hyökkäyssotaan. Elämänmuutosta ei ollut helppo sisäistää. Omaksumamme arvot heittivät kuperkeikkaa sodan tehtävien kanssa. Kunnioitus ihmisarvoa ja elämää kohtaan sumeni. Oli toimittava sodan lakien mukaan.

Hyökkäyssota oli fyysisesti raskas. Ei erotettu yötä päivästä, eikä pyhää arjesta. Samat vaatteet oli päällä jatkuvasti, päällä ne kastuivat ja päällä ne kuivuivat.

Ennusteet sodan kestosta vaihtelivat viikosta muutamiin kuukausiin.

Tohmajärveltä alkanut hyvin onnistunut hyökkäyksemme päättyi pataljoonamme osalta Karjalan kannaksella Rautuun, vanhalle rajalle. Se oli suuri saavutus. Armeijamme oli piirtänyt vahvoin kirjaimin historian lehdille uuden rivin, Karjalan kannas on jälleen meidän suomalaisten. Tapahtumat matkan varrelta puhuttelevat meitä läpi elämämme.

Joukkueemme pääsi rakentamaamme parakkiin, jouluaattona. Tuntuihan se mukavalta siirtyä teltoista uutuuttaan hohtavaan puun tuoksuiseen parakkiin.. Olimmehan asuneet koko kesän kuin jäniksenpojat mitä ihmeellisimmissä paikoissa.

Joulun lähestyminen herätti tunteitamme, tunsimme sotaväsymystä. Toiveet sodan päättymisestä olivat rauenneet. Englanti julisti Suomelle sodan 6.12.1941. Miksi juuri itsenäisyyspäivänämme? Se tuntui vakavalta sotapoliittiselta iskulta vasten kasvojamme. Tunsimme menettävämme sitä myötätuntoa, mitä talvisodan aikana saimme maailmalta. Koti- ikäväkin voimistui, koti ja omaiset tuntui jääneen saavuttamattoman kauas. Oikotietä emme osanneet kuvitella. Mielessä peilautui, että koti jäi taistelu- ja miinakenttien tuolle puolen, murrosten, piikkilankaesteiden ja vaikeasti ylitettävien vesistöjen taakse, kipeiden muistojen taakse, jonne monen aseveljen elämä oli sammunut. Tuntui kuin oikea joulu olisi siellä kotona kaukana saavuttamattomissa.

Tässä aseveljeni Veikko Matilaisen sotapäiväkirjan merkintöjä.

13.12. Ryssä pudotti desantteja Kiviniemeen ja tänne Rautuun. Olivat katkoneet puhelinjohtoja. meidän komppanian johto oli poikki tuosta 300 m päästä.

15.12. Kävin kenttäsairaalassa otattamassa sirpaleen pois rinnastani. Keskiviikkona on mentävä uudestaan.

17.12.. Minulle tuli pieni pettymys, kun en pääsytkään toipumislomalle. Täytyy siis viettää joulu täällä.

21.12. Sain kolme joulupakettia, kaksi, kotoa ja yhden Maija-tädiltä.

31.12. Saimme pitkästä aikaa milkin kanssa korvikkeet.

Jouluaattona varasimme kukin paikkamme laverilta. Reppu toimi tyynynä ja mantteli peittona. Pakkanen kun oli, laitoimme ahkerasti puita kaminaan, että saimme kostean parakin lämpimäksi. Ei meillä ollut joulukuusta, eikä muuta jouluun kuuluvaa, kuin muutamia paketeissa tulleita kynttilöitä.

Aattoillan hämärtyessä nautimme levosta ja parakin miellyttävästä lämmöstä.

Rintamalinjalta ei kuulunut, kuin yksittäisiä laukauksia. Saimme toivomamme joulurauhan.

Jouluaamun kuulaalla taivalla tuikki tuhannet tähdet, kun marssimme kenttäkeittiölle. Vastaamme tuoksahti oikean kahvin haju. Saimme kahvia ja suurikokoisen paakelssin. Päiväaterialla söimme herkullista riisipuuroa. Olimme tyytyväisiä joulupäivän herkkuihin.

Joukkoja ei tohdittu koota yhteiseen kenttäjumalanpalvelukseen, sillä vihollinen huomioi herkästi kaikki liikkeemme. Niinpä sotilaspastori Manninen kävi jokaisessa parakissa pitämässä lyhyen hartauden. Muistan hänen puhuneen kotien ja omaisten suojelemisesta, jouluun hiljentymisestä sodan melskeessäkin ja suojelijastamme täällä.

Joulupäivänä oli rauhallista. kirjoittelimme kirjeitä koteihimme, kiittelimme saamistamme paketeista. Sellainen oli joulu 1941. ikimuistoinen ja unohtumaton.

Arjen tultua ja vuoden vaihduttua koti-ikävä ja sotaväsymykset hälvenivät mielistämme. Pataljoonamme valmistautui siirtoon Itä-Syvärille. Siellä odotti taas uudet haasteet ja uudet seikkailut. Sota jatkui.

Meillä on ollut 70 v. rauhaa ja vapautta. Nyt tarvitsemme luoda yhteisöllisyyden henkeä, hyvää tahtoa, rakkautta toisillemme ja jouluksi oikeaa joulumieltä..

Toivon kaikille tämän lehden lukijoille joulurauhaa.

Onni Ryynänen

Kirjoittaja on 94-vuotias sotaveteraani Onni Ryynänen vuonna 2013 katsomassa Tommi Räsäsen laittamaa muistonäyttelyä ukkinsa Paavon sotamuistoista.

Musiikin tohtori Pekka Vapaavuoren puhe

Kunnianarvoiset sotaveteraanit,

Suomi on saanut elää rauhan aikaa lähes 70 vuotta. Minun on helppo muistaa se, koska voin mitata sitä omalla elinajallani, olenhan syntynyt pian rauhan solmimisen jälkeen. Voin perustellusti katsoa kuuluvani todella hyväosaiseen sukupolveen, kun olen saanut elää koko elämäni vanhuuden kynnykselle asti ilman sotia itsenäisessä, suvereenissa valtiossa. Se on harvinaista herkkua tässä jatkuvien konfliktien maailmassa. Haluan antaa kiitokseni ja kunnioitukseni teille, jotka olette joutuneet maksamaan siitä meidän puolestamme hinnan, jonka suuruutta kykenemme vain vaivoin tajuamaan. On hyvä, että edelleen vietämme tällaisia juhlapäiviä, jotka muistuttavat meitä siitä, että asiat eivät ole aina olleet meidänkään maassamme yhtä hyvällä tolalla, kuin ne ovat viimeksi kuluneina vuosikymmeninä olleet. Ne muistuttavat meitä myös siitä, että rauhan ja hyvän, turvallisen elämän ja elinympäristön säilyttäminen ja kehittäminen vaatii jatkuvaa ponnistelua.

Sodalla on monet kasvot. Ankarimmillaan ne ehkä näyttäytyvät rintamalla, jossa kuoleman uhka on koko ajan läsnä. Helppo ei ole myöskään niiden naisten osa, jotka yrittävät koko ajan miehensä puolesta peläten selviytyä päivästä päivään lastensa kanssa. – Monien kertomusten joukossa minua on koskettanut syvästi yksi sotakertomus, jonka olen kuullut isästäni ja toinen äidistäni. Muuan ystäväni kertoi isälleen yhteistyöstä, jota hän teki kanssani. Kuuluaan nimeni tämä vakaumuksellinen kommunisti kysyi ystävältäni, mahtaako tämä yhteistyökumppani olla sukua Lennart Vapaavuorelle. Kuultuaan vastauksen hän oli sanonut: "Se Vapaavuori on ainoa pappi, jota olen eläissäni kunnioittanut. Hän piti aina huolta siitä, että venäläisiä sotavankeja ei saa kiusata. Hekin ovat ihmisiä ja ansaitsevat sen takia inhimillisen kohtelun."

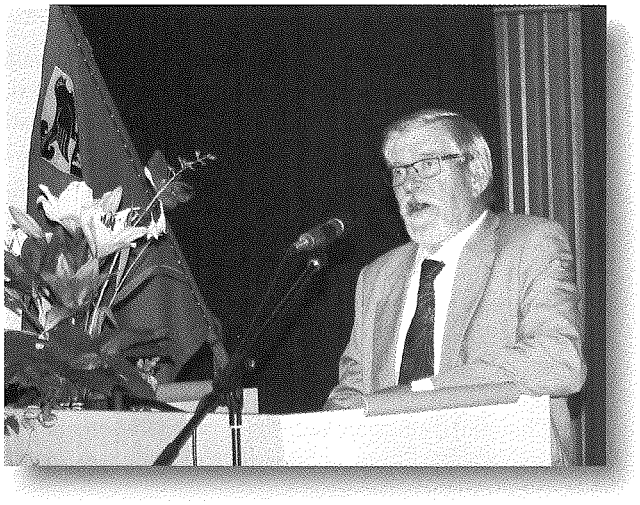
Äitiäni koskeva kertomus liittyy sekin sotavankiin. Vanhempani olivat muuttaneet talvisodan jälkeen kaksivuotiaan esikoisensa kanssa Juntusrantaan, rajaseutukylään, jota sota ja sen seuraukset olivat kohdelleet todella pahasti. Isäni piti toimia siellä pappina, mutta jatkosodan sytyttyä hän joutui lähtemään rintamalle. Perhe sijoitettiin pahimmilta sodan melskeiltä turvaan syrjäiseen Pupon saareen, jossa he asuivat sikäläisen perheen kammarissa. Sota näytti sielläkin yhdet kasvonsa, kun eräänä syksyisenä päivänä pihaan ilmaantui pahasti nälkiintynyt mies kädet ylhäällä ja taskut nurin käännettyinä. Hänet otettiin sisään, annettiin ruokaa ja annettiin hänelle sija, jossa hän sai nukkua pahimman väsymyksensä pois. Kävi ilmi, että hän oli jostakin läheiseltä vankileiriltä karannut neuvostoliittolainen sotilas, joka oli piileskellyt metsissä ja pysynyt hengissä marjoja syömällä, mutta syksyn kylmetessä talveksi oli nähnyt ainoaksi mahdollisuudekseen pykiä läheiseen taloon ja antautua. Siinä hän sitten eleli talon väen kanssa, kunnes jonakin päivänä suomalainen sotilaspartio sattui kulkemaan ohi. Äitini juoksi puhuttelemaan heitä ja kertoi, että talossa oli neuvostoliittolainen karannut sotavanki. Sotilaat kysyivät äidiltäni, vaikuttaako mies vaaralliselta ja saatuaan kielteisen vastauksen he pyysivät äitiäni pitämään miestä huostassaan, kunnes retkeltään palatessaan ottaisivat hänet mukaansa. Mies kotiutui talon ja leikki mielellään silloin kaksivuotiaan sisareni kanssa ja jonkinlaisella puheen ja elekielen välityksellä kertoi, että hänelläkin on kotona samanlainen tyttö isää odottamassa. Yhteistä kieltä ei ollut. Kuitenkin hän myös sai kerrottua, että kotona rauhan aikana hän oli ollut balalaikan soittaja jossain kansanmusiikkiorkesterissa. Muutaman päivän perästä sotilaspartio palasi ja vei miehen mukanaan. Äitiäni jäi askarruttamaan ja jopa huolestuttamaan, miten tämän ihmispoloisen mahtaa käydä.

Näissäkin kertomuksissa näkyivät eräät sodan kasvot, joskin hyvin erilaisina kuin olemme tottuneet ne ajattelemaan. Vihollinen on vihollinen niin kauan, kun hän on kasvottomana osana armotonta sotakoneistoa taistelemassa minua ja minun sotakoneistoani vastaan, mutta kun hän on kanssani kasvokkain avuttomana, hänestä saattaakin tulla ihminen ja lähimmäinen. Tällaiset kasvot meidän pitää oppia tunnistamaan tämänkin hetken maailmassa. Onhan meillä rauhankin aikaisessa maailmassamme monenlaisia ongelmia ja vihollisiksi toisten ihmisten ja ihmisryhmien kohtaamisessa. Yksi tällainen ongelma tuli Suomessa vastaan heti sotien päätyttyä. Suomi oli rauhan ehtona joutunut luovuttamaan Neuvostoliitolle huomattavan suuria alueita, joiden asukkaat halusivat pysyä suomalaina mieluummin kuin jäädä vanhoille kotiseuduilleen, joista oli tullut osa Neuvostoliittoa. He saivat täällä uusilla kotiseuduillaan kokea monenlaista vastaanottoa. Käsittääkseni suurin osa suomalaisista, jotka saivat pitää kotinsa ja kontunsa, ottivat heidät heidän tilanteensa tietäen ystävällisesti ja avuliaasti vastaan, mutta niitäkin oli jotka pitivät heitä ryssinä, varsinkin, jos he olivat ryssänuskoisia ortodokseja, ja olisivat lähettäneet heidät takaisin tai ainakin jonnekin muualle kuin "meidän nurkillemme".

Tuusniemikin osallistui siirtolaisten asuttamiseen. Sainpa minäkin pikkupoikana tutustua tähän tilanteeseen, kun tänne muutettuamme saimme lähimmiksi naapureiksemme Karjalasta tulleen perheen. Sille oli lohkaistu kotinani olevan pappilan maista uudistila asuinpaikaksi ja toimeentulon turvaamiseksi. Vanhempani opettivat minulle, että naapurit olivat menettäneet kotinsa, omaisuu-

Tuusniemen veteraanijärjestöjen kesäpäivässä 10.7.2013

hyvä juhlayleisö

tensa ja toimeentulomahdollisuutensa, ja että itsenäisyytemme velvoitti meitä, jotka saimme pitää kotimme ja kontumme, huolehtimaan niistä, jotka olivat menettäneet ne, ja jakamaan omastamme, että kaikilla olisi hyvä elää. Nuo ihmiset olivat joutuneet ulkoisen uhan takia lähtemään kotiseudultaan nopeasti, vain välttämättömimmän mukaansa ottaen. Tänä päivänä sanoisin heitä pakolaisiksi. He olivat saman kansakunnan jäseniä kuin me ja puhuivat samaa kieltä. Muuten he olivat tuolloin samassa tilanteessa kuin oman aikamme sotien ja sorron jaloista pakenevat sudanilaiset, somalit, kurdit tai ketkä hyvänsä muut, joille eläminen omassa kotimaassaan on syystä tai toisesta käynyt mahdottomaksi.

Siirtolaisten asuttaminen sodan jälkeen kertoo vastaan sanomattomasti, miten Suomessa tuolloin ymmärrettiin itsenäisyys. Siihen kuului erottamattomana osana keskinäiseen solidaarisuuteen perustuva huolenpito niistä, jotka ovat jääneet tai jäämässä vaille omaa osaansa yhteisestä hyvästä. Aidosti itsenäinen valtio pitää huolta kaikista kansalaisistaan. Se turvaa kaikille kohtuulliset elinolot, yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet koulutukseen, terveydenhoitoon, kulttuuriin: sanalla sanoen ihmisen perusoikeuksiin. Meidän on yhä uudelleen, myös tänä päivänä, tehtävä kysymys, onko tuo yhteisvastuullisuus vieläkin täysimääräisesti voimassa. Siihen kuuluu myös se, että pidämme loppuun asti huolta sotaveteraaneistamme, jotka tekivät mahdolliseksi sen hyvinvointivaltion kehittämisen, jossa taloudellisista lamajaksoista huolimatta tänäkin päivänä elämme.

Huikeasta kehityksestä huolimatta Suomeen on tällä hetkellä muodostumassa yhä selvemmin hyvinvoivia ja huonosti voivia alueita. Maamme tasapainoista kehittymistä uhkaa vääjäämättömästi etenevä pakolaisvirta syrjäseuduilta keskuksiin ja pohjoisesta etelään. Maamme osat eriarvoistuvat kovaa vauhtia. Myös tätä muuttoliikettä voidaan kutsua pakolaisuudeksi, koska se on pakoa elinympäristöstä, joka ei tarjoa riittäviä edellytyksiä toimeentuloon ja sitä kautta tyydyttävään elämänlaatuun. Kansallinen yhtenäisyytemme, itsenäisyytemme syvin olemus on pahimmin uhattuna silloin, kun emme kykene – tai mikä vielä pahempaa – jos emme edes halua huolehtia koko maastamme ja sen kaikista kansalaisista. Kiihtyvällä vauhdilla tapahtuva väestön siirtyminen ja keskittyminen eteläisimpään Suomeen ja etenkin Helsingin ympäristöön aiheuttaa ongelmia siinä kuin maaseudun tyhjeneminen ja ennen elinvoimaisten keskusten heikkeneminen. Jälleen eteemme nousee kysymys: onko se sotien jälkeinen solidaarisuus ja yhteisvastuu, jolla karjalaiset asutettiin, edelleen voimassa.

Elämme tänä päivänä monella tapaa erilaisessa maailmassa kuin viime vuosisadan alkupuoliskolla. Tuusniemelläkin kaupoista saa melkein kaikkea sitä, mitä isommiltakin paikkakunnilta. Terveyden huolto on kehittynyt huimaavasti. Elämme keskimäärin kolmekymmentä vuotta vanhemmiksi kuin sata vuotta sitten. Suurin osa tästä elinajan odotteen noususta on paremman ravinnon, hygienian ja tapaturmien vähenemisen ansiota. Erilaisilla liikennevälineillä pääsemme nopeasti eri puolille maailmaa ja tiedotusvälineet kertovat meille reaaliajassa tapahtumista kaikkialla.

Kaiken kehityksen keskellä Suomi on ollut pitkään ja tavallaan on edelleenkin kulttuurisesti varsin yhtenäinen maa. Valtaosa meistä puhuu äidinkielenään suomea, mutta onhan meillä jo vanhastaan ollut ruotsin-, saamen-, romanin- ja monen muunkielisiä vähemmistöjä. Näihin on taidettu tottua eikä niitä enää pidetä kummajaisina niin kuin joskus aikaisemmin. Muiden Euroopan maiden tapaan Suomikin on muuttumassa yhä monikulttuurisemmaksi ja myös etnisesti entistä kirjavammaksi. Eivätkä kaikki maahanmuuttajat suinkaan ole pakolaisia. Heitä on itse asiassa varsin vähän. Tänne yritetään myös houkutella ihmisiä täyttämään sitä vajetta joka syntyy, kun alkuperäisten suomalaisten ikärakenne on muuttumassa yhä vanhemmaksi. Kanssamme elää tänä päivänä yhä kasvava joukko ihmisiä, jotka tulevat hyvin erilaisista oloista ja erilaisista kulttuureista. Onko tämä myös täällä asuvan, usein jo täällä syntyneen venäläisen, virolaisen, somalin, kurdin jne. isänmaa. Jos me oikein ymmärrämme vapauden, isänmaallisuuden ja itsenäisyyden olemuksen, niin pitäisi olla.

Elämme globaalissa maailmassa, jossa kaikki ovat monella tapaa riippuvaisia toisistaan. kohtalonkysymyksemme on, osaammeko elää eurooppalaisina ja osana koko maailmaa samalla kuitenkin aidosti tuusniemeläisinä, savolaisina ja suomalaisina kotiseutuamme ja isänmaatamme rakastaen. Jos me haluamme rakentaa sitä rauhaa, jossa nyt saamme elää, meidän on uskallettava kohdata toisemme myös erilaisuutemme hyväksyen ja sitä kunnioittaen. Vain ihmiset, jotka ymmärtävät ja arvostavat toisiaan, ja osaavat ottaa huomioon toinen toisensa tarpeet, voivat yhdessä rakentaa yhteistä isänmaata.

Puhujan taustasta Tuusniemellä

Tämän juhlapuheen pitäjän Pekan isä Lennart Vapaavuori oli Tuusniemen kirkkoherrana 1950-luvulla.

Hän teki tsensä reippaalla, kansanomaisella ja ihmisiä huomioivalla käytöksellään hyvin suosituksi ja pidetyksi. Kaikkien suruksi ja järkytykseksi hän kuoli äkillisesti Ison Pappilan postilaatikolle 7.2.1957. Hän oli syntynyt 14.5.1912 ja oli siten kuollessaan vain 45-vuotias. Vapaavuoren hauta on Tuusniemen hautausmaalla.

Lennart Vapaavuori luennoi Tuusniemen Mieskerhossa 18.9.1956.

Kerhoillan puheenjohtajana toimi Onni Ryynänen ja sihteerinä Teuvo Pakkanen. Sihteeri on kirjoittanut erittäin tarkan pöytäkirjan.

Kirkkoherra Vapaavuori, joka piti illan alustuksen aiheesta huumori, esitti aluksi muutamia esimerkkejä hyvän huumorin värittämistä jutuista. Kuvaavana esimerkkinä siitä, miten huumori ja valoisa elämäntyyli auttaa eri tilanteissa, kertoi alustaja seuraavan tapahtuman kotipuolestaan.

Oli jouluaatto ja Aliinalla ja Iisakilla ei ollut varattuna edes leipäpalaa joulupöytään. Alina ei kuitenkaan tästä enemmälti valitellut, vaan kertoi naapurilleen naureskellen, että on se hauskaa; jouluaatto on meillä kun ei ole edes yhtään palasta leipää.

Itse huumori on kyky huomata hullunkurisia asioita ja ymmärtää niitä. Huumori on syntynyt meidän ihmisten mukana ja sen historia alkaa sieltä, mistä ihmiskunnan historiakin. Ihminen on ensimmäinen olio, joka on pystynyt olemaan huumorintajuinen. Huumoria on monenlaista. Huumori parhaimmillaan oikein kellii ja nauraa ja ajelee kuin kultapilven reunaa. Leveä huumori on helläkätistä ja hyväntahtoista. Myös pistävä huumori voi olla hyvää ja sitäkin totisesti tarvitaan, mutta oikea huumori ei koskaan ole pöljä eikä älytön, vaan se on viisasta. Ironiassa vedetään esille teon kurjuus, kun taas satiirilla vedetään esille vallitsevia epäkohtia humoristisesti. Yleensä huumori tuo esille rajattoman maailman, joka on leppoisa, mutta silti ei se ole yksinomaan lelu.

Mitä hyviin humoresteihin tulee, oli esim. Martti Lutter humoristi Jumalan armosta ja kun hän heilutteli huumoriaan, olivat vastustajat kovilla. Samoin olivat Voltaer ja Moliär mainioita humoristeja. Toiset pitävät humoristeja lörpöttelijöinä, mutta tällaiset ihmiset ovat surkuteltavia, sillä huumorintaju on välttämätöntä. Esimerkiksi sodassa on huumori laukaissut monta hermoille käyvää tilannetta ja silloin asiat ovat ratkenneet paljon myönteisemmin.

Keskustelussa pitäisi miettiä, mitä on hyvä huumori, sillä huonoakin on olemassa. Kun ihminen jalostuu niin huumorikin jalostuu ja oikea huumori osaa purra hienosti. On sellaistakin huumoria, (kaksi- ja kolmimieliset) että syntyy vilpitön halu lyödä, mutta joskus voi paksukin juttu sisältää hienoja asioita, jos ne vaan siihen löytää.

Lähde: Tuusniemen Mieskerhon pöytäkirjat 1953-1960

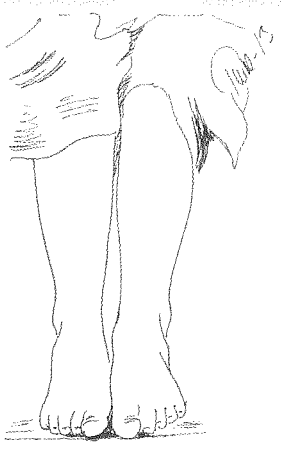
Jalat

Jalat nopsat vikkelät,
poikki pihan piipertävät,
ovat täynnä lihaa ja verta.
Nuoruutta nivelet notkuvat
on jaloissa vielä potkua.
Pakaroita ei pakota
ei oikuttele roppa ei mieli.

Jalat lonkista liikkuvat,
luiset nivelet kuluvat,
reisiä jalat tottelevat.
Joskus terästä kaipaavat,
raudalla nivelet paikataan.
Polvista aina taipuvat,
nilkoista joskus niksahtavat.
Akillesjänteet paukkavat.
Varpaisiin jalat loppuvat,
varpaan suojassa kenkien.

Vuosikerrokset kertyvät,
voi siskot ja veljet,
kun vuodet jaloissa näkyvät,
ei säätää jalkoja osata.

Aina juoksee hiihtää,
ravaa rappuja, taakkoja kantaa.

Yöt musiikkia palvoo,
jalkojen varassa tanssien.

Viisaat itämailla,
veden vievät rapun pieleen,
Varpaiden pesu oli edessä,
aavikon lämmössä vedellä,
Orjien oli palvottava,
pölyt pois pestävä,
jalat kuivaksi tehtävä.

Tulevaisuus anna jaloillesi,
yhdet jalat on palvelijana.
Pese kuivaa pudista,
hiero, venyttely, voimistele
taivvuttele, juokse ja tanssi.
Ole sutjakka, hoikka ja rasvaton
niin jalat toimii tottelee.
Kepein askelin kävelet,
maisen matkan porskuttelet,
kohdusta kukkakummulle.

Pentti Leppänen
31.3.2011
Kirjoittajan runokirjasta:
Tyttö tai poika

Heliseni, Keijuseni...

Kirjoitin tätä kirjettä sinulle kuolinpäiväsi iltana (28.9.-13) klo 21 jälkeen.

Sinua ei enää ole, ajattelin, mutta heti perään korjasin: nythän sinä OLET – olet enemmän, kokonainen, terve, onnellinen. Sinä olet sinä -puhdas, kirkas sielu, jonka yltä on pudonnut kuori, joka teki elämäsi raskaaksi, ylivoimaiseksi taakaksi, jota et enää jaksanut kuljettaa mukanasi.

Sinä elit täyden elämän – täydesti. Annoit minulle paljon.

Sinun avullasi opin paljon elämästä, ystävyydestä, anteeksiannosta, rakkaudesta. Ilman sinua olisin paljon vähemmän, ymmärtäisin paljon vähemmän. Olit enmmän kuin tytär. Kasvoimme yhdessä. Olit seikkailijatoveri ja tutkimusmatkailija.

Sinulla oli kiire syntyä tähän maailmaan pieni tyttöni, mutta kasvoit niin kovaa vauhtia, että jo puoli vuotiaana olit saavuttanut kasvussa täysiaikaisena syntyneet. Olit sinnikäs, iloinen ja valoisa vaikeuksista huolimatta.

Meidän fyysisessä maailmassamme kuolema tuntuu lopulliselta erolta, käsittämättömältä, vaikka se aina läsnä onkin ja jokaiselle lähtö tulee aikanaan. Juuri äskenhän juttelin sinun kanssasi.

Odotin sinua lomalle kotiin, sinun halaustasi, yhdessä touhuamista, juttelemista, mutta sinä olit jo niin sairas, ettet enää jaksanut tulla.

*Nyt sinä olet oikeasti kotona. Lohdutan itseäni tällä tiedolla: **Valosta olemme tulleet ja valoon me jälleen palaamme.** Enkeleille sinun sielusi oli kevyt kantaa Kotiin, Valoon.*

Pikku-Prinssi sanoi lentäjälle ennen kuolemaansa: "Saatan näyttää kuolleelta, mutta se ei ole kuitenkaan totta... ymmärräthän, kotini on liian kaukana, en voi viedä mukanani tätä ruumista. Se on liian raskas... mutta se tulee olemaan kuin hylätty vanha kuori... ei vanhoissa kuorissa ole mitään murheellista."

Sinun kuoresi aiheutti sinulle paljon harmia, vaivoja... silti sinä elit elämäsi meistä lähimmistäsi ja ystävistäsi huolehtien ja auttaen aina kun voit.

Lahjoitit minulle paljon kauneutta. Silittelin juuri tekemääsi kilpparia. Ne olivat sinulle tärkeitä. Ehkä koit, että sinussa ja niissä oli paljon samaa. Sanoithan joskus, että olet vanha sielu... ja kilpikonnathan ovat muinaisia eläimiä. Muistan kun kerran toin sinulle Tallinnasta pienen grafiikan lehden, jossa oli kaksi tanssivaa kilpparia. Hahduit siitä kovasti. Se kuva oli tosi iloinen ja hupainen (kuin Kaijan kanat, muistatko?). Siksi sen sinulle toinkin.

Kuva: Petri Huhtakangas.

Sinulla oli pienenä hassu tapa. Pyysit iltasella nukkumaan mennessä: "Äiti. Kutita minua jalkapohjista." Siihen kutittteluun ja silittelyyn sinä nopeasti nukahdit.

Kun kävit maalla luonani viimeisen kerran, silittelin sinun jalkapohjiasi ja muistelimme tätä lapsuutesi rituaalia.

Rauha-mummosi muisteli, kuinka olit pienenä istuttanut pennejä hänen kukkapenkkiinsä, koska uskoit että niistä kasvaa isoja rahoja tai kenties ihan rahapuita.

Mitä milloinkin olen tekemässä, mieleeni nousee monenlaisia muistoja sinusta. Kiitos, että synnyit tyttärekseni. Olet minulle Rakas.

Sanoit minulle elämäsi aikana monta kertaa: "Äiti, olet minulle rakas." Sellainen oli viimeinenkin viestisi muutama tunti ennen kuolemaasi. Rakkautesi on kaunis lahja Sinulta.

Kiitollisena kaipaan Sinua.

Tuovi-äiti

Vapaussodan veteraaneja Tuusniemellä

Kansalaissota, vapaussota, luokkasota, sisällissota, punankapina. Siinä nimiä maatamme kohdanneelle sodalle.

Vuosien 1917 ja 1918 tapahtumista Tuusniemellä ovat kirjoittaneet Lauri Happonen ja Matti Räsänen Tuusniemen Pitäjäkirjassa v. 2000, sivuilla 331 – 335. Koska kaikilla lukijollamme ei ole ymmärrettävästi mahdollisuutta lukea as. kirjaa suunnitelmissa on julkaista se esim. seuraavassa lehdessämme.

Vuonna 1958 kokoontuivat vapaussodan Tuusniemeläiset veteraanit muistotilaisuuteen, josta on olemassa valokuvakin, Kuva on otettu Osuuspankin rappusilla.

Juttelu Otto B. Juutilaisen kanssa 5.4.1912.

Juutilaiset tulivat Leppävirralta

Lassi niminen Juutilainen tuli Leppävirralta vuonna 1752 Tuusniemelle Kiukoolaan rengiksi. Oltuaan täällä yhden vuoden hän on tuonut vaimokseen Inga Puurtilan. He asuivat Kotalahden tilalla Kiukoolan talon lähellä. Siitä käsin hän kävi Kiukoolassa töissä.

Heille syntyi lapsia Antti 1776, Lassi 1820, Antti 1848. Tämä Antti oli Otto Henrikin isä ja Otto B. on Otto Henrikin poika.

Oton isä oli siis Otto Henrik Juutilainen s. 1893 k. 1963 ja äiti oli Hilma Katri

Juutilainen os. Koponen s. 1900. k. 1989 Heidän Salmenkylällä olevaa Pajusalmi -tilaa Otto B. viljeli vuodesta 1952 ja kun hän teki sukupolvenvaihdoksen, sitä viljelee nyt hänen poikansa Raimo Juutilainen. Raimo on perustanut nyt hyvin merkittävän polttopuuyrityksen. Puunmyyntiä osoittava taulu näkyy hyvin Salmenkylän tielle.

Poliisikouluun Helsinkiin

Otto Henrik meni vielä poikamiehenä ollessaan Helsinkiin poliisikouluun. Silloin huhtikuussa 1918 käynnistyi Tampereen valloitus. Hänet määrättiin poliisina osallistumaan tähän punaisten kukistamiseen. Siellä ollessaan hän kuuli kerran ojasta jotain ääntelyä. Otto käveli vielä siinä vaiheessa ohi kohden majapaikkaansa, useita satoja metrejä. Sitten rupesi vielä ajattelemaan, että siinä ääntelyssä taisi olla jotain tuttua, ja kääntyi takaisin. Ojassa olikin ies lumisohjoisessa vedessä. Mies vaikutti jopa sekaiselta. Kun hän sitten tarkemmin katsoi, mies olikin tuttu mies Heikki Happonen Tuusniemen Kolonsalosta, melkein naapurista. Heikki oli kovassa kuumeessa ja jopa houraili henkihieverissä. Myöhempinä aikoina kun he olivat jo kotonaan Happonen kävi usein kiittelemässä Ottoa. Oli sanonut ettei olisi yksin enää selvinnyt elävien joukkoon.

Juutilaiset: vas. Antti, Otto, Elsa, Veikko ja Eino. Edessä Otto ja Hilma. Kuva on vuodelta 1949, silloin olivat vielä kaikki pojat poikamiehiä.

Vapaussoturi Otto Juutilainen Tampereen valtauksen aikaan vuonna 1918. (s. 1893-1963).

Otto oli vielä kahdeksan vuotta poliisina Tuusniemellä. Hän jäi sitten päätoimiseksi viljelijäksi Pajusalmeen. Hänellä oli paljon kunnan ja seurakunnan luottamustehtäviä. Hän hoiti myös Tuusniemen Palovakuutusyhdistyksen toimitusjohtajan töitä.

Otolle ja Hilmalle syntyi lapsia; Eino s. 1922, Antti s. 1924, Otto s. 1927, Veikko Eelis s. 1931 ja Elsa Annikki 1934.

Eino oli Tuusniemen Osuuspankin ensimmäinen ja pitkäaikainen johtaja. Antti oli Outokummun Osuuspankin johtaja, Otto viljelijänä ja monipuolisen luottamusmiehenä Tuusniemellä mm. hänelle on myönnetty herastuomarin arvo. Veikko Eelis on asunut Kuopiossa, pitkäaikainen kesätuusniemeläinen, ammatiltaan mielisairaanhoitaja. Tästä lehdestä löytyy hänen nuottarantoja muisteleva artikkeli. Elsa Annikki on tehnyt elämän työnsä Helsingissä.

Kertoi: Otto Juutilainen
Kirjoitti: Valto Holopainen

Elämää Kojanlahdessa

Kojanlahdessa, lapsuuteni maisemissa asuivat mm. Suontauksen naimattomat sisarukset Paavo, Katri ja Tiina Poutiainen. Miksi haluan kertoilla näistä vaatimattomista, hiljaisista ihmisistä, käy selville vähän tuonnempana. Kylällä ei ollut monessakaan paikassa radiota tuolloin 40-luvun alkupuolella, jolloin tulin heidät tuntemaan, varsinkin tämän Tiinan ja Katrin. Heillä oli näet tapana tulla kuuntelemaan jumalanpalvelusta kotiini hyvinkin usein, eihän näiden talojen välillä ollut matkaa kuin runsas kilometri. Ei se radion hankkiminen heillä ollut esteenä taloudellisista syistä, mutta sitä ei vain tullut hankituksi.

Olin silloin alle 10-vuotias ja tapahtumat siltä ajalta ovat hyvinkin kirkkaassa muistissa. Myös kotiväelleni oli ihan kunnia saada nämä jumalansanakuulijat vieraaksi, varsinkin äidilleni. Ja lämpimästi hän toivotteli heidät tervetulleiksi seuraavanakin sunnuntaina heidän tehdessään lähtöä kotimatkalle kirkkokahvien juotua. Muista miten nämä Suontauksen tytöt, niin kuin heitä jo ikäihmisinä kylällä kutsuttiin, tulivat mustiin juhlaleninkeihinsä ja mustiin silkkihuiveihin pukeutuneina, kuin kopiot toisilleen. Näillä sisaruksilla oli ollut opettajaksi kouluttautunut veli, nimeltään Heikki. Tämä opettajaveli oli ollut naimisissa naisten vaatetusliikkeen omistajan kanssa. Sieltä luultavasti oli peräisin Tiinan ja Katrin juhlava vaatetus. Sisarukset olivat perineet näet opettajapariskunnan jäämistön mukaan lukien vaatetusliikkeen, opettajan ja hänen rouvansa kuoleman jälkeen, koska pariskunnalta ei ollut jäänyt muita perijöitä. Sanonta kuuluu: "Toisen kuolema on toisen leipä", niinpä tässäkin tapauksessa "leipä" koitui monen kyläläisenkin hyödyksi, niin raadolliselta kuin se kuulostaakin.

Sota-ajan jälkeen oli puute kaikesta, niin vaatteistakin. Mutta kun "hätä on suuri niin apu on lähellä". Suontakasen sisarukset olivat alkaneet aprikoida, että arvokas peritty vaatevarasto voi ajan myötä tuhoutua käyttökelvottomaksi. Niinpä he alkoivat pientä korvausta vastaan jakaa vaatevarastoa kyläläisille. Taisi ne korvaukset olla itse kunkin maksukyvyn mukaan. Siellä oli valkokirjailtuja lakanoita, brodyyrikoristeisia naisten alusasuja, yöpaitoja ja puseroiksi sopivaa brodyyrikangasta, ohuenohutta villamuslimikangasta, brokadikangasta ja vaaleita batisteja. Naisväki ainakin ymmärtää näiden merkityksen. Olisi varmaan jostain vaatesuunnittelijasta ollut hupaisaa nähdä, miten syrjäisen maalaiskylän nuoret naiset ja lapset kulkivat sunnuntaisin kylänraitilla kyläompelijan ompelemissa hepenissään. Kauniitahan ne vaatteet olivat! Äitini jättämästä jäämistöstä olen säästänyt kauniisti kirjailtuja lakanoita. Vahinko vain ettei mitään ihanaa pikkutytön pukua ole tallessa. Vain joskus vanhoista kuvista niitä sattuu näkemään. Samoin olen vanhoista säätyläisperheiden valokuvista nähnyt joulukuusen, jota on kiertänyt kultakirjaimin koristeltu valkoinen nauha, jossa luki: "Kunnia Jumalalle korkeuksissa, maassa rauha ja ihmisillä hyvä tahto." Tällaisen upean nauhan näin lapsena Suontakasen tuvan joulukuusessa. Luultavasti tämäkin oli opettajaveljen kodista. Tulkoon tämä mainituksi näin tulevan joulun kunniaksi.

Vanhoilla päivillään sisarukset Tiina ja Katri muuttivat asumaan kirkonkylälle, entisen osuuspankin taloon, kun velikin oli kuollut ja siskosten voimat eivät riittäneet talon ylläpitoon. Tuntiessaan vanhuuden lähestyvät, olivat siskokset teettäneet testamentin, jossa oli määrätty mm. varat Tuusniemen seurakunnan hopeiden hankkimiseen. Tästä kuulin muutamia vuosia sitten Suontauksen lähinaapurilta. Pyysin erästä kirkkovaltuuston jäsentä ottamaan asiasta selvää. Kyllä merkinnät kirkkohopeiden hankkimisesta näillä varoilla pitivät paikkansa. Minulla ei ole tietoa millaisia hopeita seurakunnalla oli kirkossa tätä ennen, mutta muistissani on, ettei ainakaan pieniä pikareita ollut käytössä. Asiakirjoista ei käy ilmi mitään ehtoja vaikkapa hautapaikan hoitamisesta. Siskosten haudalle on naapuri istuttanut kuunliljoja. Muutoin hautapaikka ei ole kenenkään hoidossa. Joskus omaisteni haudoilla käydessäni kastelen näitäkin kasveja ja muistelen vaatimattomien naisten arvotusta herättävää elämäntaivalta.

Tämän tarinan "Suontauksen tytöistä" kyhäsi

Aili Hirvonen

Katri ja Tiina veljensä Paavon haudalla.

Sisarukset Paavon vielä eläessä.

Kuvat Aili Hirvosen kokoelmista.

Joulu on juhla kuin mansikkamaito

Eräänä lokakuun kultaisena päivänä selailin vahoja laulukirjoja, etsien jotain entisajan joululaulua kuoron tarpeisiin. Muistin tuon otsikossa mainitsemani laulun.

Mieleeni tulvi kuvia 70-luvun alusta, kun olin vähän toisella kymmenellä oleva tytön hupakko. Kesät olivat lämpimiä ja voi miten paljon kypsyikään metsämansikoita heinänteon aikaan pientareille ja varsinkin Hernemäen Jussin hevoshakaan ja maantien varressa olleelle hakkuuaukealle, jossa oli istutettu kuusen taimikkoa, sellaista alle metristä. Tietysti siellä rehevällä maalla kasvoi mansikoiden lisäksi heinää ja kaikenlaista vesaa.

Kuva: Hannu Holopainen

Me naapurin lapset kävimme illalla heinätöiden jälkeen poimimassa mansikkamaitotarpeita ja laitettiinpa niitä pakastimeen talven varalle. Hernemäen isäntä Jussi oli vanha poika, joka tykkäsi lapsista. Niinpä hän tuli polkemaan heinikkoa taimikosta, kun me lapset poimittiin ja narrasi kääntelevänsä mansikoita niin, että ne kypsyvät tasaisesti; olipa ystävällisesti tehty. Samoin hän otti hevoshaastaan Ano -hevosen kiinni siksi aikaa, kun kerättiin sieltä mansikoita. Minä ainakin pelkäsin Anoa, se oli niin iso! Varmaan niitä mansikoita tuli muutamana kesänä ennen kuin taimikot kasvoivat ja hevoshakakin heinittyi käyttämättömänä.

Kerran erään joulun alusviikon tuiskupäivänä isä ja äiti lähettivät minut viemään joulutervehdystä Risteksonnin Iita-mummolle Jokelan kaupan takana olleelle mökilleen. Iita – mummohan oli koko Juurikkamäen kylän mummo, joka kiersi taloissa auttelemassa milloin suursiivouksissa, säkin paikkuussa ja sukan parsinnassa. Mummo oli pieni ja ketterä ja himohommanaan marjasti kyläläisille. Monet reissut Tonkkorin korpeen ja Kytömäelle tehtiin ja aina oli astiat täynnä marjoja, kun kotiin tultiin. Niin minä hiihtelin Ida-mummon mökille repussa pakastimesta otettu saunavasta, jäisiä uusia perunoita ja metsämansikoita Jussin metsästä. Mutta hymyssä suin tulin kotiinpäin. Sillä niin kovasti mummo tuliaisista ilahtui, että avasi ruokahuoneen lattiassa olleen kellarin luukun josta pujahti hakemaan minulle ison kupillisen vesipuolukoita, joihin ripotteli reilusti sokeria. Ne olivat minusta yhtä hyviä kuin Iita-mummosta mansikkamaito!

Näitä mansikan makuisia muistoja kirjoitteli

Anja Rämä
Valkealan Selänpäästä,
entinen Römölän Anja Juurikkamäestä

Joulu - minua varten

Joulu on juhla juuri minua varten,
annettu alus arjen ahdistukseen juuri minun.
Elämäni vuoksi että täällä jaksaisin kurkottaa,
valoon vaikkei sitä yössä näe,
että voisin kuulla kutsun.
Vaikken siihen arvollinen olekaan,
että saisin levottomuuteeni lohdun,
jota maailma ei voi antaa ja niin jaksaisin elää.
Enkä mitään pelkäisi sillä katso!
Sinä olet meidän kanssamme joka päivä,
elämämme loppuun asti!

En osaa alkuunkaan kuvitella millaista,
minun täällä olisi,
ellei Isä olisi meitä niin rakastanut,
että antoi ainoan poikansa syntyä,
ja joulun Hänessä meille tulla.

En osaa kuvitella miltä tuntuisi pimeä,
aattoehtoo ilman ilosanoman taivaallista valkeutta,
miltä juhlani ilman odotettua vierasta.
Miltä yksinäisyys ilman lähellä olijaa,
miltä joulurauha ilman Rauhan Ruhtinasta.
En osaa kuvitella enkä tahdo niin.

Tahdon vain iloisesti odottaa,
että joulu joutuisi juuri minua varten,
juuri minun elämäni vuoksi, juuri minulle.
Syntyisi Vapahtaja joka on Kristus Herra.

Unto Eskelinen vuonna 1980

Tuusjärven koululaiset ilahduttivat palvelukeskuksella

Tuusjärven koululaiset pitivät kulttuuripäivän monenlaisella ohjelmalla. Aamusella yksi kymmenen oppilaan ryhmä oli laulamassa joululauluja ja esittämässä omatekemiään runoja.

Toinen ryhmä oli kirjastolla, jossa tutustuttiin kirjaston toimintaan. Sen jälkeen mentiin koko porukalla teatteriesitykseen. Esittäjät olivat Ahaa -teatterista, jossa näytelmän nimi oli "Emilian päiväkirja Super Marsu" Retkillä oli liikkeellä kaikkiaan 48 koululaista.

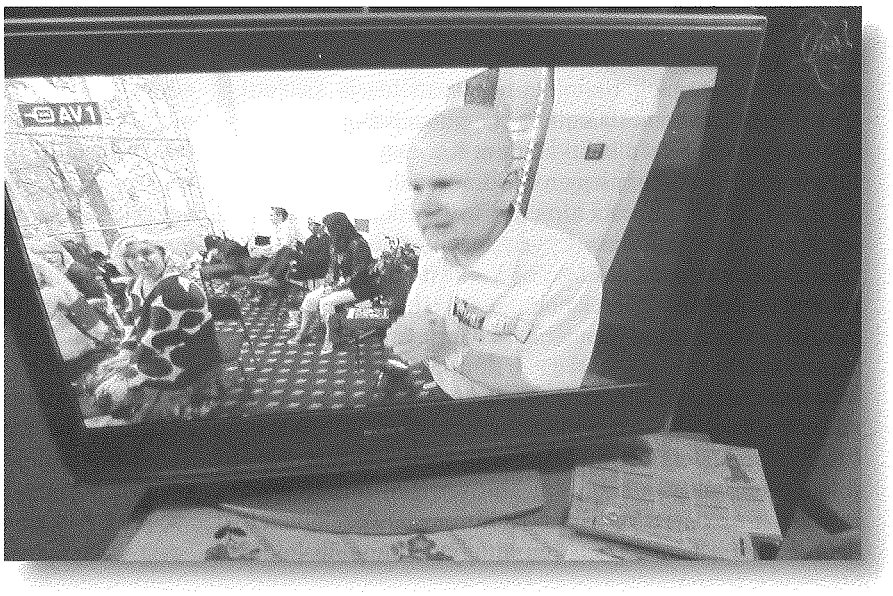
Palvelukeskuksen tilaisuuden juonsi rehtori Marja Koistinen (vas.) Laulut säesti opettaja Minna Pasanen.

12.12.2012 palvelukeskuksella esiintyvät oppilaat takarivissä vasemmalta Roosa, Annika, Maria, Tea, Camilla ja Tiia. Eturivissä vas. Aake, Netta, Henna ja Tiinu.

Yhtä juhlaa

Tuusniemeläinen Talent Suomen kilpailija Jorma Koponen sai suuren yleisön sydämet pakahtumaan 22.12.2012. Juhlaa on jatkunut vuoden 2013 puolellekin; Jorman omat syntymäpäivät, konsertit ja juhlat ovat olleet tämän vuoden kohokohtia.

KOULUMATKA-
muisteluilta syksystä 1939 kevääseen 1941

Syksy 1940 Tuusniemen kirkonkylän esimmäisen ja toisen luokan oppilaita. Vasemmalla opettaja Jenny Horttanainen, oikealla Annikki Haapanäki ja hänen vierellään kirjoittaja.

Olin kuusivuotias kun aloitin koulun Tuusniemen kirkonkylän koulussa. Koulu oli melko uusi. Minä ja kahta vuotta vanhempi veljeni aloitimme koulun samana syksynä. Vanhempamme katsoivat että oli turvallisempaa aloittaa koulu yhdessä. Olin pieni ja hento. Erolanniemestä, Petulan ja Ottolan koululaiset tulivat veneellä Lampsulahtea pitkin. Minä ja veljeni liityimme porukkaan Myllyniemestä. Rantauduimme tuulisella ilmalla Pahkasalon Emoniemeen, tyynellä ilmalla Riihirantaan. Kuljimme kunnalliskodin ohi kohti Savonniemeä, sinne kokoontui iso porukka koululaisia. Kunta oli järjestänyt Savonniemeen veneitä. Yläkoululaiset soutivat salmen yli omatoimisesti Ritoniemeen. Meitä pieniä koululaisia avusti Ida ja Taavetti Miettinen. Ritoniemestä kulkua Happolan peltojen, rantapiennar polkua pitkin kohti koulun. Kotimatkalla odottelimme porukkaa Ritoniemen hiekkarannalla. Ida ja Taavetti oli kunnan toimesta nimetty "lossareiksi", he huoltivat koululaiset ja kaikki kyytiä tarvitsevat salmen yli. Saimme ikimuistoisia elämyksiä kun Ritoniemen hiekkarannalla taiteilimme hiekkaluomuksia, odotellessa salmen ylitystä. Emoniemen ojaputeroissa hämmennettiin kepillä sammakon kutua.

Saaristolaiselämään kuului syksyisin ja keväisin kelirikko "rospuutto". Oltiin kortteeria kirkonkylässä. Kaikilla koululaisilla ei ollut mahdollisuutta tällaiseen. He joutuivat olemaan pois koulusta. Tuli talvi, historia kertoo talvisodan kovista pakkasista. Kuljimme hevosrekien tallaamia teitä, ensimmäinen lämmittely oli kunnalliskodin työtuvassa tai keittiössä. Matka jatkui saaren halki ja meijerin selän yli. Lämmittelimme meijerin konehuoneessa Otto Miettisen valvovan silmän alla. Emme myöhästelleet koulusta, vaikka matkalla oli näitä tärkeitä pysähdyksiä. Opettajat opasti meitä. Jos olemme aukealla paikalla ja kuuluu lentokoneen ääni pitää piiloutua kinokseen.

Kerran tällainen tilanne tuli. Olimme kotimatkalla ylittämässä meijerin selkää. Koneet menivät menojaan, jatkoimme kotimatkaa kumisena ja pelokkaina. Tuli kevät ja kesäloma. Kesän jälkeen alkoi syyslukukausi 1940. Siirtolaiskoululaisia tuli kouluumme. Vaistosimme että epävarmuus oli kaikkialla. Talvi 1941 ei ollut niin kylmä kuin edellinen talvi. Taivallettiin matkaa tavanomaisesti. Aamulla kouluun ja illalla kotiin. Ympärivuoden oli kenkinä tasakärkiset kumisaappaat. Pakkasella laitettiin villasukat kenkien päälle suojaksi, etteivät jalat paleltuneet. Eväsleivät ja maitoputeli kulkivat repussa mukana, koulukeittolasta saimme lämpimän ruuan. Syksyisin kotimatkalla evääksi saimme kerätä Apteekin talon omenapuista maahan pudonneita omenia. Koulumatkalla on hyvä yhteishenki. Isommat auttoivat pienempiä. Kun uupumus tuli, kantoivat minuakin selässään. Kevät 1941 oli viimeinen tutuksi tulleessa koulussa. Syksyllä 1941 alkoi koulu juuri perustetussa Saunaniemen koulussa Korpelan tuvassa vaatimattomissa oloissa. Muisteluitteni koulumatka oli yksi monista samanlaisista, ei mikään erikoistapaus ollut.

Elina Lyytinen,
Juankoski

s/s Tapio

s/s Tapio Varistaipaleen kanavassa. Kuva: Kanavamuseo.

Alus valmistui Varkaudessa 1903 Cust Cederberry & Coille. Tapio-laivaan mahtui 182 matkustajaa ja se oli ensimmäinen Pielisen laiva, jossa oli sähkövalo. Kerrotaan, että vanhempi väki luuli maailman lopun tulleen kun "Tapio" täysin valaistuna saapui syyspimeässä ja keula vauhdissa vaahdoten.

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen laivaliikenteen hiljennyttyä, se myytiin vuonna 1919 Vironlahden Höyrylaivaosuuskunnalle, jolloin se liikennöi Suomenlahdella.

Heinäveden Höyrylaiva Oy osti Tapion syksyllä 1925 190 000 markan hinnasta Juojärven reitin matkustaja- ja reittiliikennettä varten. Kauppa oli onnistunut ja jo ensimmäisenä kesänä vuonna 1926 Tapion tulot nousivat 257 000 markkaan.

Sisävesiliikenteen kulta-aika päättyi pulakauteen ja liikenne alkoi vähetä. Toisen maailmansodan aikana alukset olivat vielä ahkerassa käytössä. Kun laivan korjauksiin vuonna 1946 ryhdyttiin tulikin korjauslaskusta melkoinen. Myös polttohalkojen hinta kohosi rajusti eivätkä tulot enää kattaneet aluksesta aiheutuneita menoja.

Yhtiö luopui Juojärven liikenteestä ja myi laivan keväällä 1947 kolmella miljoonalla markalla mikkeliläiselle liikemiehelle.

Tapio Juojärvellä

Tapio-laivasta on vanhemmalla väellä paljon muistoja Juojärven vesistöllä. Laivan näkeminenkin oli jo merkittävää vaihtelua, muuten hiljaisilla vesillä. Sitten kun vielä kuka pääsi laivan kyytiin, se vasta oli jotakin. Laivan kapteeni oli suuren ihailun aihe. Laivamiehetkin "täkkimiehiksi" kuulin heitä sanottavan olivat erikoisia, maailmaa nähneitä ruskettuneita ja vilkkaita. He huutelivat ihmisille reippaasti tervehdyksiään.

Samanlaista ihmetystä ja ihmettelyä herättivät myös järvellä liikkuneet hinaajat. Eniten mieleen on jäänyt s/s Keihäsniemi. Se oli pieni hinaaja, joka liikkui rohkeasti Juojärven karikkoisilla vesillä. Halusinkin tulla isona "täkkimieheksi," laivan kapteeniksi ei rohkeus riittänyt kuvitella.

Varhaisimpiin lapsuuden muistoihin on jäänyt laivamatka Tapiolla Kuopioon.

Kuuntelin aikuisten puheita, kun he suunnittelivat lähtemistä Kuopioon. Koko joukolla lähteminen oli mitä ilmeisimmin hyvin harvinaista. Isä oli varmaan käynyt aikaisemmin kaupunkiasioilla yksin. Ison joukon kanssa kulkeminenkaan ei ole ollut helppoa. Lähtemistä edellisenä iltana ruvettiin jännittyneinä nukkumaan. Oli tiedossa, että lähetään sinne Tapio-laivalla.

Meillä oli kaksi isoa kukkoa. Ne tappeli usein. Isä päätti edellisenä päivänä että toinen kukko tapetaan ja viedään kaupunkiin myytäväksi. Me lapset katselimme haikeina, että kumpikohan joutuu tapettavaksi. Toinen kukoista oli kirjava ja toinen musta. Kukot tappelivat vielä marjapensaitten välissä kovasti. Isä haroi niitä kiinni ja se kukko josta hän sai ensin kiinni joutui tapettavaksi. Musta kukko oli sillä kertaa huono-onnisempi ja joutui lahtiin. Tavallaan kanalta, tai kukolta katkaistiin kaula. Tältä kuitenkin jätettiin pää paikoilleen. Silloin siitä näki miten komea heltta sillä on vielä kuoltuaankin. Tämä varmaankin auttoi kukkokauppaa hieroessa.

Aamuvarhaisella piti nousta ylös ja pikaisen pukeutumisen jälkeen veneeseen. Pienimmät lapset pärekorissa keskellä venettä, yksi isompi keulassa ja yksi vahtimassa pärekoria keskellä venettä. Eväät olivat jo tietenkin tehty valmiiksi edellisenä iltana. Äiti tietenkin sousi ja isä meloi perästä. Soudettiin Tiheensaaren Luajasta Tuusniemen Meijerin rantaan. Matkaa tulee noin seitsemän kilometriä. Siellä vene maille ja jännittyneinä nousimme laivaan. Laivaan olisi voitu nousta Ison Konkan takana laivareitiltäkin. Silloin olisi kuitenkin pitänyt olla jonkun tuomassa vene takaisin saareen. Toisekseen kun sousimme meijerille, jäi vene sinne paluumatkaa varten.

Laivaan noustua isä oli "maailman miestä" hän tervehti tuttujaan reippaasti. Näki että hän halusi osoittaa kaikille, että ei tässä olla ensimmäistä kertaa "pappia kyydissä".

Äiti nousi perästä, sen ajan naisten tapaan hiljaisena ja meitä lapsia kaihtaen ja pienintä sylissään kantaen. Toisessa kädessä hänellä oli eväskori. Isä ei kantanut mitään. Miesten ei sopinut siihen aikaan osoittaa avuliaisuuttaan naisille, ei ainakaan vieraitten ihmisten nähden. Vieläkin oli varhainen aamu, ehkä siinä seitsemän seutuvilla. Pian laiva päästikin hirveän tuuttauksen. Kun se nyt kuului aivan läheltä se oli äkkiseltään suorastaan veret seisauttavaa. Siitä se sitten Tapio lähti komeasti kääntyen kohti Juojärven suuria selkiä. Alkumatka olikin tuttua maisemaa, kun laiva kulki Ritoniemen ympäri ja jatkoi Tuusniemen vartta pitkin. Alkumatkasta olimme kovin jännittyneinä ja katsoimme vain järvelle ja väistelimme arkoina vieraita kiireellisiä ihmisiä. Ihmiset liikkuivat laivan kannella joka puolelle, kukaan ei malttanut istua yhteen kohtaan.

Äiti oli jossain vaiheessa löytänyt laivasta hytin. Hän keräsi meitä lapsia sinne. Hyttikin oli semmoinen, ettei oltu ennen nähty. Penkissä oli mustaa liukasta kangasta. Se näytti hienolta, mutta jollain lailla se myös pelotti. Eväskori laitettiin hyttiin. Äiti arveli, että pitäisiköhän sitä vahtia? Lie vaikka vahtinutkin. Olin silloin 4,5 vuotias. Olen pystynyt sen arvioimaan siitä, kun nuorempi veljeni ei vielä osannut kävellä, mutta oli hirmu kova konttaamaan. Hän meni pitkin laivan kantta melkoista vauhtia. Äiti käski vahtimaan sitä. Eikä se tuntunut mukavalta, kun olisin halunnut mennä kiertelemään laivalla vapaasti.

Isää ei laivalle menon jälkeen juuri näkynyt. Äiti arveli sitä kysyttäessä että se on varmaan keulassa. Kävin kurkkimassa kaiteen yli keulaan. Tapio-laivassa oli avonainen keula. Sinne sopi vaikka mitä. Näin siellä paljon vieraita miehiä, jotka kaikki näyttivät saman näköisiltä. En erottanut isää. Minua rupesi vähän pelottamaan että missähän isä on? Menin kertomaan siitä äidille. Äiti oli ilmeisesti pahalla päällä isän käytöksestä ja eikun tuhisi.

Seuraava muistikuva on kun oltiin Varistaipaleen kanavalla. Jo kanavalle meno kapeaa väylää pitkin oli erilaista. Väylän varrella oli paljon kukkivia pihlajia. Siitä päätellen oli kesä alussa. Seuraavat muistikuvat on, siitä kun herättiin aamusella. Tapio-laiva oli silloin jo tietysti Kuopion satamassa. Äiti ajeli hätäisenä meitä ylös. Minua ihmetytti kun yön aikana oli sen liukkaan mustan sängyn yläpuolelle tullut toinen sänky. Se roikkui ilmassa. Minua pelotti, jos se vaikka ei pysy ilmassa vaan putoaa päälle. Jotenkin siinä oli kiire ja pissittikin. Käytiin jossain pissillä. Nuorempi veli oli tehnyt housuihin ja äitiä hävetti hävittää jälkiä pois. Pesupaikkoja ei varmaan liiemmin ollut. Minusta ei varmaan ollut paljon haittaa, kun olen ollut syntymästä saakka yli kiltti. Onhan se voinut äiti käskeä katselemaan, että näkyykö isää missään.

Kaupungilla käynnistä en paljon muista. Isällä oli varmasti muutakin myytävää, kun eilen tapettu kukko. Varmaankin oli piisamin ja oravan nahkoja. Lie ollut suolakalaakin. Voita varmasti oli. Vasikan nahkakin saattoi olla.

Marjat eivät siihen aikaan vielä olleet kypsiä. Sen muistan kun isä neuvotteli tuotteiden hinnasta. Ostajat olivat minusta ilkeän ja ovelan näköisiä ja myös lihavia. Lihavia ihmisiä en ollut vielä ennen nähnytkään. En tiedä saiko isä pyytämänsä hinnan. Hän kuitenkin tuntui esittävän hyvin asiantuntevaa ja hintatietoista. Katselin ylpeänä isää, hän oli minusta paljon paremman näköinen kun ovelat ja lihavat tuotteiden ostajat.

Sitten kaupungissa piti päästä nuoremman veljen pyllyä pesemään. Muistan ison valkean ravintolan, jonka takana tuli raanasta vettä. Ensin piti jotain ostaa. Äiti osti punaista linpsaa ja sellaista punaista litteää imelää kakkua, jonka päällä oli jotakin hilloa. Hillo ei ollut tutun makuista. Limsa oli tosi herkullista. Ajattelin että isona juon aina tämmöistä limpsaa.

Kuopiosta pois tulo ja Melalahden ihme

Pois tultiinkin sitten linja-autolla. Se oli myös ensimmäinen autokyyti, minkä muistan. Muistan ihmisten selät ja niskat, jotka olivat aina edessä kun piti jotain nähdä. Yritin kurkkia joka puolelta. Myöhemmin on selvinnyt että kun auto pysähtyi Melalahessa näin tosi ihmeen. Kun kuski istui paikallaan ja odotti viimeisiä lähtijöitä kyytiin, näin kuskin edessä toisen kuskin joka katsoi selin olevaa kuskia. Kuljin edestakaisin autosta ulos ja takaisin autoon. Yritin nopeasti vilkaista, että mistä on kysymys. En uskaltanut pysähtyä katsomaan ja puikahdin aina ulos ja sisään. Olin aivan ihmeissäni. Sitten isä sanoi että nyt tuo ramppaaminen saa loppua. Yritin puhua näkemästäni ihmeestä, mutta minua ei uskottu. Eikä myöskään ymmärretty, sitä mitä tarkoitan. Vasta aikuisena keksin että toinen edestäpäin katsova kuski olikin kuskin edessä oleva peilikuva. Sitä vieläkin ihmettelen että miten se peilikuva saattoi näyttää minusta yhtä isolta kuin se selin oleva kuski.

Kaupungista tultua olisin halunnut keskustella asioista joita siellä nähtiin, mutta aikuiset eivät joutaneet juttelemaan ja sisarukset eivät ymmärtäneet mitään.

Erkki Miettinen muistelee:
Tapio-laiva jätti kirkkomatkalla

Erkki ja Tyyne asuvat nykyisin Tuusniemen Kiertotiellä. Erkki, jota sanotaan tuttavallisesti Ierikaksi muistelee vuoden 1944 juhannuskirkkomatkaa seuraavasti; Aamusella aikuiset herättivät aikaiseen. Jotain murua saatiin mahan täytteeksi ja sitten lähdettiin. Meitä läksi äiti, Liisa-sisko, Lintumäin Miina, Rahaharjun Juoso ja Marj ja minä. Olin silloin vähän toisella kymmenellä. Liisalla ja minulla oli aivan uudet puupohjaiset paperinarusta tehdyt kengät. Nämä olivat niitä sota-ajan tarvikkeita.

Kotipaikalta Mustinjärveltä lähettiin kävelemään ja käveltiin Juurikkalahteen. Laiturille oli tullut mui-

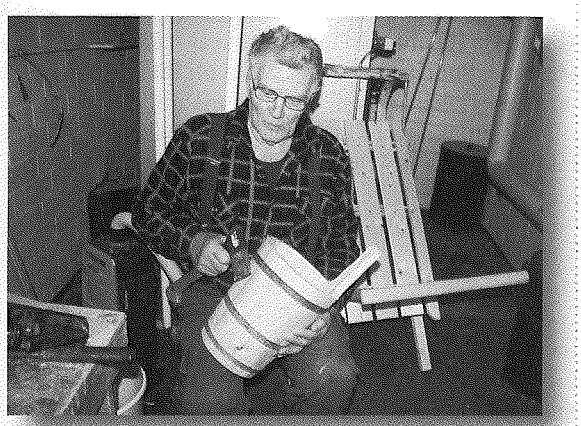
takin läksijöitä. Sitten Tapio-laiva ilmaantui lahelle. Se kaartoi laituria kohden ja töräytti kovalla äänellä rantautumisen merkiksi. Noustiin sitten laivaan, Laivassa oli paljon sakkia jo ennestään. Sitä se oli kerännyt Kojanlahdesta päin tullessaan. Ei sieltä istumapaikkaa löytynyt, piti vaan seisoskella ihmisiä väistellen. Enää ei pysähdytty minnekkään, vaan ajettiin Tuusniemen Meijerin laituriin. Laiturilta sitten käveltiin Vartiaisen risteyksen kautta kirkon mäelle ja aika oli jo mennä suoraan kirkkoon. Kirkonmeinigin lopuksi, meidän porukan naisväki meni vielä ehtoolliselle. Sen jälestä kävelimme nopeasti rantaan. kun tulimme laiturille, näimme kauhuksemme, että Tapio-laiva oli menossa jo Savonniemessä asti. Eipä siinä muu auttanut, kun lähteä kävelemään rantapolkua myöten Ritoniemeen.

Siellä oli kaksi kookasta venettä rannalla. Meidän porukka sopi kaikki samaan veneeseen. Ritoniemen ja Savonniemen välillä tuuli aika kovasti. Savonniemessä oli rantavahtina mies. En muistua oliko se jo Taavetti Miettinen, vai joku muu. Myöhästyneissä oli muitakin ihmisiä, jotka olivat lähteneet Juurikkalahesta laivaan.

Sitten käveltiin Kaasilansalmeen. Siinä mökissä asui jo silloin muiden lisäksi Happosia ja ne taisi viedä meidät salmen yli. Käveltiin sitten Koivuharjun ja Korpelan ohi Remasille päin. Sitten Vesakkolan kautta Pärnäjärven piähän Lintumäkkeen. Kun oltiin Rajaharjussa oltiin jo melkein kotona. Uudet narukengät olivat meiltä Liisan kanssa jo aika päiviä sitten hajonneet riekaleiksi.

Kylläpä sitten leipä, suolakala maistui. Iltakin oli jo pitkällä. Tämä kirkkomatka jäi ainakin Ierikalle ikuisesti mieleen. Laivakyyti oli Tapio-laivalla ensimmäinen ja viimeinenkin.

Valto Holopainen

Erkki Miettinen oppi taidon puutöiden tekemiseen jo pienenä isältään Taavetilta. Taavetti niitä jo teki. Hän teki pärevasuja toisillekin ja hänet haettiin taloihin niitä tekemään. Isoissa taloissa tarvittiin isot pärevasut. Silloin asutiinn Mustinjärvellä, paikalla jossa Topi-veli asuu nykyäänkin. Ierikka on tehnyt hyviä puutöitä j atekee vieläkin. Kuvassa näkyy valmis puukelkka, joka on menossa Vehmersalmelle. Sylissä on puuastian aihe. Siitä tulee kaksi astiaa. Puutöitä on ollut viime vuosina kaikkien nähtävinä Tuusniemen Satamassa olevassa Myllykahvilassa.

Patakukko

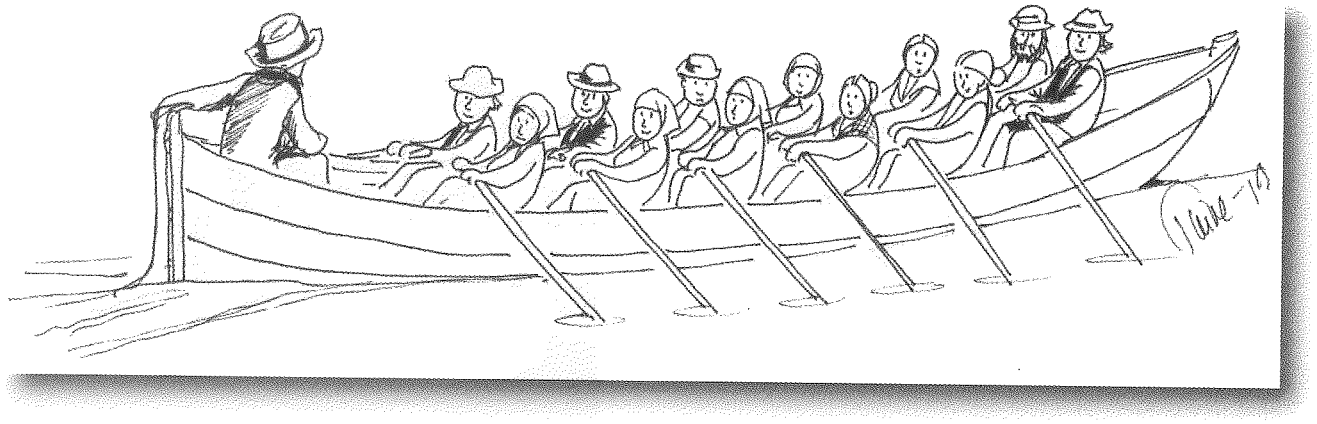
Patakukon voi tehdä kaikista kaloista.
Tekotapa ratkaisee. Tällä kertaa teemme
HERKKUKUPPIKUKON.

Siitä tulee niin hyvää, ettei sitä oikeastaan
voi syödä ollenkaan arkipäivinä.

Resepti

Laitetaan uunikupin pohjalle
1 kerros kaloja.
Hieman suolaa.
Kalojen päälle yksi kerros
voilla voideltua näkkileipää.
Kupin reunoille hieman riisiryynejä.
Loput kalat tiiviisti ladottuna.
Väliin hieman suolaa
Pilkotaan päälle puolet Amerikan pekonipaketista.
Kaadetaan kuppiin kermaa, ei yli kalojen.
Päälle kourallinen juustoraastetta.
Paistetaan uunissa useita tunteja.
Ei polteteta.

Matkat Tuusniemen kirkkoon

Tuusniemi oli Kuopion emäseurakunnan kappeli vuodesta 1871, mutta sai papin vasta 1804. Itsenäinen seurakunta siitä tuli vuonna 1855.

Vesien pirstomalla Tuusniemellä veneet olivat kaikille tärkeitä kulkuneuvona. Tuusniemellä tiedetään pappienkin käyttäneen kirkkoveneitä joutuessaan virantoimituksiin selkien taa. "Elekee heittee pappia pois venneestä" saattoi Tuusniemellä vuosina 1871–1906 vaikuttanut pappi Petrelius lopettaa saarnansa silloin, halusi kyydin kotimatkalle lähtevässä kirkkoveneessä mennäkseen selkien taa tapaamaan sairasta tai kuolevaa. Kirkkokansalla oli yleensä kiire kirkonmenojen jälkeen päästä kotimatkalle, joten muistutus oli paikallaan.

Helluntaina 1879 sattui Juojärvellä veneturma. Ukonlahdesta, Enonsalosta ja Juurikkamäestä lähti kahdeksan tuusniemeläistä Juurikkalahteen jalan. Tirkkolan, nykyisen Ollilan rannasta jatkettiin matkaa nuottaveneellä, jota käytettiin yhteisiin kirkkomatkoihin. Kuivasaaren kohdalla peränpitäjää vaihdettaessa puhuri heitti korkean aallon veneen yli. Kaikki joutuivat veden varaan, kuusi heistä hukkui.

Juhannuksena ja kirkastussunnuntaina olivat tavallisesti kaikki seudun veneet liikkeellä. Sellaisina pyhinä oli Tuusniemen kirkon rannassa seitsemän isoa kirkkovenettä. Saattoipa lisäksi olla eräs ylimääräinen vene. Se oli Kuusjärveltä, jossa viitisenkymmentä vuotta takaperin ei ollut vielä omaa kirkkoa; kertoo tuusniemeläinen Hanna Ronkainen vuonna 1935.

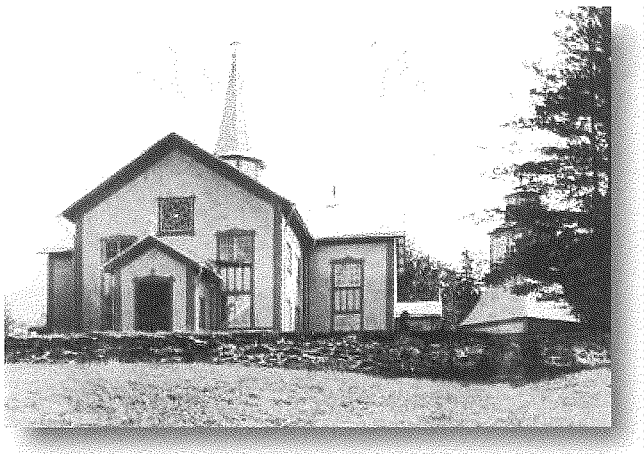
Tuusniemen oma kirkko valmistui 1869. Kuitenkin kesäisin Juojärven rannoilta käytiin myös Kuopion ja Leppävirran kirkoissa veneillä. Matka Kuopioon tehtiin siten, että veneellä ensin soudettiin Juojärven yli ja jatkettiin sitten jalkaisin matkaa Kallaveden vesireitin varrelle, josta päästiin rantaseudun venekuntien kirkkoveneiden kyydissä eteenpäin.

Yleensä tuusniemeläisissä veneissä oli puuhangat ja airoissa vitsasilmukat. Niitä ohjattiin peräsimellä ja airot olivat yhtä pitkiä. Veneet olivat 7–9 hankaisia savolaisveneitä, terävänokkaisia ja tylppäperäisiä, kannattivat noin 25 – 30 henkeä.

Tuusniemen kirkkoveneistä on tietoja 1930-luvun puolivälissä tehdyissä haastatteluissa ja kirkollisen keruuperinteen keruuvastauksissa sekä O.Räsäsen muistiinpanoissa. Niiden perusteella Tuusniemellä on ollut ainakin viisi kirkkovenettä, joiden valkamat sijaitsevat Juojärven rannoilla:

1. Juurikkalahdessa Juurikkamäen Mäkelän ja Ukonlahden Pietu Heiskasen veneet.
2. Suuressa eli Isoaa Vihtalahdessa, Rääpysjärven, Ahvenisen ja Rasinmäen talojen veneet sekä kartansalolaisten vene. Suurin vene Juojärvellä oli Rääpysjärven talolla, se oli 11-hankainen, ja siihen mahtui 50 matkustajaa.
3. Kojanlahdessa Kartansalon, Heiskalan eli "Hörrilän" talon veneet ja Kojanlahden kylän veneet. "Keisari Heiskanen" oli teettänyt Hörrilän 6-hankaisen. Myöhemmin ennen 1930-lukua, sen poltti huonokuntoisena keisarin poika, Antti Jussi. Venettä pidettiin joko Kojalahdessa tai Hoikassa lahdessa.
4. Rasinmäen Paavo Heiskasen suuri vene, joka oli kapea ja niin pitkä, "ettei poikasten ääni perältä kokkaan kuulunut". Vene lienee ollut samassa valkamassa kuin muut Rasinmäen veneet.
5. Kuuslahden Varislahdessa kyläkunnan yhteinen vene. Sillä tehtiin pitkiä matkoja Juojärven takaisiin kirkonkyliin Tuusniemelle ja Kaaville. Vene oli 12-hankaparinen, siinä oli irtosilta pohjalla ja rautaiset määrlyt airoissa. "Kun vene tarvitsi korjausta tai tervaamista lähetettiin sana kylän taloihin ja mies kustakin talosta tuli veneelle määrättynä aikana töihin. Hyvässä kunnossa sanoivat veneen olleen, vaikka sananlasku sanookin, ettei yhteinen vene tervassa pysy", muistelee tuusniemeläinen Hanna Ronkainen.

Lähde: Museoviraston julkaisu KIRKKOVENE
Kirjapaino Libris Oy; Helsinki.

Tuusniemen kirkko v.1926. Museoviraston kuva.

Pappi jäi veneestä

25.7.2010 oli Luontokirkko Kannassaaren Retkisatamassa. Olimme kuljettamassa kirkkokansaa kolmella paatilla. Eino Räsänen läksi ensin m/s Kertulla, sitten kirjoittaja m/s Sofialla. Pentti Auvinen m/s Tanjalla. Kaikki veneet ääriään myöten täynnä kirkkokansaa.

Yhtäkkiä Pentin vene kääntyi Savonniemestä takaisin. Meidän veneestä ihmeteltiin sitä mielen muutosta. Kannakseen m/s Tanja kuitenkin tuli ja täyskäännöksen syy selvisi. Pappi oli jäänytkin Tuusniemen laituriin. Ei vaan ollut kerinnyt kyytiin. Pappi oli sitten kysellyt puhelimella meidän numeroita. Einon numeron oli saanut ja soittanut hänelle. Eino oli Soittanut Pentille ja pappi pääsi ajoissa osan kirkkokansan kanssa Kannakseen. Pappina oli sijainen, joka kävi Tuusniemen pappina Ylämyllyltä päin.

Kissanpäivät

Kissanpäiville jos ennättäisi,
silloin päivä töistä säästyisi.

Nukkuisi aina uunin pankolla,
ja yöksi heräisi vasta.

Ke kissanpäiville haluaa
joutuu yöt kylän raitilla viettämään.

Raitista ilmaa riittäisi yössä,
kissat hiirijahdissa öisin.

Kynnet ensin esiin, selkä köyryyn,
niskavillat nousee pystyyn.

Kissa hiiri painiottelut
päättyvät kissan ruokailuun.

Kissat merkkaa tontin rajat,
kylän mirrit väistää hajut.

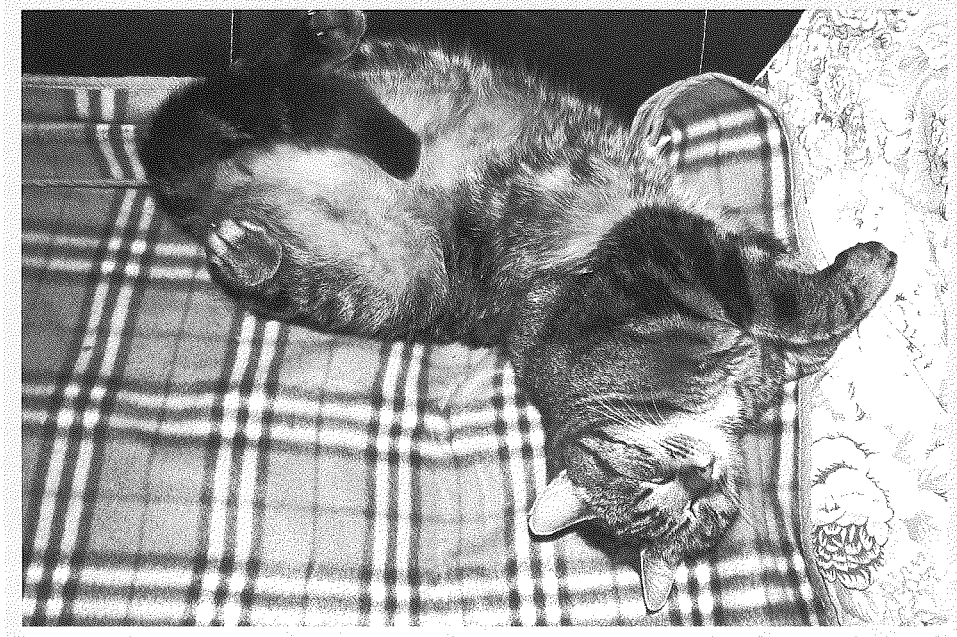
Päivisin nukutaan pankolla,
kehräyslaulua hyräillään.

Tehdään vielä silmien pesu,
sitten alkaa unten keruu.

Kissasta saadaan ystäviä armaan,
jos se saa ruokapalat parhaat.

Pidä kissasta huolta hyvää
niin se hiirelle harmia tuottaa.

12.6.2010

Hipsu-kissa viettää leppoisia kissnpäiviä. Kuva Valto Holopainen.

Kirjoittaja;
Kesätuusniemeläinen
Pentti Leppänen on
entinen Tuusniemeläinen
kirkonpalvelija ja
yrittäjä, hän asuu
nykyään Iisalmessa.

Sotalapsena Ruotsissa 1944-1967

Harva kansa lienee tuntenut sodan jalkoihin joutunutta naapuriaan kohtaan niin suurta myötätuntoa ja auttamisen halua kuin Ruotsi Suomea kohtaan toisen maailmansodan aikana. Tämä auttamisen halu ei jäänyt vain puheeksi vaan johti moniin käytännön toimiin. Yksi tällainen käytännön toimenpide oli lastensiirrot. Kuuluin itse siihen noin 70 000 lapsen joukkoon, joka talvi- ja jatkosodan aikana siirrettiin Ruotsiin.

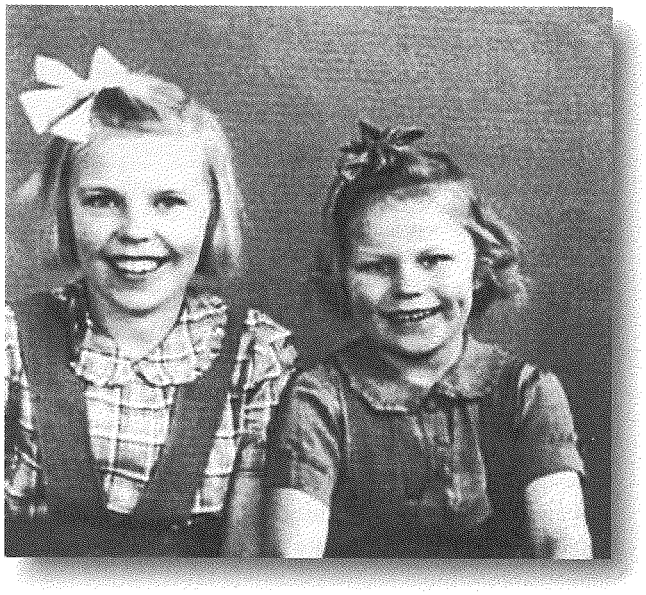
Palatkaamme ajassa kesään 1944. Karjalainen kansa joutui toistamiseen evakkomatkalle. Meidän perheemme tilanne oli kuin Veikko Lavin evakkolaulussa "ainut omaisuus, kuusi pientä lasta sekä kahvipannu uus" Vanhin lapsista oli 11-vuotias ja nuorin parin kuukauden ikäinen sylivauva.

Meidät majoitettiin Juankosken Hämälänsaareen, uittoyhtiön taloon. Isä oli vielä rintamalla. Elämä ei ollut helppoa. Niinpä äidillemme ehdotettiin, että lapsia oli mahdollista lähettää Ruotsiin, leveämmän leivän ääreen. Vanhemmat sisareni ihastuivat asiaan kovasti. Alkoi kirjeenvaihto isälle rintamalle. Isä oli suostuvainen ja niin jouduimme matkalle 9-vuotias sisareni Maire ja minä 5-vuotias. En oikein ymmärtänyt asiaa täydellisesti, mutta lapsesta tuntui houkuttelevalta lähteä mukaan, kun kerrottiin, että siellä saa syödä lihapullia niin paljon kuin jaksaa, myös hedelmiä ja suklaata. Siellä saa myös hienoja vaatteita.

Niin sitten koitti päivä, jona oli lähdettävä matkaan. Äiti saattoi meidät Kuopion rautatie- asemalle. siitä lähtien suomalaiset lotat ottivat huolehtiakseen meistä. Lapset pyrittiin Ruotsissa järjestämään samanlaiseen ympäristöön, johon olivat Suomessa tottunet; kaupunkilaiset kaupunkeihin, maalaiset maalle. Me olimme kotoisin Salmin Uudestakylästä. Laatokan rantamilta. Jo kotoa lähtiessä oli ehtona ollut, että pääsisimme samaan paikkaan. me onnistuimme pääsemään Karin ja John Lundbergin kotiin maalaistaloon. Tryserumin kuntaan lähelle Itämeren rantaviivaa, 150 km Tukholmasta etelään.

Perhe olisi halunnut tytön ja pojan, koska heillä oli yksi oma poika. Lotat olivat ehdotelleet meitä kahta tyttöä, koska emme halunneet erota toisistamme. niin he sitten hyväksyivät meidät ja kertoivat myöhemmin, että se oli Luojan johdatus paremmin ei olisi voinut käydä. Alussa oli vaikeata, pelko asui vielä lapsessa. Pelko oli jäänyt sodasta. Erityisesti pelkäsin miehiä. Aina kun näin miehiä, juoksin piiloon. Vähitellen sitten luottamus syntyi omaan kasvatusperheeseen, naapureihin ja muihin ihmisiin. Koska en osannut lukea enkä kirjoittaa, suomen kieli unohtui sitä mukaa, kun opin Ruotsin kielen.

Kasvatusvanhempani olivat oikein mukavia ja hyviä ihmisiä. Minut otettiin perheeseen "omaksi" lapseksi.

Maire ja Rauha Miskala Ruotsissa.

Sain oikein hyvän kohtelun ja kasvatuksen. Erityisesti ovat mieleeni jääneet joulut ja syntymäpäivät: saatiin paljon lahjoja, puutetta ei ollut mistään. Vuoden Ruotsissa olon jälkeen aloitin koulun käynnin. Koulu ei tuottanut vaikeuksia, olinhan oppinut kielen. Kaikki opettajat ja koulukaveritkin ottivat minut suomalaistytön ystävällisesti luokkansa yhteisön jäseneksi.

Kahden vuoden kuluttua tuli yllättäen kirje Suomesta. Isä oli kotiutunut rintamalta ja saanut työtä uittoyhtiöltä. Olot olivat vakaantuneet. Lapset voisivat palata.Ruotsalaiset vanhemmat masentuivat. He kirjoittivat Suomeen, että pitäisivät tyttöjä vielä mielellään ja kouluttaisivat heitä. Saimme vuoden lisäaikaa.Kesällä 1947 tuli uusi kirje Suomesta. Vanhemmat haluavat lapset takaisin. Asutustila on tiedossa Muuruvedellä ja sinne ruvetaan rakentamaan uutta kotia.Ero ruotsalaisista kasvattivanhemmista oli hyvin vaikea. Olimme olleet sunnuntaimaassa, he olivat kiintyneet meihin. Olimme unohtaneet suomen kielen. Emme tienneet, mitä nyt olisi edessä.

Palasimme Suomeen kesällä 1947. Kuopiossa meitä oli vastassa äiti, isä, äidinäiti ja rovasti Ari Surakka. Rovasti Surakka oli tulkkina siinä alkuhämmingissä. Muistini mukaan menimme aluksi ortodoksiseen kirkkoon. Siellä rovasti Surakka piti pienen hartaus- ja kiitoshetken, kun olimme palanneet terveinä ja elinvoimaisina kotiin. Alkoi uusi sopeutumisvaihe elämässäni. Ruotsin jälkeen Suomi tuntui hyvin alakuloiselta ja ankealta maalta. Täällä oli vielä pula-aika, elintarvikkeet olivat kortilla. Aluksi itkin, kun Ruosista tuli kirjeitä, oli kova ikävä takaisin.

Uusiin oloihin oli kuitenkin pakko sopeutua. Aloitin syksyllä koulun enkä osannut yhtään suomen kieltä. Minä olin onnekas, sillä' minulle sattui hyvin ymmärtäväinen opettaja. Siitä se sitten vähitellen alkoi tämä suomalaistuminen. Ruotsia ja ruotsalaisia kasvatusvanhempiani en kuitenkaan koskaan unohtanut.

Kuulun niihin onnellisten joukkoon, jolle kuitenkin kävi hyvin. En ole ollut katkera mistään. Päinvastoin olen kiitollinen siitä, että tämmöinen mahdollisuus avautui minulle. Se on rikastuttanut elämääni. Olen ollut kirjeenvaihdossa sveamamman kanssa yli neljäkymmentä vuotta. Aikuistuttuani kävin tervehtimässä kasvatusvanhempiani. Myöhemmin olen käynyt perheineni useita kertoja heidän luonaan. Ruotsalaisperheelläni oli mahdollisuus käydä Suomessa 80- luvun alussa.

Uuteen kotiin Muuruvedellä muutettiin syksyllä 1948. Elämä alkoi näyttää valoisammalta ja kokoajan mentiin parempaan päin. Vanhemmilleni kiitos.Monista vaikeuksista huolimatta heillä oli uskoa ja luottamusta huomiseen. He kasvattivat kahdeksan lasta yhteiskuntakelpoisiksi kansalaisiksi, kannustivat ja avustivat meitä opintielle, jokaista vuoron perään. Omalla hiljaisella tavallaan he siirsivät ortodoksisen uskon ja karjalaisen perinteen lapsilleen henkiseksi voimavaraksi, meidän omalle elontiellemme. Kiitos siitä.

Rauha Miettinen os. Miskala
Kesätuusniemeläinen
Outokumpu
Julkaistu aikaisemmin
Outokummun Karjalaiset – teoksessa v. 2009

Lähtö Kuopiosta Ruotsiin kesällä 1944. Ilmeet ovat vakavat. Ruotsiin matkaavat sotalapset pitivät kaulasssaan tällaista nimilappua.

Pikku pätkä kesääni

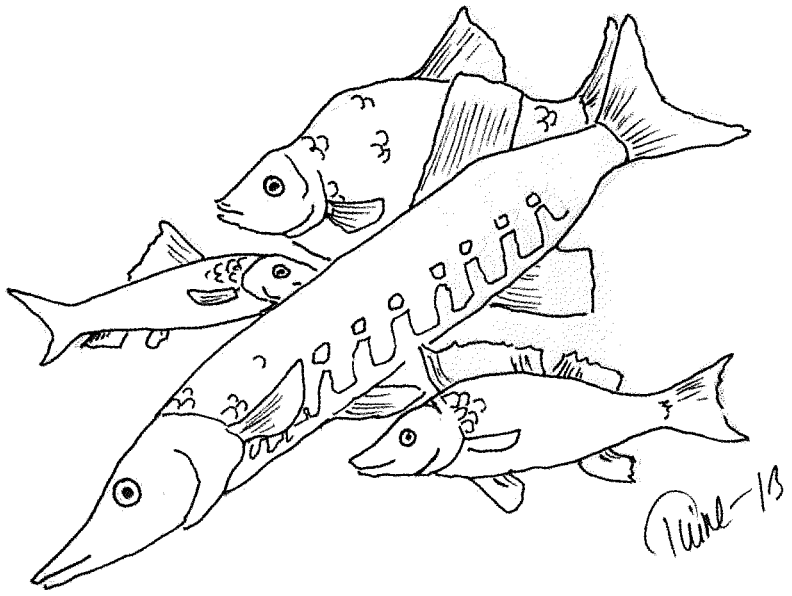

ELOKUU..... Perjantai- ilta kauneimmillaan. Juojärventietä satamaan kuljen. Tuntuu siltä kuin menisin kesää päättämään. Ei, ei, ei se niin voi olla! Satama tulvii kesän riemuja täynnä. Hetken mietin... mistä aloitan. Niinpä hyppäsin kumiveneeseen ja liu` uin pitkin Juojärven pintaa, se oli mageeta. Noustuani veneestä oli uusi paikka tähtäimessä. Paloauto oli katseeni kohde. Marssin oitis palopoikien luo. Heidän opastuksellaan aloin harjoitella palon sammutusta ennenkin. Niinpä alkoi palopeitto heilua ja vaahto roiskui. Olen toki sammutusta harjoitellut ennenkin. Tein sen silloin Kaavin palopoikien kanssa. Sanonta on... harjoitus tekee mestarin. Sitten... sitten... Sydän alkoi pomppimaan. Olen kauan halunnut ajaa Eeron moottoripyöräsimulaattorilla. Ajatukseni oli... Nyt minä se toteutan. Niinpä minun rakas äitini läksi asiaa järjestelemään. Eikä aikaakaan, kun olen simulaattorin "sarvissa" kiinni. Kyllä jännitti ihan sikana, toisaalta uudet asiat kiinnostavat..

Ensikosketus käsikaasuun oli jännä ja tie oli mutkainen, Eero sanoi äidille,.. Tämähän menee hyvin. Marika osaa käyttää kaasua. Meillä kaikilla oli kivaa. Minua jänskätti, Eeroa nauratti ja äitiä (ehkä) itketti. Maailmasta ei löydy toista samanlaista moottoripyöräsimulaattoria. Minä olen yksi onnellinen joka olen saanut sillä ajaa. Onneksi Eero on Tuusniemellä. Eero on erittäin mukava ihminen. Jahah... Mikä on seuraava siirto? Menemme istumaan rannalle, näyttelijöitä liikehtii siellä.. täällä. Jotakin on tapahtumassa. Illan viimeinen numero alkaa näytelmä nimeltään myrsky. Sitä katsoessa vierähtikin pari tuntia, oli kivaa katsottavaa. Kesä ei tietenkään tähän päättynyt, vaikka nämä oli kesäkauden päättäjäiset. Matkalla mietin... Tämä oli ihana ilta. Rakkauden täyttämää joulua kaikille tuusniemeläisille, suomalaisille ja koko maailmalle!

Marika Auvinen

Kalasta ja kalastamisesta

Koiraniemen Linnea tarinoi kalasta ja kalastamisesta.

Lahnat halstaroitiin keittiön hellan hiilloksella.

Synnyin kahdeksanlapsiseen maanviljelijäperheeseen kuudentena lapsena. Kotimme sijaitsi Oulujärven etelärannalla aivan ulapan äärellä.

Isämme oli ahkera kalamies. Kevätkudun aikaan hän sai isoja haukia puronsuulta rysällä. Naapurin piika kertoi nähneensä hänen menevän kalaan kahden aikaan yöllä kalasäkki olan yli heitettynä. Olin usein soutajana isän kalaretkillä. Heitettiin verkkoja ja nostettiin niitä ylös järvestä kalansaaliineen. Isä puikkaroi verkkoja tyytyväisenä ja näytti päällään, miten venettä oli liikuteltava. Hän opetti myös minut heittämään verkon. Kesäpäivänä hän käesteli äidin kanssa lahnoja ja särkiä matalikolta. Hän perkkasi kalat ja halstaroi ne keittiön hellan tulipesässä hiilloksella.

Kun me lapset aina maailmalta palasimme kotiin, hän kantoi kalavadin, ruisleivän ja marjapuurokulhon pöytään sanoen:"Alahan syyvä!" Sillä tavalla hän osoitti ilonsa ja rakkautensa lapsilleen. Eräänä tyynenä heinäkuun iltapäivänä lähdin yksin uistelemaan. Sain kuhan ja hauen. Siinä oli ihmettä kerrakseen. Ne olivatkin makoisat kalapaistit, jotka saimme syödäksemme. Meillä nuorilla oli tapana käydä ongella heinäkuun iltoina. Vene ankkuroitiin kiviriipan avulla Kotikariin. Maamerkkien mukaan se osattiin; kuusen piti olla pirtin ikkunan kohdalla ja Vuottoniemen aukon piti sopivasti avautua. Ahveniahan seiltä nousi, olihan meillä hyvät lierot syöttinä.

Omatekoiset katiskat

Avioliittoon mentyäni mieheni oli myös kalamies. Hän sai katiskoilla ahvenia kevätkudun aikaan Kaavinjärvestä. Hän itse teki katiskat valmiista verkosta. Heitettiinhän me verkkojakin ja saatiin siikoja, haukia, mateita ja särkiä sekä muikkuja. Särkiä jauhoimme lihamyllyllä ja teimme jauhelihan kanssa niistä pihvejä pakastimeen. Teimme paljon kalakukkoja ahvenista ja poikamme kissalle ihan omaakin kukkoa. Kissamme oli Vinski, Molenski-Söpöliini ja meidän perheen Mussukka. Oi niitä aikoja! Nykyisin 77-vuotiaana veteraanin leskenä syön usein kylmäsavustettua lohta. Se on kalan aatelia ja jumalaisen hyvää. Hyvältä maistuu muikut ja siiatkin.

Veden vilja Jumalan lahjaa

Edellä olevan kirjoitin juhannusiltana. "Johdatuksella" oli sormensa pelissä. Herättyäni sunnuntaiaamuna, oli oven takana yllätys. Juuri rippikoulun käynyt naapurin poika toi perkattuja siikoja. Sanoin olevani kalan ystävä ja kiitin lahjasta. Hän kysyi: "Saisiko niitä kalastajalta jääneitä katiskoja käyttää? Me tarvitsemme niitä." Sanoin, että varmaan hän siellä taivaassa iloitsisi, jos niillä edelleen kalastettaisiin. Poika kiitti kohteliaasti katiskoista.

Meidän pitää kalastaessaankin muistaa, että kaikki anti tulee ylhäältä. Jumala on antanut meille runsaasti kaikenlaisia lahjoja. Kalat, veden vilja, ovat myös niitä mitä suuremmassa määrin. Kunpa voisimme nauttia kaikesta hyvästä Jumalaa kiittäen.

Linnea Puurunen o.s. Valtanen
Tuusniemi Ohtaanniemi

Historiikki Kojanlahti-Ruskila kylätoimikunnan 25-vuotiselta taipaleelta

Muistaako Heiskas Lassia kukkaan,
hän se puuhas kyläläisiä kokkoukseen mukkaan.
Tarkotus ol suaha kylätoimikunta aikaan,
vaikka ei ollu lämpimästä Kojanlahen koulun nurkissa tietoa lainkaan.
Niinpä istuttiin koululla palttoot piällä,
toivottiin, jospa kunnan edustajattii tarkenis tiällä.
Selevitettiin yhteisten asioihen hoitamisen tarvetta,
syytä monta,
jotta kyläläisten etuja ajais kylätoimikunta.
Niinpä sitten kysyttiin Ruskilan mielpiettä hammaan,
oisko halua liittyä porukkaan sammaan.
Hetpä löyty yhteistä asijakohteita,
pitäs järjestee pilikkikilipailut, suaha pelkenttä, kuhtua kunnan herroja kokkouksiin kuuntelemmaan kylän toiveita.

Siitä se sitten toiminta viris,
ei arvana kukkaan, jotta vuos vuodelta toiminnan tahti vuan kiris.
Monena kevväänä kilipoo pilikittiin,
palakintona ol Tukholman matkoo, mikroo ja huivija silikistäkkiin.

Kalajuhlista tul heinäkuun ensmäiselle lauantaille Kihhaukset, joista lehissä ja ratiossakii ol isoja jutut eikä vua pienet pihhaukset.
Siellä ol Kolomonen, Salaminen, Aapeli Rummukainen, nähtiinpä Kojanlahessa Alatalon Mikkoo ja Jaakko Teppoo,esittivät hyö taitojansa, tanssittiin ja syötiin kylän emäntien keittämee kalasoppoo.
Kerrannii nousivat emännät Kihhausaamuna varhain
Piirosen leipomossa leipomaan ripakukkoo,
sitten keräsivät kedonkukkia konttiin, pesivät penkit ja ennen iltajuhloo ehtivät vilikasta peilistä ommoo tukkoo.

Joskus kilipailtiin leikillään kylien kesken,
souvettiin, pystytettiin telttoo ja paremmuutta koeteltiin myös housuja pesten.
Rysseliin on pystytetty aikain saatossa näyttelyä monta,
on ollu hääpukuja, valokuvia, kenkiä, risutöitä, maalauksia, koruloita.

Kaikessa touhussa on ollu ahkera talakooväki,
joka syksyn tullen herkkujuhlat koululla näki.
Ol kurpitajuhloo ja kuutamokutsuja,
paikalla ol paljon myös talkooväen muksuja.

Lopputalavesta, kun iski telkemisen puute,
näytelmäkerho harjottel vapuksi Laukansalloon iltamaohjelmaks Solokkuvuaran puhheen.

Lentopallokenttee ihan väen väkisellä joka kesä koululle tehtiin, vuan lepät valtas alueen ja piästiin tuas lehtiin.
Vua on kylätoimikunta virkistystä vuoskauvet siitä huolimatta pitänä yllä,
käättänä laivalla Tukholmassa, Tallinassa ja Valamon vesillä.
Laskiaisena on hevosella ja kelkalla ajeltu,
lettuja paistettu ja helteellä pakkasella, eikä oo paleltu.

Kyläkokkouksia muutama vuuvessa piettiin,
siellä kunnanherroin ajankohtaisia asioita kuultiin:
suatiin tietee Aatamirojektista, pienyritystuista, muatallouven erikoistumistarpeesta,
Sitten aiheet muuttu kyläsuunnitelluun, selevitettiin tarvetta jätehuollosta, kuitu- ja vesjohtoverkostosta.

Niin se on muuttuna harrastustoiminta kylillä,
kunnan ja yrittäjiin juoksupoikana asiohen kartottamisen, neuvottelun, totiseks tekemiseks monilla pykälillä.
Yhteistyötä on koetettu aktiivisesti tehä,
toisten kylien, kunnan, Kalakukon, tielaitoksen, pursiseuran, Jakokunnan, Eräveikkojen kanssa.

On yhessä kosulalaisten kanssa katottu Uppo-Nallee,
puolustettu postia ja koulua,
välillä vietetty yhteistä pikkujoulua.

Hengellisyyttäkään ei oo unhoon jätetty, Luontokirkoon Kannassaareen ja Kojanlahen laiturrantaan on nuotiokahvit herkkunneen pärräätetty.
Paitoja on painettu kylätoimikunnan toimesta kolome kertoo,
Luostaritiejuhliin ja kylätoiminnan 10- ja 20-vuotista taivalta meijän paijat kesämuotia vertoo.
On suatu naattia toista kymmentä vuotta koko kesä Ainon munkeista, leivistä ja

Juhannuksena 2013.

pulllista, niitä joka lauantai suahaan jonottoo kylän keskuskopista.
Eipä lopu evväät lomalaisilta ja kylän väeltä,
vuan kaikki ne syödyt munkit sitten näkköökii syksyllä omalta vyötäröltä.

Kylän ilimettäkkään ei oo unhoon jätetty,
laiturirannan, Rysselin pihan ja keskuskopin ympäristön nurmet on talakoovoimin kunnossa pietty.

Aikonaan kirkolla on perinnemaatalousnäyttelyt pietty,
sinne lavon hirret, navetan ikkunaruuvut, penkit ja pannut kuorma-autolla rahattu.
Jottei näyttelyväki näläkään kuolis,
potattihuttu Ruskilassa keitettiin ja kirkolle autolla kuskattiin, josko joku sitä syyväkseen huolis.

Kylän kehitys ol aiheena Leader- hankkeessa,
toimintapaketteja ideoitiin ammattikorkeen opiskelijoihen kanssa talavisessa hangessa.
Ol Tulvuoriretkee, nuotanvettoo, ongintapäivee,
lasten leiriä, kukkien kerruuta porukalla,
paketteja testattiin ja totteutettiin kovalla tohinalla.

Sen lisäks Leader-hankeena Rysselissä lattioo korjattiin ja seiniä mualattiin.
Ulkomualaukseen Kansainvälinen työleiri vuonna -92 suatiin, ja nytpä kylätoimikunta kevähelteellä samassa hommassa tuas kuvattiin.
Toisennii kerran kansainvälisyyttä koululla nähtiin,
kun toissa kesänä ikkunoihin tuplia väsättiin.

Nyt tarkennoo joulun alla
kauneimpia joululauluja tiällä lauloo,
ja uutta vuotta ottoo vastaan ja karaokeella esittee Koivuniemen Pauloo.

90- luvulla korjattiin tie Karviosta Tuusjärvelle,
Luostaritie nimeksi tielle ja logolle järkeiltiin.
Yhessä tienvarren kylien talakoilla,
uuvistettua tietä yli tuhannen vieraan ja piispojen voimilla,loppukesästä juhlittiin,
potattikukkoa syötiin ja kupoliteltassa
ohjelman aikaan hikkoiltiin.

Tuostapa suatiin ideat oivat,
joka kesä Kosulassa Luostaritien markkinat soivat,
on tarpeellista tavaroo tarjolla,
kahvia ja lettuja mansikkahillolla.
On siinä oltuna mukana myökii,
vaikka etelätuusniemeläiset ja kauppiaat
siinä piäasiassa hyöhii.

Kannustoo myös nuoria työntekkoon ja
vastuuseen pittää, joka kesä on kioskitoimintoo
Rysselissä kokkeiltu sen tähen sittäi.
On jykevät hirret kioskissa täällä,
tauluja seinillä, kästöitä esillä, istua voip sisällä
tai ulkona kauniilla kesäsäällä.

Ei kaikesta oo myönteistä pallautetta vuosien varrella

Kojanlahesta on matkoo...

suatu,sannoovat, jotta rannasta on vuoskausia tapeltu.
Mutta nyt on rauha palannu muahan,
vesille piästään ja uija suahaan.

Näkkyypi pitkästä aikoo koulun, Rysselin, pihalle järvi,
tässäpä omalla kylän yhteisellä tontilla on hyvä porukalla peli-iltoina kahvia särpiä.

Talavella toiminta siirtyy Ruskilan koululle,
kuntosalilla siellä läskit treenataan uusille soluille.
Toimintapäiviä viime vuosina on pietty monta siellä,
on perennoja vaihdettu, muotinäytöksiä nähty, kosmetologi kasvoja hoitanu ja voileipäkakkuja tehty viellä.

Niin on 25 vuotta välleellä vilahtana,
kylätoimikunnan nimikää ei oo toiseks kilahtana.
Paljolti samat on jaksana yhteisen hyvän etteen puurtoo,
vaikka harvemmin kiitoksen sannoo on palakakseensa suaneet huutoo.

Mutta mitenkä on toiminnan tulevaisuuven laita,
toimijat vanahenoo ja vähenöö, loppuu elämän paita.
Mistä uutta porukkoo mukkaan suahaan,
tulevaisuus uusia tehtäviä sivukylille kuataa.
Kunnat kasvaa ja kylät pienenöö,
kuka meijän yhteisiä asioita piättäjille vienöö?
Toivotaan, jotta kylätoimikunta jaksaa etteenpäin jatkoo,
tätä hyvin alkanutta 25-vuotista matkoo.
Kiitokset toimijoille lämpimät ja syvät,
teidän tehtävänä on ollut antaa meille kyläläisille
ilon jyvät.

Marja Koistinen

Omenia hakemassa

Nyt 50 vuotta myöhemmin on omenapuu jo siinä kunnossa, että siitä voi tehdä erilaisia puuesineitä. Tuusmäen talon omistaa ja siinä asustaa nyt Husky-koiravaljakkoyrittäjä ja hanuristi Heikki Tossavainen.

Meidän kotitilallamme Tuusniemen Ruokosella oli mainio kasvupaikka vaikkapa omenapuille. Niitä olikin ollut pihapiissämme lähes puolensataa, ennen kuin olimme muuttaneet kyseiselle tilalle. 1950-luvun puolenvälin tienoon kovan pakkastalven jäljiltä oli puista vain muutama tynkä jäljellä.

"Lähetäänpäs hakemaan omenia Tuusmäestä," sanoi äet Hilima.

Aluksi saapastelimme naapuriin, Jokiniemelle. Talon Helvi-emännän kanssa oli jo aiemmin suunniteltu mennä hakemaan omenia Tuusmäen talosta. Jokiniemeltä jatkoimme kävellen Tuuslahdelle, Kapeasalmeen veneen luo. Veneen olisi pitänyt olla rannassa, mutta se olikin lahden toisella puolen. Siinä vähän aikaa huuhailimme vastarannalle ilman vastausta.

"Kierretään Tuuslahti, niin pääsemme Tuusmäelle", tuumaili Jokiniemen Helvi.

Alta kouluikäisenä mukana kävellä jorpottelin ja matkan pituudesta en ymmärtänyt mitään, niin aikuisten perässä menin. Tuli eteen Sahinjoki. Siitä menimme sillan yli ja matka jatkui Tuuslahden pohjukkaan. Alatalon nuottakodalla huilasimme. Kota on nykyisin mennyttä aikaa. Toivoin, että matka olisi lopuillaan. Mutta se oli noin puolessa. Onneksi silloin ei ollut karhuista ja susista havaintoja. Väsytti ja pelotti tarpeeksi ihan muutenkin.

Kohisovan joen yli mentiin. Kohisovassa, Myllykoskessa vettä oli vain vähän ja se liritteli alajuoksulle kivien lomassa. Joessa oli sillantapainen ja sen yli menimme kiiruhtain, sillä ilta alkoi jo koittaa.

Lieneekö asiasta keskusteltu talonväen kanssa aikaisemmin, kuitenkin omenia saimme ja ison tuvan pöydässä joimme kahvit. En muista keräsimmekö omenia puista, mutta maitokärryn kanssa omenia rahtasimme jyrkkää alamäkeä pitkin ja venehän oli odottamassa lahden rannassa. Tällä kertaa meidän eduksemme.

Voi sitä tuskien taivalta. Vaikka pitkätkin kävelyt olivat tuttua touhua lampaita Tuusniemeen taluttaessa. Rannasta pari kilometriä taivallettuamme saavuimme kotia. Vihdoin ja viimein.

Nämä asiat tulivat mieleeni noukkiessani luumuja syksyllä 2000 Tukholman läheltä Hässelbyn lähiön pihapuusta. Miksi marjoja poimitaan ja sanotaan? Kävin mustikassa, mansikassa, puolukassa, lakassa, mutta karpaloita kerätään, luumuja ja omenoita poimitaan. Ei sanota "Kävin luumussa, karpalossa, omenassa..." Tietenkin nykyaika iskee kuvioihin mukaan ja Omenassakin voi käydä Espoossa, vieläpä isossa.

Muistot saivat vielä täydennystä myöhemmin, kun omenanhakureissusta ehti kulua toistakymmentä vuotta. Vuonna 1975 soudeltiin Tuuslahden Kapeasalmen yli Kontiorannan varuskunnan loppusodan merkeissä tiedustelujoukkueena. Meidän olisi pitänyt kiertää Tuuslahti pyörien kanssa Tuusniemen kirkonkylältä ja jatkaa matkaa Autiontietä pitkin Susimäkeen tiedustelemaan. Sanoin kesävänskä Sutiselle, että meillä on vene Tuuslahden rannalla ja me voijjaan oikaista aikalailla paljon. Muu porukka meni pikkuhiljaa soutaen Tuuslahden poikki. Siinä välissä, uamukolmen aikaan kävimme vänskän kanssa kotonani juomassa äitmuorin keittämät yökahvit.

Hannu Holopainen

Juojärvi

On järvi karu Savon, Karjalan rajamailla.
Se taivaanrantoja syleilee.
Kesälläkin kylmää vettä riittää
asuimiksi jalokalojen, ne siinä viihtyy.
Peninkulmia päästä päähän riittää.
Yläpäässä kaunis kylä elää.
Etelässä harras rauha luostareissa
lepää.

Kapee on järvi tuo pituuteensa
nähden.
Hartehia ja uumaa toki riittää.
Muodostansa vehje kivikautinen
tuosta mieleen tulee.
Talttako vai kirves, miten sen vain
näkee.
Ajalta tuolta sen rannatkin on.

Asukkaita muinaisia rannoillansa
kantanut se on.
Vedestänsä kirkkahasta ravintonsa
välineillä luonnontilan
keksineet ja kalaa saaneet.
Taimenet, lohet ja muut suippoihin,
mertoihin, paaluaitoihin eksyneet.

Sen ulapat taivaanrantaan yhtyy.
Kangastuksen myös nähdä voi,
saaret ilmassa leijuvat
Saaret, luodot, karit satapäiset sille
koristukset pinnallensa antaa.
Saarilla linnut monet, saaliit ja
saalistajat asuu.

Kodat, savut muinoin rannoilta
on nousseet.
Kojanniemi. asuipaikka mainio
kauan sitten ollut lienee.
Ennen tietä talvisin jäätie kylään
pohjoispäähän kulkenut.
Siit` suora reitti ollut on.

Saaria kuin salo on järvess´ monia.
Nimensä ne luista, jäistä, pahkoista
saaneet on.
Rauhanraja vanha pitkin vettä
näkymättä kulkee.
Rajapaalu saaren päässä näkyvänä
seisoo.
Horkansaaress´ kai kyyt majaa pitää.
Susisaaress´ tuskin hukka koskaan
enää ulvoo.

On järvi tuo puhdasvetinen.
rajalla Savon ja Karjalan.
Silmiin syvyyksien nähdä siihen voi.
On karu, se siinä elää,
jos ihminen sen sallii,
muu ei tärvellä sitä voi.
Esimerkit huonot on nyt
toiminnasta ihmisen,
jopa ahneen.

Juojärvi suuri, luonnonkaunis vesi on.
Se siinä neitsehenä pysyköön.
Se luonnon tilassa lainehtia
ja velloa aina saakoon,
kun luoteinen tai kaakko puhaltaa.
Tyynenä se taivaat heijastaa.
Silmä lepää pinnalla sen ja
taivaanrantaan siitä siirtyy.
Ihmismieli luontoon yhtyy.

Juhani Susineva
Kuopio

Kuva:
Juhani Susineva

Helge

Helge (Helge Poutiainen) on iältään puolikymmentä vuotta vanhempi minua. Poikavuosina sellainen ikäero on tavallisesti suuri, mutta Helgen ja meidän perheen poikien ja tyttöjen välillä se ei ollut ongelma. Helgen perhe asui naapurisaaressa, jonka nimi oli Pieni Pahkasaari.

Helge oli koulussa ylemmällä luokalla, joten koulumatkat kuljettiin yhdessä. Hänellä oli sitä ikänsä tuomaa arvokkuutta, joka tuli esille ratkaistaessa yhteisiä ongelmia. Näissä Helgen mielipidettä usein kuunneltiin. Helgen äiti Hilma oli usein meillä töissä, auttaen pyykinpesussa, siivouksessa ja kesällä maataloustöissä. Hilma oli erittäin hyvätaitoinen rukiinleikkaaja. Äiti-Hilman ollessa meillä töissä, toi hän poikansa Helgen ja Paavon mukanaan meille.

Porkkanan kitkukone

Helge vanhimpana poikana osallistui meidän talon töihin vointinsa mukaan. Porkkanamaata kitkettiin yhdessä. Kitkeminen ei Helgeä miellyttänyt ja ei se miellyttänyt myöskään meitä toisia. Helge hoksasi, että hän kehittää ja tekee kitkemistä helpottavan koneen, me toiset tietenkin hyväksyimme Helgen suunnitelman. Tiesimmehän, että kone helpottaisi kitkemistä ja myös helpottaisi työn edistymistä.

Niin Helge pani aivonystyränsä toimimaan ja me jäimme odottamaan millainen kitkukoneesta tulee. Aikansa Helge mietti asiaa ja kitkukoneen suunnitelmat olivat valmiit. Hän käski hakea lautaa, sahan, vasara ja pitkiä nauloja. Tavarat löytyivät helposti ja Helge ryhtyi kitkemiskonetta tekemään. Me toiset seurasimme työn edistymistä suurella mielenkiinnolla. Helge sahasi laudasta pätkän ja hakkasi siihen pitkiä nauloja läpi laudan.

Hän hakkasi nauloja lautaan runsaasti ja vierivieren. Sitten hän ilmoitti, että kitkukone on valmis kokeiltavaksi. Helge vehkeen keksijänä ja tekijänä ryhtyi sitä käytännössä kokeilemaan. Me uteliaat seurasimme kokeilua sivusta.

Helge laittoi kitkukoneen porkkanapenkkiin ja ryhtyi sitä vetelemään edestakaisin. Lähtihän sillä heinät penkistä, mutta lähti sillä pois myös porkkanan taimetkin. Kokeilu jäikin lyhyeksi, kun äitini keskeytti hyvän yrityksen.

Muistan Helgen keksineen myös toisen vehkeen, vai pitäisikö sanoa että se olisi keksittyjen vehkeiden soveltamista. Helgellä oli pieni kelkka, jolla vedettiin talvisin tavaroita ja pienempiä perheenjäseniä.

Oli kirkkaat syysjäät ja pakkasta ilmassa. Helge teki ohuista puista sauvat, joissa ei ollut kerkkiä ja laittoi sauvojen alapäähän terävät piikit. Sitten hän istahti kelkkaan ja työnteli sauvoilla itseään jäätä pitkin. Meistä vauhti näytti kovalta. Helge otti meidät vuorollaan kyytiinsä ja vauhti tuntui hurjalta menolta. Muistan Helgen kelkallaan kuljettaneen veljiään Mikkoa ja Paavoa.

Helge Poutiainen Vihtalahdessa vuonna 2012.

Nykyaikaan

Vuosikymmeniä on vierinyt kun Arvi Pelkosen kanssa päätimme lähteä tervehtimään Helgeä. Vihtalahden talon pirtistä me hänet löysimme. Pikku miettimisen jälkeen Helge tunnistikin meidät. Muistelimme menneitä lapsuusvuosia, sota-aikaa, jolloin joissakin perheissä oli suuri puute ja nähtiin jopa nälkääkin. Muistelimme aikaa jolloin pienistä iloista oltiin onnellisia. Vanhempien tehtyä lautapalasta laivan, sitä uitettiin ja oltiin onnellisia. Se muistikuva lapsuuden ajan Helgestä ei ole muuttunut vuosienkaan kuluessa, vaan on säilynyt entisellään. Helge oli poikavuosina rauhallinen ja vakaaluontoinen. Samat ominaisuudet näyttävät olevan vielä vanhemmallakin iällä.

Toivotaan Helgelle terveyttä ja pitkää ikää.

Saunanniemen Olli
Olavi Nissinen

Toiset vierailut Helgen luona

Olin tullut tuntemaan Helgen heti kun palasin Tuusniemelle työelämään vuonna 1969.

"Vihta Puavo" Vihtalahden talon isäntä oli pitänyt Helgee vakituisena työmiehenä jo vuosikymmenet. Kun Paavolla oli minulle usein toimeksiantoja, monenlaisissa asioissa kävin Vihtalahdessa useinkin. Helge siellä aina tuntui touhuilevan talon hommia. Hän ei pitänyt itsestään paljon ääntä, mutta aina näytti olevan pienoisessa liikkeessä.

Olin vuosia Paavon kuoleman jälkeen suunnitellut käymistä, mutta aina se oli siirtynyt.Sitten viimein syksyllä 2012 soitin Helgelle. Hän sanoi hyvin muistavansa minut ja sovimme käynnistä. Niinpä sitten kävinkin, vein kahvipaketin mennessäni. Helgellä oli kahvipannu täynnä kuumaa kahvia. Kotiavustajat olivat juuri lähteneet ja keittäneet lähtiessään kahvit valmiiksi.

Kyselin valokuvia Paavosta. Vähän niitä löytyi. Helge arveli, että säätiön ihmiset ovat niitä vieneet. Joimme

kahvia, juttelimme niitä näitä ja muistelimme Paavoa, ja tapahtumia hänen aikanaan, mm. lehmähuutokauppa oli jäänyt meille molemmille hyvin mieleen.

Otin sitten vielä valokuvia Helgestä, seinätauluista ja ulkoakin.

Vierailu Helgen luona elokuussa 2013

Olimme puhuneet Saunaniemen Ollin kanssa jo muutaman vuoden, että meidän täytyy lähteä käymään Helgen luona. Niinpä sitten viime kesänä se tapahtui. Minä yritin muutamana päivänä soittaa Helgelle, mutta hän ei vastannut. Kysyin sitten Pääkkösen Pirkolta, että "onko se Helge vielä elossa, kun ei vastaa puhelimeen?" Pirkko sanoi Helgen voivan hyvin ja niinpä me läksimme. Tankkasin autoni kiireesti Shellillä, joka olikin muuttunut Seoksi ja ajoin Saunaniemeen. Auto pyöri hyvin huonosti ja minua jännitti miten meille käy? Menimme Vihtalahteen. Helge ei tiennyt, että puhelin ei toimi.

Syytä siihen ei keksitty. Olli kysyi Helgeltä, tunnetko sinä minua? Helge sanoi; " Etkö tuota liene niitä Saunaierikan poikia". Lämmitettiin jo vähän jäähtynyttä kahvia ja syötiin meidän viemiä munkkeja.

Helge ja Olli muistelivat menneitä, nykypäivää unohtamatta. Helge kertoi, että kotipalvelu käy päivittäin ja keskiviikkoisin on mahdollisuus käydä kirkolla saunassa. Hiljaistahan tällä on, joskus käypi kulkukauppiaita vuatteita kaupalla. Helgekin muisteli Saunaniemessä oloja ja käyntejä. Syöntiäkin muisti, kun pöyvässä oli ruisleipee, suolamuikkuja, piimee. Talvella tehtiin järveen pitkä avanto, jossa lehmät kävivät juomassa.

Yritimme selvittää vielä puhelinasiaa, mutta keskenhän se meiltä jäi. Juttelimme Helgen veljestä "Mutkan Puavosta" kotimökistä Kosulassa ja monenlaisista asioista.

Siitä sitten läksimme pois. Auto pyöri hyvin huonosti. Pääsinhän Tuusniemelle ja pajalle. Siellä selvisi, että olin tankannut dieselautoon bensiiniä.

Valto Holopainen

Helge ja Olli (vas.) juttelevat kesällä 2013.

Kaverille

Piika oli kiva Koira,
kavereista parhain,
aamuisin kun herätteli
kävelylle varhain.

Kalamatkat, metsäretket
mukana ain kulki.
Väliin sitten lattialla
silmät kiinni sulki.

Eipä salaa ilman Piikaa
ovesta ulos päässyt,
aina oli lähtövalmis
ihan joka säällä.

Mikä kumma Piikaa vaivaa,
kun ei ruoka maista?
Ennen olit iloinen
söit ruokaa monenlaista.

Nyt oot poissa Piika – koira,
olit kovin sairas.
Auttaneet ei tohtorit
on poissa kovat vaivas.

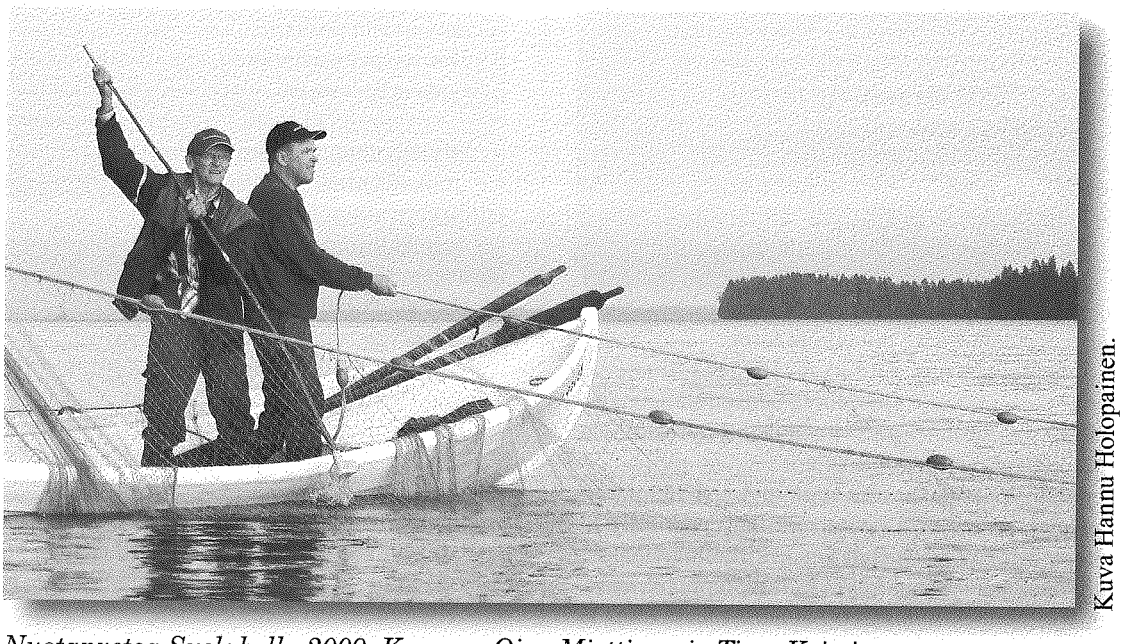
Jäljellä on hautakumpu,
muistot monet elää.
Haudallasi pienten lintuin
kiitoslaulut helää.

Rauha Kekäläinen

Kuva: Rauha Kekäläinen.

Nuotanvetoa 1940-1950 luvuilla Juojärvellä

Kuva Hannu Holopainen.

Nuotanvetoa Suslahella 2009. Kuvassa Oiva Miettinen ja Timo Koistinen.

Nuotanveto tapahtui Pentinlahden, Vennäinlahden, Hirvirannan ja Pahkasalon vesialueilla. Nuottia oli näillä alueilla 7 kappaletta.

- Kirkonkylän Viljo Miettisen ja Haalilan Otto Happosen nuotta.
- Salmenkylän Puranlahden ja Limanniemen Eino Hakkaraisen nuotta
- Salmenkylän Otto ja Aaro Juutilaisen nuotta. Tätä nuottaa minäkin vetelin alle 20 vuotiaana Isän ja Aaro sedän kuoltua nuotta jäi minun ja Aaron vävyn Jaakko Miettisen huoleksi.
- Vennäinlahdessa Salonkylän Aholannuotta.
- Hirvirannassa Juurikkamäestä Hernemäen Mikko Pekkarisen nuotta.
- Kaasilansalmen Pivonsaaresta "Ison Akun" Juutilaisen nuotta.
- Pahkasalonsaaressa hoitokodin nuotta

Nuotat olivat pienehköjä rantanuottia. Verkko-osuus oli 100-150 m. Korkeus 5 m, peräpussin pituus 5 m ja vetoköydet 150-200 metriä.

1940-luvulla oli kaikesta pulaa, niinpä kalastustarvikkeet olivat ns. tiskinalaisia tarvikkeita Liikkeet joista tarvikkeet ostettiin oli Eloranta ja Veljekset Honka. Jos sattui nuottamiehen repusta löytymään voita tai läskiä niin kummasti kalastustarvikkeita löytyi.

Verkkoliinat olivat metritavaraa ja punottiin itse. Kohot tehtiin neliöittäin myytävästä korkkipuun kaarnasta joka leikattiin oikean kokoisiksi palasiksi. Painot tehtiin tuohesta ja sisään nyrkinkokoinen kivi.

Nuotan lopullinen " rimmaus" oli taitolaji. Peräpussin leikkaaminen ja verkon silmien laskeminen kuului näihin. Näitä taitajia oli mm. Huutoniemen Jussi Voutilainen ja Saunaniementien varressa Mäkrämäen Jussi.

Keväällä nuotanveto alkoi 1.6.ja jatkui järvien jäätymiseen asti. Kesällä nuotat olivat pintanuottia. Kesällä muikut rantautuvat "pistelemään" eli syömään. Nuottamiehiltä vaadittiin ammattitaitoa, jotta tiedettiin mikä on salakka-, ahven-/särkiparvi ja mikä muikkuparvi.

Joskus sään puolesta tuntui hyvältä kalailmalta, mutta eipä muikku rantautunut. Muikut vaistosivat säänmuutoksen vuorokausia ennen ja silloin tuli niitä vesiperiä. Kun tuli niitä vesiperiä tuumasi Kankaalan Ville "Pittääpä tilata meijeriltä punakuorista Emmentaalia."

Lämpimän veden aikana harvemmin vedettiin nuottaa kun ei ollut sähköjä eikä kylmälaitteita. Oli vain kaivovettä siihen murikka jäätä purujen alta ja korvo kellariin, näin säilyivät jonkin aikaa.

Syksyllä kun oli elot puitu, perunat kuopassa ja syyskynnöt tehty, alkoi kutumuikun nuottaus.
Nuotat muutettiin pohjanuotaksi, kohoja vähennettiin ja painoja lisättiin, näin saatiin nuotta kulkemaan pohjassa. Syksyisin lähes joka päivä 2-3 viikon aikana vedettiin nuottaa. Niiden viikkojen aikana tiesi mikä oli "menu", rantakala joka päivä. Järvestä vettä pataan, muutamia perunalohkoja, suolaa ja muikkuja runsaasti. Kun perunat ja kala ovat kypsiä, vettä vähemmäksi, reilu pala voita. Kuumuus imaisi voin perunoihin ja kalaan, olipa makoisaa kuusen juurella ja lopuksi nokipannukahvit. Sitten parintunnin nokoset ja yhdenaikaan alkoi ilta nuotanveto. Syys-

nuottaus tapahtui pääosin Pahkasalonsaaren rannoilla. Vakio tauko- ja nuotiopaikat olivat Röhmänniemi, Vihtorinlahti ja Kuivassaari. Syksyllä vedettiin noin kuusi apajaa/päivä.

Joskus aamuapajasta saatiin kaloja niin paljon jotta kaloja vietiin soutamalla meijerinrantaan ja korentoa olalla kantaen Uurtajan myymälään kirkonkyläläisille todella tuoretta "lähiruokaa."

Sota-aikana tuli Salmenkylälle siirtolaisina kolme perhettä, jotka olivat Laatokan Lunkulansaaresta ammattikalastajia. Heillä oli suuri merinuotta, kolme kertaa suurempi kun meidän nuotat. He kalastivat ympäri vuoden, melkein päivittäin. Saivat kalaa hyvästi etenkin muikkuja ja lahnaa. Paikalliset manasivat jotta nyt loppuu kalat Juojärjestä. Taisi olla osin kadetta, ei ole kalat vielä Juojärvestä loppuneet. Nuotat ja kalamiehet kylläkiin vähentyneet. Nuottakodatkin hävinneet rannoilta. Aholan nuottakota on kait ainoa, jossa myös vielä nuotta.

Apajapaikat joilla vedettiin nuottaa:

1 Kumpulaita (jossa 2 apajapaikkaa)
2 Möskänkallio
3 Kuotamo
4 Saunasyvä
5 Männikkö
6 Alttariluoto
7 Alttari
8 Satia
9 Hinkalo
10 Satianniemi
11 Jaakon apaja
12 Ohtakivi
13 Vennäinlahti, useita apajia
14 Putikonniemi
15 Hirviranta, useita apajia
16 Ristinniemi
17 Röhmänsyvä
18 Röhmänniemi
19 Vihtorinlahti, useita apajia rinnakkain
20 Hiitola
21 Kuivassaari
22 Honkaniemessä, kolme apajaa rinnakkain

Salmenkylällä syntynyt ja
jokavuotinen Tuusniemen kesäasukas

Veikko Juutilainen
Kuopio

LIISA LYYTIKÄISEN MUISTELMIA

Näitä Lisan muistelmia Tuusniemeltä olemme saaneet julkaista lähes kaikissa lehdissämme ja vieläkin niitä muutamia jää seuraaviin lehtiin.

Liisa Lyytikäisen muistokirjoitus oli v. 2011 Tuusniemen Joulussa.

Liisa eli v. 1911– 2011 (100 v.)

Lampaiden haku

Tämä on toisiaan jonkinlainen kummitusjuttu. Minun hyvät kaverit, ihan kasvinkumppanit tämän kokivat siinä 1920-luvulla.

Oli helluntaipäivä. Näiden tyttöjen. Ellin, Annan ja Miinan, piti lähteä etsimään lampaita metsästä. En tiedä oliko sitten kylmä, vai mitä varten ne lampaat piti hakea kotiin. piti olla leivänpala mukana, jolla niitä lampaita houkuteltiin. Huudeltiin siellä metsässä:" Pikko palloon, Pikko palloo. On mulla palloo, en minä narroo, pikko, pikko" Eipä niitä lampaita näkynyt, ei kuulunut. Näkyi kuitenkin ihan muuta. Siellä metsässä oli sellainen risukukko. Ja siellä näkyi ihan muuta. Ja siellä risukossa leijaili semmoinen valkoinen olento. Ei kuulunut minkäänlaista risausta vaikka se siellä liikehti. Tytöt tietenkin säikähtivät. Se lampaiden haku jäi siihen.

Tytöt selittivät sen niin, että kun oli helluntaipäivä, ei ollut sopivaa mennä lampaita hakemaan. Nämä kaikki tytöt vakuuttivat, että tämä on totisinta totta. Kaikki näkivät saman. Käytiinpä niiden tyttöjen kanssa sitäkin paikkaa katsomassa. Ei kylläkään nähty enää enkeliä.

Aikamatka Saimaalla

Kesäkuun 10. jätimme vaimoni Merjan kanssa kotisatamamme Helsingissä ja suuntasimme moottoriveneellämme Marinella III:lla matkaan kohti itää, Saimaan kanavaa ja Saimaata. Aikaa veneretkeen oli runsas kaksi kuukautta ilman tarkkoja suunnitelmia ja matkareittejä. Siitä tuli aikamatka, yleiseen ja omaan historiaan.

Sisävesireitit ja kanavat ovat merkittävä osa Suomen talouden historiaa. Vanhimmat kanavahankkeet ovat 1400-luvulta. Voi kuvitella Saimaan kanavan rakentamiseen 1800-luvun puolivälissä tarvittua rahallista ja työpanosta sen ajan tekniikalla toimittaessa. Korkeusero mereltä Saimaalle oli noin 80 metriä. Kanavan pituus oli noin 60 kilometriä, sulkuja peräi 28. Kokonaiskustannukset ylittivät valtion vuosibudjetin, rakentaminen kesti 11 vuotta. Vilkkaimpina aikoina kanavassa kulki päivittäin 27 vuorolaivaa.

Nykyveneilijä siirtyy Suomenlahdella Santion merivartioaseman jälkeen Venäjän alueelle ja merkitylle väylälle. Sen loppupäässä Viipurinlahdella on nähtävissä vielä neuvostoajan sosialistista realismia. Kanavan läpikulkuun liittyvä byrokratia on vähentynyt minimiin, kulttuurissa elää sekä englantia puhuva palveluhenkisyys että venäjää puhuva ilmeettömyys ja kontrolli. Suomalaisen liikenneohjaajan informaatio veneilijöille vhf-puhelimen kautta esimerkiksi odotuksista suluilla on varsin niukkaa. Nykyisellään 1960-luvulla uusittu kahdeksansulkuinen, osaksi vuokrattu kanava tuottanee lähinnä tappiota liikenteen vähäisyyden vuoksi.

Saimaan historia on myös raja-alueiden historiaa. Ruotsin ja Venäjän raja siirtyi 1700-luvulla Saimaalle. Lappeenranta ja Savonlinna/Olavinlinna kuuluivat Venäjään, niiden välisen vesiväylän solmukohdat Puumala ja Sulkava Ruotsiin. Napoleonin sotien aikaan suurvaltapolitiikka tuli Saimaalle. Kenraali Suvorov sai tehtäväkseen avata neljä sotakanavaa, rakennuttaa niiden yhteyteen varuskunnat ja perustaa Saimaan sotalaivaston. Alukset olivat myöhempien kirkkoveneiden pituisia, mutta leveämpiä ja aseistettuja. Ajatuksena oli turvata Pietari ruotsalaisten hyökkäyksiltä sisävesiä käyttäen. Kanavat ovat osin entisöityinä nykyään pienveneilijöiden käytössä.

Ajoimme juhannuksen viettoon Lappeenrannasta Varkauteen vanhaa varsin esteetöntä väylää. Varkaudessa kosket katkaisivat aikoinaan laivojen etenemisen. Kun ensimmäisen Saimaan kanavan suunnittelu käynnistyi savolaiset halusivat hyötyä uudesta yhteydestä merelle ja niin päädyttiin Taipaleen kanavaan Varkaudessa ja Konnuksen kanavaan Leppävirralla. Rakentamisessa käytettiin hyväksi kokemuksia Götan kanavan rakentamisesta Ruotsissa. Kuopiolaisillekin avautui näin vesiväylä merelle 1841.

Varkaus sijaitsee Ahvenanmaatakin suuremman Soisalon saaren länsireunassa. Itäisen väylän varrella Palokin sahan omistajalla, Heinäveden Höyryvenhe Oy:llä ja Heinäveden kunnalla oli intressejä saada väylä ruopatuksi ja kanavoiduksi. Niin valmistui Karvion kanava 1896, osin työttömyystyönä. Reitin eteläiset esteet raivattiin rakentamalla Kerman, Vihovuonteen ja Pilpan kanavat sekä Vääräkosken avokanava (1903-1905). Rantauduimme nyt veneellä Karvion leirintäalueen heiveröiseen vieraslaituriin, joka on tarkoitettu meitä pienemmille veneille. Koski kohisi tutusti korvissa.

Olen syntynyt talvisodan alkamisvuonna ja elänyt ensimmäisen vuosikymmeneni Karvion kanavalla. Isäni toimi siellä kanavakasöörina, äiti oli kunnankätilö. Lapsuusvuosiin liittyy vilkas laivaliikenne: Heinävesi-laivojen matkustajaliikenne Savonlinnan ja Kuopion välillä. Nämä olivat myös ensimmäiset kaupunkimatkani. Hinaajat vetivät proomujonoja, tervahöyryt olivat mahtavia, nippu-uittoa näiden lisäksi. Muistan vieläkin kyltin kosken yli johtavan sillan ja kääntösillan kupeessa: "Hevosella juosten ajo sillalla kielletty kolmenkymmenen päiväsakon uhalla." Sotavuosina kolmen maantien risteyksessä taukoa pitävät sotilasosastot kalustoineen oli tavallinen näky. Rannalla oli myös täisauna. Nyt maisema on myllätty kokonaan uusiksi. Ennen Tuusniemelle rantautumista poiketaan muistoissa vielä Varkaudessa Taipaleen kanavalla.

Taipaleen kanava oli uusittu hätäaputyönä nälkävuosina 1860-luvun lopulla. Tilanteen katastrofaalisuudesta kertoo sekin, että yli kolmasosa työvästä eli noin 250 henkeä kuoli rakentamisen aikana. Isoisäni isä ja isoisäni asuivat pääosin talvet silloisessa Säämingissä, nykyisessä Savonlinnassa sukutilaa viljellen kaukana muusta asutuksesta. Kesäisin he toimivat luotseina Saimaalla ja asuivat Varkaudessa. Luotsien mökki seisoo yhä hyväkuntoisena ñ mutta asumattoman Taipaleen suursulun reunalla. Isänikin aloitti luotsioppilaana. 1950-luvun alussa hän palasi kanavakasööriksi sulun toiselle puolelle. Kävin pääosan oppikoulusta Varkaudessa. Veneilyinnostus pohjaa noihin vuosiin, ehkä vielä kauemmas esi-isien luotsigeeneihin. Opiskeluaikojen kesiä kului nippu-uitossa kanavalla. Sitä tehtiin urakalla päivä- ja yövuoroissa. Noiden vuosien tyttöystävän kanssa aloitettu yhteinen veneily on jatkunut näihin päiviin.

Aloite Juojärven yhdistämiseksi Saimaaseen tehtiin 1870-luvun puolivälissä. Silloin suunniteltiin Juojärven kanavointia Oriveteen, Savonlinnasta Joensuuhun kulkeneeseen väylään. Silloisen tekniikan pohjalta se olisi vaatinut kymmenen sulkua, hanketta pidettiin liian kalliina. Heinäveden reitin kanavien valmistuttua Juojärvi päätettiin yhdistää Varisveteen. Varistaipaleeseen tuli nelisul-

Merja ja Timo Totro Tuusniemen satamassa kesällä 2013.

kuinen kanava ja sen yläpuolelle Taivallahden kaksisulkuinen kanava. Rakentajia oli parhaimmillaan lähes 400, kauempaa tulleiden perheellisten lapsille palkattiin ylimääräinen opettaja Palokin kansakouluun. Kanava valmistui 1914, ensimmäisen maailmansodan alkamisen vuonna. Kanavaa käytettiin paitsi nippu-uittoon myös Outokummun kaivoksen malminkuljetukseen.

Varistaipaleen kanava on edelleen korkeuseroltaan (12-14 m.) suurin Suomen kanavista. Veneilijälle nousu Juojärvelle on edelleen elämys. Vesi ryöppyää mahtavasti kohisten sulkuporttien luukuista, tekniikka on uusittu, toimintaperiaate vanha. Niin päästään Suomen "korkeimmalle" järvelle, yli sata metriä merenpinnasta, noin 20 metriä muista järvistä. Veden korkeus on säilynyt kivikaudesta saakka. Varistaipaleen kanavamuseo palautti mieleen muistoja lapsuudenaikaisesta kanavasta, koskesta ja kotitalosta Karviossa.

Ajoimme ensin Valamon luostarin vieraslaituriin. Ortodoksinen luostari luterilaisessa ympäristössä on yksi esimerkki historiasta ja rajasta, aikanaan kovinkin jyrkästä epäluulosta puolin ja toisin. Tämäkin alue Saimaata on ollut raja-aluetta satoja vuosia. Toisen maailmansodan vuosina luostari joutui evakkoon Heinävedelle. Muistan proomujen tuoneen luostarin tavaroita Karvion kanavalle. Yksi luostarin suomea puhuvista munkeista kävi Karviossa postissa ja kaupassa. Ensimmäisenä alakouluvuonna pääsimme hänen hevoskyydissään usein koulusta lähelle kotia. Paastonaikana hän kävi ostamassa meiltä kananmunia. Muistan hänen ystävällisen hymynsä ja puheensa.

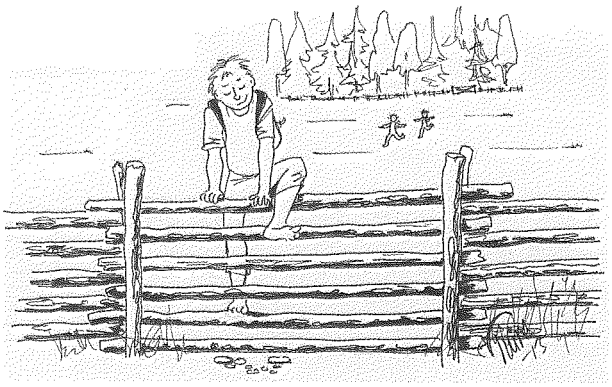
Luostari rakennuksineen ja messuineen on kuin pala vuosisatojen takaista bysanttia. Korkeiden kuusiaitojen reunustamat kävelytie luostariin ja metsähautausmaalle pysäyttävät kiireen. Toisaalta nykyisessä luostarissa näyttää pyhä ja bisnes kietoutuvan toisiinsa. Luterilaisena toisaalta kadehtii, toisaalta on vaikea saada tuntumaa mutkattomaan pyhyyden läsnäoloon. Sen kokee myös hautausmaalla. Mekin lisäsimme pienen kiven kirjailija Pentti Saarikosken muistomerkille. Luostarin arjen pyörittämisessä monitaitoisten talkoolaisten panos näyttää olevan merkittävä.

Matka jatkui Juojärven toiselle rannalle Tuusniemelle. Siellä jälleen ihmettelee, miten kekseliäästi pienten kuntien ja niiden asukkaiden on kerättävä elämänsä edellytykset yhteistyöllä ja verkostoitumalla. Vierassatama ja leirintäalue käyttävät samoja fasiliteetteja. Niihin on satsattu todella paljon, kohtuulliseen hintaan. Maisema on avara, lasten taide on esillä, angry birds on pesinyt lasten laivaan, takkakota on erinomainen, sininen viiva ohjaa kauppaan. Vanhasta matkustajalaivasta löytyy ties mitä, ja kaikessa "oot perillä yhessä sujjauksessa" varsinkin kun veneemme varusteisiin kuuluvat polkupyörät. Pääsimme jopa paikalliseen lehteen, kuvan kanssa. Kodassa nautimme auringon laskiessa ja illan viiletessä takan äärellä mansikoita ja jägerteetä. Ystävällinen ovien sulkija antoi meille vielä jatkoaikaakin, kiitos! Ihmettelimme suurta ja hyvinhoidettua hautausmaata. Tiekirkon opasta ei ollut "ohjeistettu" kynttilöiden ja tulitikkujen paikasta, olisimme halunneet sytyttää kynttilät lastemme perheille; kankea strategiakieli on ehtinyt kirkkoonkin.

Jatkoimme Kaaville helsinkiläistuttavamme kotitaloon ja saunamökille hänen autossaan. Vaikuttava päivä sekin. Sitten oli aika jättää jäähyväiset Tuusniemelle. Ymmärtää hyvin että paikkakunnalle nimensä ehkä antanut sotamies Duus asettui mieluummin tänne kuin kiersi sotatantereita. Vakuudeksi paluumatkan alkuun koukkasimme veneellä Ohtaansalmelle ja Täyssinän muistomerkille, mikä kertoi "ikuisen rauhan" julistamisesta. Mutta me olimme aikamatkamme kääntöpisteessä.

Timo Totro
teologian tohtori
Helsinki

Olen unessa useasti sinun poluillas koulutie...

Totta se on. Ei niin useasti unessa, mutta muistoissa kyläkin. Koulutie 1940-luvulla ei ollut helppo: kuusi porttia ja veräjä. Se alkoi saunaportista, sitten oli Turulan rajaportti, Turulan lypsytarhan portti, Turulan ja Sivaskin välinen rajaportti, Sivaskin peltoveräjä, Sivaskin hieno punainen, metallisalpainen portti ja takaportti. Ei siinä olisi ollut polkupyörästä apua, mutta eipä niitä lapsilla ollutkaan, joillakin aikuisilla vain. Kun kivikot ja vesilätteiköt oli ohitettu, oli jonkun matkaa sileää kangastietä.

Kylätie liittyi viistosti Loukeisen maantiehen. Yhtenä sateisena aamuna lähestyi Loukeisen tietä kummajainen: ruskea pötkylä ja jalat. Törmäisimme risteyksessä. Mutta mikä helpotus: ei se ollutkaan mikään mörkö vaan Ikosen Topi, joka oli vetäissyt silmä- ja suuaukolla varustetun paperisäkin sateensuojakseen, vain jalat kastuivat.

Maantietä oli helppo kävellä. Joskus pojat kokeilivat tarkkuusheittoa puhelinpylväiden eristeisiin. Ei tainnut osua... Ja sitten ne katkaisivat nuoren koivun, taittoivat latvan silmukaksi ja sitä sitten työnnettiin niin kauan kun se kului puhki.

Matka jatkui Joentauksen tarha-aidan viereistä piennarta pitkin. Tarhan kautta ei uskallettu kulkea, koska siellä saattoi olla lehmiä ja ennenkaikea isoja sikoja ja mahottoman iso karju. Sitä piti pelätä. Tosin pojat sanoivat, että Jäntin Olavi olisi sillä muka ratsastanut. Liekö ollut totta?

Pihan kautta, saunatietä ja piennarta pitkin matka jatkui joelle. Sen yli oli laitettu muutama puu sillaksi. Tulvaaikaan vesi kulki puiden yli ja sateella ne olivat muutoin liukkaita. Eräänä päivänä Leena liukastui ja molskahti jokeen: vain punainen olkalaukku jäi kellumaan pinnalle. Joki ei ollut onneksi syvä ja Leena pelastui. Seuraavana päivänä tulivat Joentauksen miehet ja Sivaskin Eetu ja rakensivat uuden hienon sillan: sellaisen, jota noustiin ensin vähän ylös, sitten oli tasaista ja taas alas. Kaiteet ja kaikki.

Koulutie jatkui taas pientaria myöten. Teitä myöten matka olisi ollut kilometriä pitempi.

Pelloilla kasvoi viljaa ja heinää, mutta kasvoi siellä myös turniskaa (turnipsi). Oravissa sitä ei vielä kasvatettu, oli vain lanttu ja naurista. Miltähän se maistuisi? Sitä piti kokeilla. Pojilla oli joko puukkoja tai linkkareita (sen ajan pojilla oli). Naatit ja kuoret pois ja maistamaan. Väkevää se oli. Todistuskappaleet jäi pellonpientarelle. Arestiahan siitä tuli kaikille muille, paitsi minulle:en kuulema sivuoppilaana ollut koulukurin alainen.

Kyllä minua pelotti mennä yksin kotiin. Lähellä Oravin risteystä oli yksi iso kuusi kovasti kallellaan maantielle päin. Ajattelin, että kyllä se nyt kaatuu päälleni ja juoksin kovasti sillä kohtaa, mutta ei se kaatunut vielä pitkään aikaan.

Toinen pelkopaikka oli mutahauta. Siitä oli sanottu, että sen luokse ei saanut mennä, se kun voisi olla iätiviepee. Eikä sitä tiennyt minkälainen mörkö sieltä nousisi ja sieppaisi mukaansa.

Talvella me hiihdimme suksella. Meillä, Leena, Yrjö, Topi ja minä, (Ville ei ollut enää koulussa) oli oikolatu Sivaskista Lapinsuon kautta sinne mutahaudan luokse. Siellä suolla oli ihana hiihdellä kauniina keväisinä päivinä. Joskus, kun käsiä palelsi, pojat tekivät oksista ja kelon kappaleista tulet. Oli siinä mukava lämmitellä ja syödä evään tähteitä.

Jos oli oikein huono ilma, meitä kyydittiin hevosella; milloin minkin koulukkaan kotiväki. Sivaskin Ebro-hevonen oli oikein rauhallinen kävelijä, mutta kun Ville heristeli reppuaan, se alkoi juosta lönkytellä ja matka jatkui nopeammin.

Sitten koulutieni muuttui kaupungin kaduiksi. Ekaluokalla Männistöstä Yhteiskoululle. Eipä siitä jäänyt mitään voimakkaita muistikuvia -kaupungin kaduista. Niinä lauantaina, jolloin en päässyt kotiin, virottelimme b:läisen tytön kanssa ja teimme näyteikkunaostoksia. Etenkin ennen joulua oli ikkunoissa monenlaista somistetta.

Toisesta luokasta alkaen asuin Niiralassa. Sieltä oli talvisin koulumatka kuin viivottimella vedetty: ensin Ukkokodilta suoraan Valkeisen lammen yli ja sitten Minna Canthin katua koululle. Eipä ollut muita näyteikkunoita, kuin Kukkosen sekatavarakaupan kaksi pientä ikkunaa. Mutta sitäkin tärkeämpiä: toisessa oli leivoksia, useimmiten ihana banaanileivos. Ja sillä oli pakko juhlia, jos kokeista tuli hyvä numero. Ja kyllä se kovasti lohduttikin, jos oli käynyt päinvastoin.

Luokkatovereita ei Niiralassa asunut, mutta tulihan tuttuja ylemmiltä luokilta ja Tipulasta. Sitten tuli SUURI IHASTUS! Se oli hieno alku päivälle, jos pääsi kulkemaan HÄNEN lähellään kouluun, vaikka vain näköetäisyydellä!

Kesäisin luokkien lattiat ja käytävät oli maalattu tervantuoksuisella mustalla maalilla (vai liene ollut aitoa tervaa). Joka syksy oli uusi luokkahuone - ja se tuoksu!

Vieläkin voin tuntea sen tervan tuoksun! Olen unessa useasti sinun poluillas koulutie.....

Eila Tirkkonen

Ruunajoen Pekan muistolle

Kuva: Marjatta Pekkonen

Pekka Albin Pitkänen
25.9.1934 – 29.10.2012

Näin Pekan viimeistä kertaa kuukautta ennen hänen kuolemaansa. Oli kaunis ja lämmin syyskuun 29. päivä - harvinainen, kun koko kesän oli satanut kaatamalla. Pekka soitti aamulla ja pyysi perunan nostoon, lupasin että kyllä se sopii. Ihmettelin miten kuiva pelto oli. Lapsuudesta jäi mieleen Ruunajoen saviset peruna- ja turnipsisarat, joihin meinasi upota. Pekan levittämä hevoskomposti oli tehnyt hyvää maanlaadulle. Esa perheineen tuli myös mukaan talkoisiin. Pekka kasvatti perunaa, että sai antaa perunoita talkoissa mukana olijoille ja muillekin. Aina oli auton takakontti täynnä perunoita kun hän kyyditsi minut kotiin. Siinä perunapellon vieressä oli riistapelto, jossa kasvoi auringonkukkia. Ihailin niitä. Pekka antoi puukon minulle ja käski kerätä niitä syksyn viimeisiä kukkia. Hän rupesi itsekin keräämään, niinpä minulle jäi kaunis muisto; suomalainen maanviljelijä kävelemässä pelloillaan auringonkukat sylissään, taustalla laitumella olevat hevoset. Tämä kaikki tuli mieleeni kun kuulin hänen kuolemastaan.

Pekka oli hevosmies ja vielä viimeisenä aamuna hän oli hoitanut hevosensa. Hänellä oli laaja ystäväpiiri hevosmiestenkin keskuudessa. Pekka osallistui innokkaasti erilaisiin talkoisiin. Myös Tuusniemellä hän oli usein auttamassa. Pekka oli myös hyvin kiinnostunut Tuusniemen historiasta.

Pekka oli suorasanainen. Monta kertaa oltiin eri mieltä asioista, mutta aina sovittiin asiat ja vihaa ei pidetty. Veljenähän me on Pekka serkkua pidetty kun on kasvettu yhdessä. Me Emil Pitkäsen perilliset jäimme jäimme orvoiksi isämme kaaduttua sodassa elokuussa 1941. Pekan äiti Elli Pitkänen kuoli synnytykseen syksyllä 1945 ja Antti-setä jäi yksin huolehtimaan pojastaan. Samana syksynä ennen joulua kuoli vielä Iida-mummo, niin että on siinä ollut surua tarpeeksi.

Yhdessä kuljimme marja- ja sienimetsässä Tuusniemen ja Riistaveden rajamailla. Marjastaminen olikin Pekalle erittäin mieluinen harrastus aina viimeisiin elinpäiviin asti.

Ei tule enää Pekalta soittoa, että otatko kaloja (hän toi ne aina fileerattuina). Hän kävi katsomassa, jos joku sairastui ja tarjosi autokyytiä. Romaneiden luona mm. juhlissa hän myös kävi.

Liisa-puoliso ja lapset Eija, Esa ja Merja kyllä olivat aina Pekan mielessä. Lastenlapset kyselevät nyt mummolaan tullessaan, missä ukki on. Pekka oli hyvin onnellinen näistä kaikista lapsista, vaikka väheksyikin lastenhoitotaitojaan.

Vietimme yhteisen lapsuuden suruineen ja iloineen Pekan kanssa. Pekka, olit meille kuin oikea veli.

On mulla koti toinen
ja kaikki hyvin,
miks rakkaat ootte
silmin kyyneltyvin.

Serkkusi Marjatta

Savon Tomerat Naiset järjestivät kansallispukujen esittelyn Kalevala-juhlassa syksyllä 2011.

RAJA-KARJALAN *pukuja: Eva Jantunen ja Annikki Palomäki. Oikealla* **ETELÄ-POHJANMAAN** *puku: Elsa Hyvärinen.*

YLÄ-SAVON *pukuja: Liisa Kokkonen, Tuulikki Keränen ja Sinikka Itkonen.*

KOILLIS-SAVON *pukuja: Inkeri Kurki (vas.) ja Raija Kilpeläinen-Somero. Oikealla* **SULKAVAN** *puku: Marja-Liisa Lyytinen.*

KAUKOLAN *pukuja: Elli Taskinen ja Ritva Puurunen.*

SUOMUSSALMEN *puku: Sirkka-Liisa Lamppu.*

FERESI - Karjaiainen kansanpuku: *Marita Hirviheimo.*

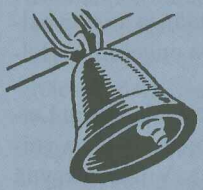

ALAVUKSEN *puku: Tuovi Tiitinen.* **VALKEALAN** *miesten liivi: Toimi Kokkonen.*

Kuvat omistaa: Savon Tomerat naiset
Valokuvaaja: Valto Holopainen

TUUTERIN *pukuja: Riitta Hämeen-Anttila (vas.) Maija Liisa Neuvonen ja Eeva Riitta Jäntti (oik.)*

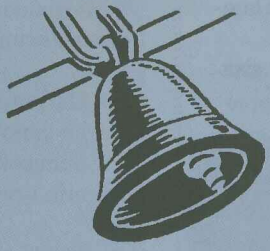

MUNSALAN *puku: Sirkku Kumpulainen (vas.).* **VANHA-KARJALAN** *puku: Eila Venäläinen.*

KIRKKONUMMEN *pukuja: Anja Räsänen ja Sisko Räsänen.*

TUUKKALAN *muinaispukuja pronssikaudelta: Anna-Liisa Happonen (vas.) ja Eila Tirkkonen.*

Pitämätön puhe 11.2.2012

Olemme nyt Rissasen Penan muistotilaisuudessa. Ei ole kuin muutama viikko siitä kun olimme tässä samassa salissa muistelemassa serkkuaan Seppoa. Pidimme molemmat muistopuheet.

Samassa pöydässä rinnakkain istuen muistelimme muitakin vanhoja asioita, nykypäivää unohtamatta. Nyt emme voi olla läsnä. Pohjois-Savon vesireittien edustaminen Savonlinnasta, aina Iisalmeen asti velvoittaa meitä olemaan Helsingissä. Poikamme Olli ja Penan kummipoika on kuitenkin täällä läsnä ja edustaa minua ja Tuulaa.

Pena oli voimakas ja karismaattinen persoona. Eloisana, ulospäin suuntautuneena ja asioista hyvin perillä olevana hänet tultiin helposti tuntemaan. Pena oli kiinnostunut kanssaihmisistä. Hyvän muistin kanssa se johti erittäin laajaan ihmistuntemukseen niin nuoruuden ja viime aikojen asuinsijoilla Tuusniemellä, kuin Vilppulassakin.

Pena oli hyvin perusteellinen ja ahkera mitä hän milloin tekikin. Ukkinsa Taavetti Rissasen aikuisen Leppäniemen kunnostaminen on siitä yksi osoitus. Tämä perusteellisuus ilmeni myös hänen ihmissuhteissaan, jossa hän ei jättänyt mitään kiveä kääntämättä.. Pena vaati itseltään ja toisilta paljon Tämä saattoi johtaa ihmissuhteissa jopa ongelmiin. Helpolla ei päässyt myöskään Penan läheiset.

Sain sen käsityksen, että Vilppulassa Mieslaulajissa ja Leijonissa toimiessaan hän oli näiden järjestöjen kantavia voimia ja aktiivisena ihmisenä paljon vartijana. Viime syksynä näin valtakunnallisessa Leijona-lehdessä Penan kuvan, kun hän oli luovuttamassa laatimaansa historiikkia paikallisjärjestölleen. Myös Vilppulan Joulun päätoimittajana Pena toimi vuosikymmenet.

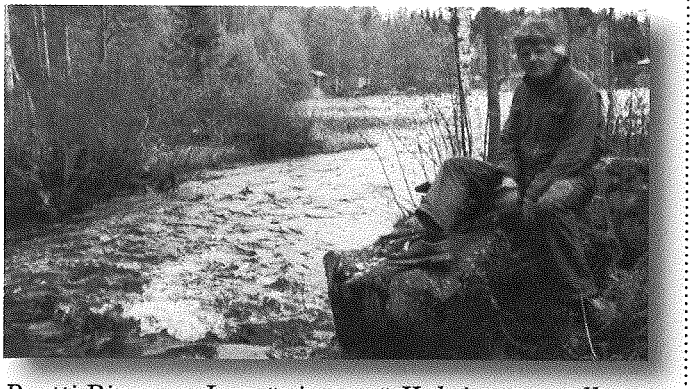
Pena oli myös Tuusniemen Joulun perustaja, lehteä on julkaistukin sitten yli kaksikymmentä vuotta.

Ilman Penan aktiivista alulle panoa, lehti olisi saattanut jäädä jopa perustamatta.

Itse tulin tuntemaan Penan jo rippikoulussa vuonna 1955. Jo silloin Pena erottui selvästi muusta porukasta. Penan hyvä laulutaito oli jo silloin tunnettu. Kanttori Kauko Mikkonen sanoikin Penalle, että tuossa iässä ei pitäisi vielä hyvin paljon laulaa.

Rippikoulun jälkeen tapailimme satunnaisesti ja usein huomasimme olevamme samassa porukassa.

Myös Penan vanhemmat Lempi ja Tauno kuin myös sisarukset tulivat hyvin tutuiksi, jopa läheisiksi.

Pentti Rissanen Leppäniemessä Kulajoen varrella.

Myöhemmin aloimme olla enempi yhdessä. Tulimme tuntemaan hyvin myös Irjan ja lapset Jukan ja Eevan. Jukka ja Olli olivatkin, kuin veljekset, monet kesät yhdessä. Irja ja Pentti kutsuttiin myös meidän Ollin kummiksi. Myöhemmin tulimme tuntemaan myös Penan kumppanin Raijan.

Päällimäisenä muistoissa kuitenkin tulevat säilymään ne kymmenet, jos ei sadat saunaillat Leppäniemen savusaunalla. Saunaillat monipuolisine ja perusteellisine keskusteluineen kestivät yleensä useita tunteja. Niissä keskusteluissa "kiännettiin myös monta kivvee".

Viime vuosien yhteydenpito jäi kuitenkin valitettavasti liian vähäiseksi, se ei kuitenkaan estä sitä tunnetta, että Pena oli koko ajan ja tulee olemaan hyvin läheinen ihminen. Otamme Tuulan kanssa lämpimästi osaa.

Hyvä ystäväsi Valto

Alpo Jyrälän ja Pentti Rissasen muistolle

Vilppulan maineekkaassa Mieslaulajissa lauloivat Tuusniemeläissyntyiset Alpo Jyrälä ja Pentti Rissanen. Myös Mieslaulajiin kuuluva Pertti Takanen kirjoitti tämän muistorunon:

Harjoituksissa istuen, konserit seisten
he lauloivat rinnakkain läpi vuosien
tienneet aikaa eivät viimeisen hetken
niin arvaamaton on polku ihmisen.

Tyhjäksi jäänyt kaksi on paikkaa
niitä täyteen kovin vaikea on
ei enää Alpon soolo saleissa raikaa
Pentin karisma kaikkiaan kuolematon.

Heiltä laulut on laulettu, ainakin täällä
eessä kuoro paljon suurempi, tuntematon
siellä kahta miestä ootellaan pilvien päällä
tutusti eturiviin, siinä heidän paikkansa on.

Kronikka Mäkimajan hirvipeijaisiin

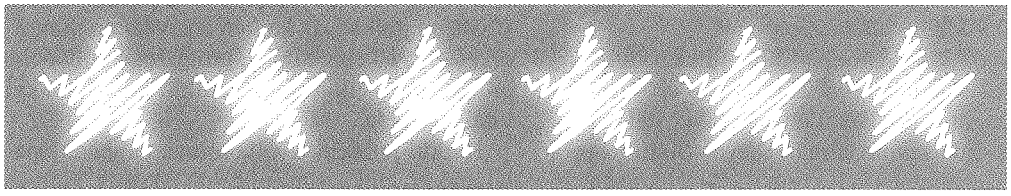
On se vuan tuo syksy kummoo aekoo,
ilamassae on kuin jottaa taekoo.
Vaikka kesä ollii huono, vettä tull jatkuvasti
ihan kuvatamalla,
monen mieli olj` matalalla.
Vuan syksyä kohti tull` essiin jo paisto päivän,
karkottain kauas huolen häivän.
Raikastahan se on tuo syksyinen siä,
vain kesän muistot mieleen jiä.
Mutta mitteepä oeskaan syksy iliman hirven metästystä tuota,
kun miehet kualaa päivät pitkät mehtee ja suota.
Metästyssii suahaan jo alottoo syyskuussa
täyven lehen ollessa puussa.
Niinpä tämän seuran miehet kuatovat jo syyskuun
viimesenä lauantaina
ensimmäisen hirven tuonne Honkamäkkeen.
Kuvelammen Topi ensin sitä ampua koetti,
mutta vielä sen verran etteen päen mänöä voetti,
Lehtoviidan Markku kun sormen liipasimelle laetto
het` kohta kruunupiän matka taettu.
Kuataisijaaa jotku jo piti,
mutta juliki ei sua tässä tulla nimi.
Metsästystä jatkettiin vuan sammaan tahtiin,
ja parikymmentä miestä lähti ja kaks` naista jahtiin.
Pyhän yll` piästiin ja koetti muanantaiuamu,
kun vanha erämies Jukka Konttimäestä Velille soetti,
että hirviä kohti Laukkomäkkee ihan laumassa loikki.
Tällä kertaa Velin käsi oli varma ja vakaa
ja vähän aajan piästä jo kaksi vasaa vainaana maassa makaa.
Lähestyttiin tuas loppuviikkoon,
kaikki on kunnossa, ei kukkaan ies liikkoo.
Lauantaiaamu valakes, käv jo päivän kajo,
oeskohan jo otettu tuolta Karangasta päen silloin ajo.
Tukiaisen Seppo silloin asetta varmana käytti, kun ison
naarashirven matka
Muuratsuoan niitylle piätty.

Neljäs hirvi olj` jo vuorossa nyt, kun yks suahaan on
metästys piättynyt.
Varmaan tuas olj` seuraava viikonloppu, kun miehillä
mehtään kiire ja hoppu.
Nyt ei ollu eppäillystä siitä yhtään,
etteikö viimeistä hirvee suatas jo ennen pyhhee.
Koirakii melekein joka ajossa piettiin,
mistä haukku kuulu, siellä sualiin olevan tiettiin.
Tiedäkseni lauantaina se hirvi tuas kuatu, kun Joensuun
Reijolasta Väeski,
tänä syksynä ajoporukan väesti.
Pyssymiehenä kuluki ja elämäsä ensimmäisen hirven sae niät
kuatoo.
Sitä ennen vasta yksi jänis ollu vaenoo.
Nyt metästys varmaan män monen mielestä liian pikaisesti
ohi,
näessä merkeissä tekiköhän kukkaan pienen totin.
Mutta Tuula se vasta tempun teki, kun akkainjahissa
Jäppilässä kävi.
Päivän siellä sae metässä kualoo ja maksoo vielä vähän
piälle kolomesattoo.
Mutta syyvä olj` hernekeitto makkee.
Hyvät kahvit ja savusaunan löylyt, jopa haehtu Tuulan
piästä metästyksyn höyryt.

Hommat seurassa pyörii muutennii ihan mukavasti,
kun on niäs akkavalta. Anneli puheenjohtajan paikan täyttää
ja siskon tyttö Anna sihteerinä kynää käyttää.
Tässäpä tämän syksyn hirvimiesten retket
vietetään tiällä nyt peijaisten hauskat hetket.
Tämän enempöö kerrottavvoo ei ou nyt mulla,
kun tuas eletään ensi syksyyn suahaan sittä uuta kuulla.
Toivon teille erämiehet oikien hyvvee syksyä
ja antaakehan hirven lihan kypsäks kypsyä.

Voi jospa hirven lihaa
vain aina riittäisi,
niin kyllä miehiänsä
nää naiset kiittäisi.

Helka Koistinen,
24.10.1998

Samoja Räsäsia

Miten ihminen yhtäkkiä kaikkien puistojazzien laulujuhlien seasta huomaa joutuneensa suuren tuhatpäisen sukunsa sukujuhlaan? Mikä suvussa vetää?

Tuusniemen Juurikkamäessä mennä kesänä, sukujuhlan alkajaisiksi, minä viisastuin tässä asiassa heti ensi puhuttelusta.

Puhekumppaniksi sattuu Litmaniemen Aulis Liimatainen, Vehmersalmen isäntä, jonka olemuksessa heti ensi katsannossa on jotakin perin juurin tuttua. Sellaista tutunomaisuutta, jonka ventovieraassa kohtaa vain kerran elämässä. niin on kuin ensimmäinen serkku, vaikka ei ikinä ole tavattu!

Mitä kautta me olemme sukua? " Minä ainakin äidin puolelta" vastaa Aulis Liimatainen. Äidin suku oli lähtöisin Heinäveden Kypäräjärven Hanhimäen numero viiden paikalta. Sieltä oli 1600-luvulla tullut Litmaniemeen Tahvo-niminen esi-isä" Liimatainen kertoo perimätiedon.

Minä katson Liimataista kuin kuolleeksi luultua, valtameren takaa palannutta. Mehän ollaan Liimataisen kanssa samoja Räsäsiä!

"Minulla on saman tilan rippeet vielä kesäpaikkana", minun on vastattava Liimataiselle. meihin kumpaankin syttyy sukulaisuuden hehku ja valtava uteliaisuus.

Me katsomme toisiamme totisina kuin pystykorvakoirat; me näemme toistemme silmissä valtavat esi-isien virrat. Tien täydeltä esiukkoja kuin hautuuväkeä. Nuin paljon nuita, aika joukko joukkoja ja kärrykuormittain meidän väkeä. Akkoja kuin ruiskuhilaita, suunnikkaan muotoisia isoleukaisia esiäitejä huivit tiukassaumpisolmussa suumutrun alla. Hoikkaisia pitkälettisiä tyttöpäitä, nuoria miehiä kuin keksin varsia, pojan mölhöjä tieristeillä ja tyttölapsia, pitkäkinttuisia saikkaroita, sitten vielä pentuja, ihmisen pentuja pientaret täynnä. Suku kuin ryynejä. Keitä ovat olleet nuo ihmiset? Meihin tarttuu hymy siitä kysymyksestä. Litmaniemen Aulis Liimataisella on kirjaan pantua tietoa omista sukulaisistaan. J. Tiusasen vuonna 1899 keräämiä tarinoita vehmersalmelaissuvuista, Miettisiä, Turusia, Voutilaisia ja Smolandereita, vielä lisää keromusta Kiukooniemen Mustosista ja vähän Räsäsistäkin.

Kaikki kertomus on meistä yhtä hyvää.

Vähän matkaa lukemalla meille selviää näiden sukutarinoiden laatu; niissä tulee poikkeuksetta ennen pitkää vastaan isoja ja vahvoja miehiä, jättiläisiä kooltaan ja voimiltaan. Halmeen tekoon mennessään ottivat karhujen ja vainovenäläisten kanssa paljain kourin, noituivat, kirosivat ja tekivät taikojaan, olivat emäturjia.

Tai sitten on joku esi-isä ollut vain varasvoudin huoripoika. Jänissaloon Puolasta paennut parooni.

"Ota näistä selvä?" me sanomme Litmaniemen Aulis Liimataisen kanssa yhteen ääneen. Jos naisista olisi talletettu kertomuksia, mitä saisikaan lukea? Siihen hätään me saamme avuksi sukuseuran silmäntekevät. Matti Räsänen on tutkinut Tuusniemen ja Kaavin Räsäset hamaan Olli Soininpoikaan, joka on ollut kantapura näiden pitäjien laidalla. Litmaniemen Aulis Liimataisen kanssa me selaamme kaavilaisten sukuluetteloa, luemme tuusniemeäisten sukukirjaa.

Löytyykö meille sukuhaaraa? Ollaanko oikeita ihmisiä? Joku jo pihalla huutaa uusille juhlavieraille. "Oottako oikeita Räsäsiä vai teko?" Miten sille vastata? Osaako niitä edes oikein puhutella, oikealla nimellä, tuusniemeläisiä?

Niin meille painottuu sukuseuran tarpeellisuus. Nyt jo neljä vuosikymmentä seura on keräillyt suvusta oikeata tietoa, välillä homma on laantunut, mutta virisi uudelleen tämän vuosikymmenen alussa. Kaavin ja Tuusniemen Räsäshistoriaa tutkinut Matti Räsänen kertoo harrastuksen perusteen; Lapset eivät enää tienneet isovanhempiensa nimiä. niin vähiin sukutietous katoaa nykyisessä kaupungistuneissa oloissa. Pakko oli heidänkin takia lähteä juuriaan selvittämään.

Tietävätkö meidän lapsemme, me mietimme Aulis Liimataisen kanssa? Tiedämmekö me itse? Liimataisella on tiedossa ainakin se Esi-Tahvonsa, lähelle sitä minäkin yletyn.

Entäs siitä eteenpäin? Ja muu tietous? Tiedot niistä sukulaisista, jotka perustivat Kustaa II Aadolfin Uuteen Ruotsiin Räsälän kylän Delaware-joen rannalle, tai tieto niistä, jotka rakensivat Räsälä-nimisen aseman Siperian radanvarteen?

Me syömme Liimataisen kanssa tuusniemeläisten julman hyvää rantakalaa, haukkaamme tuoretta rieskaa päälle ja mietimme sanattomina tätä ongelmaa. "Kysymys on siitä, mihin ihminen tuntee kuuluvansa" Litmaniemen Aulis Liimatainen kiteyttää.

Identiteettikysymys, minä jäsennän. Osa siitä ihminen saa äidiltään ja isältään, siskoiltaan ja veljiltään, isovanhemmiltaan, perheeltään. Sitten tulevat kaverit, leikkikoulu- ja työtoverit, jengit ja SA-intit, seurat ja yhdistykset, puolue, lahko, tai kirkkokunta, kieliryhmä, kansalaisuus. Rotu ja ihmisyys. Ajan hengessä, aina jokin näistä rakennuksista ei ole muodissa; milloin peitotaan perhettä, milloin ollaan solidaarisia vain pyhälle puolueelle, veteraaniyhdistykselle, tai fanklubille.

"Suku on sillä tavalla oma asia, että se näkyy pitävän puolensa. Naisetkin ne nykyään taas haluaa olla omaa sukua", sanoo Auli Liimatainen. Minäkin muistelen esiäitejä; Karvitarta ja Kurotarta.

Näin meillä on peruskysymykset nipussa sukujuhlaa varten. Loppu on uteliasta yhdessäoloa.

Vastaukset ovat siinä edessä ilmielävinä; kaiken näköistä on joukko. Ja kaiken tekevää; on juhlan juontajat, orkesterit, iskelmätähdet, professorit juhlapuhujiksi, papit, lääkärit, sukututkijat, kaikki mitä juhlakaluiksi kuvitella saattaa.

Kaikki jollakin tavalla samaa pahnaa, jopa se Voutilainenkin, jonka isän eukko oli Räsäsiä, juurevaa, pitkäl-

ti talonpoikaista. Juurevaa, pitkälti talonpoikaista kansaa.

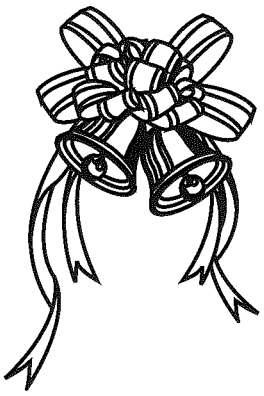
Kaksi kylläisenlämmintä kesäistä päivää se sukukunta hoitelee yhteyttään sukujuhlassa, vatvoo kaikki sukuhaaransa, juurensa, siteensä vanhoihin sukutaloihin, lukee sukukirjansa ja kertaa perimätietonsa. Sen tiedon avulla suku on menestynyt, elänyt vaikeatkin ajat, siinnyt ja lisääntynyt, kuin pieni kansa, kymmentuhantiseksi. Sitä perimää se alitajuisesti arvostaa, vaikka paljon muulla ja turhemmallakin mahtailee.

Litmaniemen Aulis Liimataisen kanssa meitä kiinnostaa vielä Hanhimäki viitosen ensimmäinen asukas, kaikkein maanvanhin esiukko. Hiljaisessa mielessä me päätämme roikkua sukuseurassa tähän kesään, jos sattuisi uuteen sukujuhlaan tultaessa selviämään, kuka olisi se vaari? Kenen kanssa se oli samoja Räsäsiä? Sitä taas kysytään, kun mennään Kuopioon, sukujuhlaan 20. heinäkuuta, tänä kesänä.

Sakari Räsänen

Julkaistu Helsingin Sanomissa 13.7.1985.
Kirjailija toimittaja Antti Sakari Räsänen s.1935 k. 1993. Hän työskenteli Viikkosanomissa ja Helsingin Sanomissa. Tuotantoa: Tunneviestejä Kirjapaja 1986. Jouten oloa Kirjapaja 1987. Sydänpuuta Kirjapaja 1988. Naisten Miehet Kirjapaja 1989. Toipuminen WSOY 1989. Kymmenen ja yksi käskyä Kirjapaja 1992. Lisäksi Viitalahden, Kypäräjärven ja Lajunlahden koulupiirien Perinnettä 1988 – 1991.

Lähde: Wikipedia

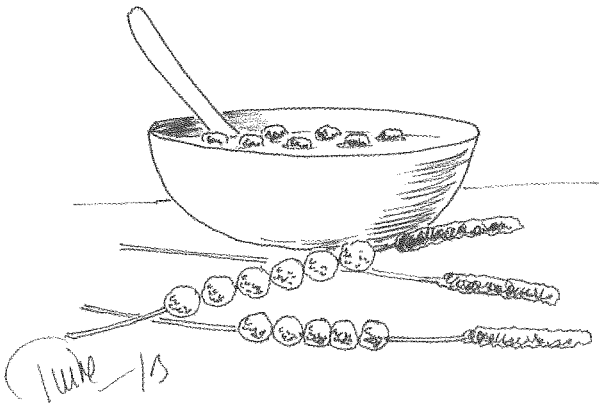

LIISA LYYTIKÄISEN MUISTELMIA

Näitä Lisan muistelmia Tuusniemeltä olemme saaneet julkaista lähes kaikissa lehdissämme ja vieläkin niitä muutamia jää seuraaviin lehtiin.

Liisa Lyytikäisen muistokirjoitus oli v. 2011 Tuusniemen Joulussa.

Liisa eli v. 1911–2011 (100 v.)

Mansikkajuhannus

On vuosikymmenet pysynyt mielessäni eräs lapsuuteni ajan juhannus. Meillä oli tapana mennä erääseen sukulaistaloon juhannuksena. Olimme siellä niin kuin Jussinpäivillä. Isännän nimi oli Juhani, luulisin, että se oli vuosi 1921. Olin silloin kymmenvuotias.

Jäi erikoisesti mieleeni metsämansikat. Silloin ei vielä kotiseudullani tunnettu puutarhamansikkaa. Lehmät kun kulkivat laitumella, niin kai ne lannoittivat niitä ahomaita, niin että siellä kasvoi sitä mansikkaa. Sitä kerättiin sieltä ihan litratolkulla. Äiti keitti niistä jopa mansikkahilloa.

Söimme siellä sukulaistalossa oikein herkullisen juhannusaterian. On jäänyt mieleeni semmoinenkin herkku kuin rokkastuuvinki. Tuli sitten jälkiruuan aika. Kannettiin pöytään semmoinen suuri soikea posliinivati, joka oli aivan kukkurana metsämansikoita. Siinä niitä ihmeteltiin ja ihasteltiin.

Juhosetä sitten rupesi puhumaan. Olihan siinä lapsiakin melekonen katras. Katsoi meitä lapsia ja sanoi: " Pankeepas työ nuoret mieleenne, että teijän elämän aikana ei ou monta kertoo juhannuksena näin liämältään mansikoita".

Panin tämän tosiaankin mieleeni. Eipä ole sen jälkeen ollut semmoista mansikkajuhannusta.

Nyt kun näyttää tämä kesäntulo olevan tavallista aikaisemmassa, niin tulipa mieleeni, että jokohan tässä nyt sitten saadaan se mansikkajuhannus.

Kesäkuussa 1993

Vilho Koistinen - hirvimies vuosimallia 1923

Loukeiselle Paavolan taloon syntyi poika Juho ja Eeva-Stiina Koistisen perheeseen yhdeksäs kolmatta kesäkuussa 1923. Näin Vilho kertoi syntymästä. Kysyjän piti hetki miettiä, mikä se päivämäärä mahtoikaan olla.

Koistisen suvusta kertoessaan Vilhon puheessa rupesi vilisemään käsistään taitavia henkilöitä.

Pekka Koistinen, Vilhon setä, oli erinomainen aseseppä. Samoin Vilhon ukki oli kuulu aseen tekijä. Vilho kertoi tarinan eräästä pistoolista, jonka ukki oli nähnyt ja pidellyt sitä kädessään. Muutaman viikon jälkeen ukki oli takonut ja koristellut samanlaisen aseen, jota oli aiemmin hetken pitänyt kädessään. Mainittakoon vielä, että Vilhon veli, Eemeli, on synnyinlahjana perinyt samat taidot kuin esi-isänsä. Myös Eemeli tekee raudasta mitä haluaa.

Vilhon isä oli innokas metsämies, joka viikonloppuisin kulki metsällä ja aina joku perheen pojista oli isän mukana. Usein se poika oli Vilho. Hän oppikin hyvin nuorena metsästyksen salat sekä kunnioittamaan luontoa. Vilhon tehtäviin kuului puhdistaa isän Champion- merkkinen haulikko metsästysreissujen jälkeen. Mustaruutia käytettäessä aseen piippu pikeentyi, mutta vedellä pesten se saatiin kirkkaaksi. Sen jälkeen ase rasvattiin huolellisesti.

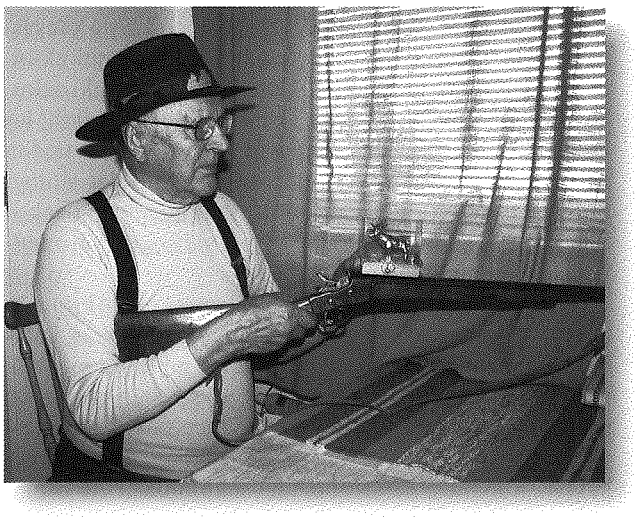
Ennen virallista aseenkatolupaa, jo 15–16 -vuotiaana, Vilho kävi itsenäisesti metsällä. Aina tuli myös saalista. Lintuja oli runsaasti. Oravia ja muita arvoeläimiä sai jokaisen metsästysreissun jälkeen nahkoittaa useita. Sitten kun ikää karttui riittävästi, nimismies Nikkilä kirjoitti aseenkantoluvan ja metsästyskortin. Ensimmäinen jänis kaatui lähellä Vuorista Kannokkoniityllä. Pystykorva nimeltään Vahti rävähti haukulle ja jänis juoksi Vilhon haulikon ulottuville. Metsämiehelle se oli hieno tunne. Kesäisin pyydettiin lintuja lanka-ansoilla ja loukuilla. Se pyyntitapa vaati lintujen maaliikkeistä tarkkoja havaintoja.

Vilho työskenteli ensin metsätöissä. Sitten vuonna 1962 alkoi työura Kaavin Rakennuksen tehtävissä. Yrityksen nimi vaihtui sittemmin Rakennustoimisto Nykäseksi. Siellä ansiokasta työuraa kesti 18 vuotta, kunnes hän jäi eläkkeelle vuonna 1980. Vilho oli töissään kätevä ja tekevä mies. Hän muistelee kuinka johto hänelle sanoikin; "Sinä sitä olet tuonut taloon rutkasti rahaa".

Heti sotien jälkeen v. 1945 Vilho oli Tuusniemen Metsästysyhdistyksen "koirana". Seuralla oli yksi hirvilupa. Hirven ampui kauppias Eino Hämäläinen. Mukana oli myös sen seuran perustajista poliisi Vilho Välke. Hirvi oli siihen aikaan harvinainen saalis. Lähes koko Konttimäen kylän väki kävi ihmettelemässä saatua eläintä. Juuso-setä vei hirven hevoskyydillä lahtipaikalle. Saalis jaettiin ilman punnitusta jahtimiehille, ja kaikki olivat tyytyväisiä.

Haavakkohirven tarina Vilhon kertomana:

Oli jouluaatto. Äiti valmisteli joulua ja sanoi Vilholle,

Vilho Koistisella käsissään vuonan 1916 aseseppä Juuso Koistisen Matti Tirkkoselle tekemä haulikko. Haulikon päällä metsästyspalkinto. Aseen perään on Vilho kiinnittänyt lapun, jossa lukee tekijän nimi, kenelle ase tehty ja vuosiluku.

että käypäs metsällä, jospa saisimme pöytään pantavaa. Vilho teki työtä käskettyä. Metsästä löytyi erikoinen jälkijotos, joka ei käynyt oikein millekään tavalliselle eläimelle. Seurattuaan jälkeä suon laitaan alkoi paljastua jälkien tekijä. Suohon oli painunut kuin kepillä tehtyjä pistoja. Osasta jäljistä pystyi tunnistamaan ne hirven tekemäksi. Vilho juoksi nopeasti kotiin ja soitti Eino Hämäläiselle ja kysyi, miten pitäisi toimia. Eino tuumasi, että käy vaan ampumassa elikko ja me tullaan sitten porukkaan. Vilho ei kuitenkaan varovaisena miehenä totellut, vaan soitti poliisi Välkkeelle. Välke tuli paikalle ja he menivät yhdessä hirven luokse ja totesivat sen oleva halvautuneen takaraajoistaan. Vilho Välke ampui haavakon pistoolilla. Tapausta tutkittiin tarkemmin, jolloin todettiin salametsästäjän ampuneen hirveä haulikon täyteisellä. Tekijäkin löytyi ja joutui aikanaan vastuuseen teostaan. Hirvi oli elänyt toista kuukautta kulkemalla ojien varsia, joista löytyi syömistä ja oli helpompi raahautua eteenpäin.

Mäkijärven metsämiehiin Vilho liittyi heti, kun seura perustettiin. Ensimmäinen hirvi kaatui Vilhon laukauksesta Forsmannin Aimon syntymäkodin läheltä. Siitä jatkui tarkkakätisen hirvimiehen ura, mikä sisältää yli kolmekymmentä kaadettua hirveä. Ohilaukauksia tuli koko aikana kaksi. Viimeisin saalis tuli vuonna 2009. Ikää mittarissa oli silloin 86 vuotta. Suurin Vilhon ampuman hirven lihapaino oli 248 kg.

Vilhon kolmesta pojasta yhdelle on periytynyt isänsä metsästysvietti ja hänellä on myös Vilhon Juuso-ukin vuonna 1917 Husgvarna-haulikon mallilla tekemä ase.

Pekka Mustonen

Katkelmia Mäkijärven Metsämiesten perustamisajoilta

(Esitetty Mäkijärven Metsämiesten 50-vuotisjuhlassa kesällä 2012)

Kertoja:

Mäkijärven Metsämiesten historiasta on tehty aiemmin historiikki seuramme tultua kahdenkymmenen vuoden ikään 1981 ja tämä historiikki on päivitetty reilut 10 vuotta sitten 2001.

Tällä kertaa emme käy seuran historiaa läpi vaan esitämme lyhyen kuvaelman parista tapahtumasta jotka johtivat seuran syntymiseen.

50-vuotta sitten metsästyksellä harrastuksena ei ollut samanlaista merkitystä kuin nykyään.

Toisaalta monelle pientilalliselle, savotasta elantonsa hankkivalle tai muuten niukilla varoilla elävälle suuren perheen elättäjälle sillä oli huomattavakin merkitys. Pienriistaa oli runsaasti ja siitä sai perheelle perunan ja leivän lisäksi mukavasti pöytään laitettavaa. Metsästys oli yleinen nautintaoikeus, harva maanomistaja suhtautui siihen nihkeästi, päinvastoin moni lie ollut tyytyväinen jos joku harventeli esimerkiksi ylisuuria jäniskantoja.

Poikkeuksen teki hirvi, sen metsästys ei ollut kaikkien huvia eikä luvan perästä joka mökissä ollut mahdollisuutta hirvipaistiin. Hirviä toki ammuttiin luvatta, ei sodan käyneet miehet kaihtaneet suurriistaakin kaataa, jos siihen tilaisuus tuli. Ja jos joku naapurinsa sai salakaadosta kiinni, ei naapuria käräytetty, vaan suhtauduttiin samoin kuin pontikankeittoon. "Tarpeeseenhan se on tullut".

Suomessa metsästys alkoi järjestäytyä aivan 1800-luvun lopusta alkaen ja myös tänne Savoon perustettiin metsästysseuroja harjoittamaan oman alueen valvottua metsästystä ja riistanhoitoa.

Täällä Tuusniemen koilliskulmalla oli jo 50-luvulta lähtien keskusteltu metsästysseuran perustamistarpeesta. 60-luvulle tultaessa tuo hanke alkoi olla hyvin monen kyläläisen mielestä välttämätön toteuttaa. Innokas metsämies, tuolloin alle 30-vuotias vakuutustarkastaja Veli Viljami Nykänen, oli miettinyt asiaa tosimielellä jo pitkään. Syksyllä 1960 hän tapasi Karkukallion maastossa toisen innokkaan erämiehen, jo lähes 55 vuoden ikään ehtinen pienviljelijä Pekka Forsmanin.

Tässä kuvaelmassa on taiteellista vapautta käytetty runsaasti, Veli Viljami Nykäsen luvalla.

-Veli kävelee paikalle kerronnan lopulla, istuu kannolle, kaivaa termospullon repusta ja alkaa juoda kahvia.

-kuuluu koiran haukkumista, se kiihtyy ja sitten kuuluu pamaus. Koira hiljenee. Veli kuulostelee.

-kohta paikalle lampsii iso reppu selässä tyytyväisen näköinen Pekka.

-koira seuraa perästä, lopulta nuuhkii reppua ja Pekka komentaa koiran pois.

Pekka: No Veli-Viljamihan se tiällä istuu, terve!

Veli: Terve, terve (kättelevät, Pekka heittää reppunsa ja istuu). Taisit ampua jäniksen?

Pekka: Peeveli ohi ammuin.

Veli: Mikäs se tuolla repussa pullottaa ja minkä takia tuo koira tuli sinun perästäsi?

Pekka: Heitti kehno koko homman, jospa se vielä löytäs. Puseron panin reppuun kun on niin kuuma.

Veli: Piälläsi on pusero eikä sinun koirasi heitä jänistä kesken.

Pekka: no niinpäs näkkyy olevan, ja kyllähän minä toen perrään sen sain. Vuan minä kuulin kanssa passauksen, olko mehto vai töyr?

Veli: Teeri oli. On niitä muuten mehtälintuja runsaasti, jos lie noita jäniksiäkin paljon.

Pekka: On on. Kyllä riistalihassa pyssyy, etennii jos on tuommonen koera joka haukkuu linnut ja ajjaa jänikset.

Veli: Otatko kahvia?

Pekka: Voesimpa ottookii (Veli kaataa kahvia ja antaa mukin Pekalle) Onko sulla sokeria?

Veli: On, on (antaa sokeria, hörppivät rauhassa kahvia ja katselevat maisemia)

Veli: Kuulehan Pekka, kun nyt kerran näin tavattiin. Oletko sinä joutanut miettimään sitä metsästysseuran perustamista, onhan siitä puhuttu monesti. Minä olisin sitä mieltä että se asia meijän pitäs panna alulle ja kiireesti. Olisi se mukava kun tämänkin kylän miehet pääsis luvan perästä hirvee jahtaamaan.

Pekka: Onhan se niinnii, vuan kun minnoon jo ikämies. Onkoon minusta ennee hirven perrään lähtemään. Ja kun ei taho aeka riittee nykyään enneen kotihommiin ollenkaa. Eokko motkottaa ihan tarpeeks jo tästäkii mehtuusta.

Veli: Vaan ajattele muitakii ja tulevia sukupolvia. Minusta sinun olis tärkeetä olla mukana kun sinä olet perillä noista järjestöhommista.

Pekka: On se tässäkii nätti paekka, Karkulampi on hienon näkönen kun usvoo on piällä.Kyllä oesi vaekka eräkämpän paekka.

Veli: On hieno paikka, kallioinen mäki vieressä ja nätti lampi. Vaan mitäpä olet mieltä?

Pekka: Onhan se seura tarpeellinen olla muutenkin eikä vuan hirvijahin takia. Hirviähän ouvat ampuneet kyllä, minäkii tiän pari varmoo tappausta. Takavuosina sovasta tultua minäkii eukkoo kiusasin ja uhittelin että "pistän haalikkoon tääteisen ja ammun hirven, syyvään parempoo lihhoo vähän aekoo. Eukko suuttu ja melekeen itku piäs: "minä en aenakaan sitä syö. Linnaan jouvut, mitenkä minä lasten kanssa sitte pärjeen" Kerran sitte mäntiin Mikko Korhosen kanssa kunnan asioissa Helsinkiin. Minä kun junassa evväitäni alon aukomaan niin Mikko kahto ja sano että "ootpa Pekka ampunna hirven" Ison ukkometon sain Mäkijärven läheltä ja sen rintaliho-

ja olj evväänä. Ei Mikko meinanna uskoo.

Kyllä sinnoot ihan oekeessa, pannaan vuan homma käyntiin, onhan tuota jo tarpeeks suunniteltu. Minä lähen mukkaan ja oon mukana minkä kerkiin.

Veli: Teit hyvä päätöksen, kättä päälle (kättelevät). Minä lähen heti kysymään velj- Martiltä ruppeisiko se kolomanneks puuhamieheks.

Pekka: Joo minä kään kotona vaehtamassa vehkeet ja lähen polokemmaan kunnanhallituksen kokkoukseen. Meijän on sitten käätävä jossae vaeheessa Kuopiossa riistapiällikköö jututtamassa.

Kertoja:

Loppukesällä 1961 sitten Veli Viljami ja Martti Nykänen sekä Pekka Forsman kävivät Kuopiossa riistapäällikkö Olavi Raetpalon luona neuvottelemassa metsästysyhdistyksen perustamisesta. Raetpalo suhtautui miesten asiaan ymmärtäväisesti ja kannustavasti. Nyt 50 vuoden kuluttua voimme jo oikaista historiatietoja sen verran, että Raetpalon luona jo itse asiassa laadittiin valmiiksi kaavake yhdistysrekisteriin ilmoittamista varten ja myöskin kirjoitettiin metsästäjäliiton suositusten mukaiset säännöt.

Pekka Forsmanin kotona, Laukkolammella, on seinällä laatta jossa kerrotaan seuran perustamisesta syyskuun 9. päivänä 1961. Tämä pitää paikkansa, tuolloin paikalla olivat Pekan lisäksi Veli Viljami ja Martti Nykänen ja perustamisasiakirja allekirjoitettiin. Kyseessä ei kuitenkaan ollut virallinen kokous, vaan isompi kokous jossa päätökset lyötiin lukkoon, pidettiin myöhemmin Välipellolla. Tuo syyskuinen tapaaminen oli nykysuomen sanoin taktiikka- tai strategiapalaveri.

Paikalla oli myös tuolloin 8-vuotias Pekan Aimo-poika. Metsämiehen veri kiersi pojan suonissa jo kuumana. Hän oli ollut isän mukana monilla reissuilla repunkantajana. Hän oli nähnyt Mustosenmäessä, miten jänis ammutaan koiranajosta, oli myös hiipinyt isän perässä kodin lähellä Kerttolan rajalla teerihaukulle ja nähnyt miten teeri tipahtaa koiran eteen.

2 kohtaus Laukkolammella, Veli Viljami pöydän takana, Martti penkillä, Pekka kiikkutuolissa ja Aimo lukee jotain kirjaa lepotuolissa.

Veli: no niin, ruvettasko tarinoimaan tästä seuran perustamisesta.

Pekka: alotettaan vuan, Anna keittää kahvit sitte kun tulloo navetalta. Ja poeka, kuuntele sinnäe, suatat tämän muistoo myöhemminnii. Myö perustettaan nyt metästysseoroo.

Aimo: joo, joo. (lukkoo kirjoo) Hevonen hirnahtel kun kävin äsken navetalla äetin luona

Pekka: Joo, minä kään tekemässä sille appeen sitte kun tästä jouvan.

Veli: Meillähän on tässä valmis paperi , metsästysyhdistyksen perustamisasiakirja ja se on ihan laillinen homma kun pannaan vaan nimet alle. Säännöt on tehty ja tässä on kaavake yhdistysrekisteriin ilmoittamista varten. Säännöt on varmasti viralliset ja oikein ku ne on Raetpalon kirjottamat. Tärkein lausehan tässä on toisessa pykälässä: "Yhdistyksen tarkoituksena on harjoittaa maillaan järkiperäistä metsästystä ja riistanhoitoa sekä niiden edellyttämää luonnonsuojelua." Pannaanko nimet nyt tähän paperiin?

Martti (poltteloo tupakkoo melekeen koko aejan): pannaan vuan nimet paperiin, minusta tämä on sitä myöten selevä asia (kirjoittavat nimet)

Veli: Meillä on monta innokasta mukana, pietään virallinen kokous ja siunataan päätökset paperille ihan pikapuoliin. Tässähän meillä johtokunnan jäsenetkin on jo lueteltu kyllä paperilla. Koistisen Viljo luppautu neljänneksi . Minähän sitä lupasin puheenjohtaja olla ja Pekka varapuhemies. Tuskinpa kukkaan meitä ossaa moittia jos nyt virallinen kokous onnii vähän myöhemmin. Viidenkymmenen vuoden päästä ei ainakaan kukkaan välitä tuommosesta.

Pekka ja Martti, ei varmaan, ei (yleistä naurua)

Veli: minäpäs kertoilen mitenkä sitä on ajateltu tästä etteenpäin. Vuokrasopimuksia suahaan ja paljon mutta meijän on sovittava kuka mistäen suunnasta huolehtii. Sivaskin Matilla sormet syyhyvää, Matti hoiteloo Oravin suunnan vuorenvarmasti ja tulloo selevee jäläkee. Martti sinä tunnet Petäjämäen ja minä olen jo kyselly Konttimäestä aika monelta. Joutasitkos sinä Pekka Rantolahessa käämään?

Pekka: Kyllä minä voen käävä. Niin kun tiijättä niin Kalevi ei oo nykymännöön tyytyväinen ja tekköö varmaan meille sopimuksen. Ja meijän on koetettava hyvin hissukseen lähtee liikkeelle, kun ne entiset vuokroojat kuuloo niin varmasti pyrkiivät uusimaan noppeesti sopimuksiaan ja tekköövät ne vielä pitkälle aekoo.

Veli: Kyllähän tämän kohta kaikki tietää ja kovaan paekkaan jouvutaan, varmasti yritetään koko touhu estää alakuunsa. Lähetään liikkeelle hiljoo mutta mahollisimman noppeesti ja tehokkaasti.

Martti: Onko se varmoo että Rahulan Ilikko ruppee sihteeriks?

Veli : Kyllä ruppee ,myö kaikki on jo taijettu sitä huastattoo eikä oo vasten ollut.

Pekka: Se on hyvä juttu, kyllä Ilmari vilihakkana miehenä sihteerin hommat hoeteloo..

Kertoja:

Niinpä hoitelikin, Ilmari Rahusesta tuli seuran sihteeri tuosta alusta aina vuoteen 1980 saakka.

Miesten arviointi uuden seuran perustamista kohtaan tulevasta vastarinnasta osoittautui kyllä oikeaksi, mutta se on toisaalta ymmärrettävää. Meni kymmenen vuotta ennen kuin saavutettiin varsinainen tavoite ja pystyttiin anomaan hirven kaatolupaa. Tuolloin, 1971 vasta oli koossa yhtenäinen riittävän iso metsästysalue.

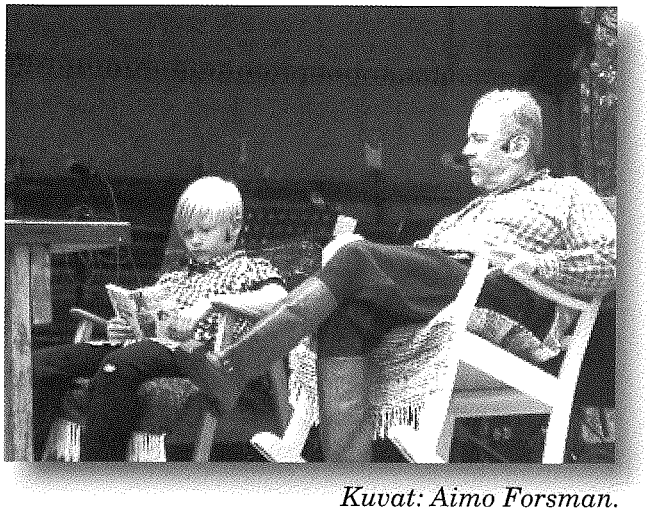
Nyt, 50 vuoden kuluttua voimme todeta että miehet tekivät viisaan ja kauaskantoisen ratkaisun. Seuramme on elävä ja toimiva. Jäsenmäärämme on tänäpäivänä 59 jäsentä, joista neljä kunniajäsentä.

Merkillepantavaa on jäsenistössämme naisten osuus. Hirvenmetsästyksen alettua 1970-luvulla mukaan tuli naisia ja tälläkin hetkellä meitä on 15 % jäsenmäärästä. Uskon että naiset ovat tuoneet oman mausteensa seuratoimintaan.

Vuosikymmenten aikana seurassamme on ollut lukuisia erilaisia toimikuntia, joista kukin on valittu tietyn tehtävän hoitamiseen.

Tänä päivänä seurassamme toimivat aktiivisesti riistanhoitojaosto, joka metsästyksen ohella muodostaa metsästysseuran tärkeimmän työkentän. Hirvijaoston ja ken-

Kuvat: Aimo Forsman.

neljaoston toiminta on aktiivista, kenneljaostossa uraa uurtavaa työtä on tehnyt jäsenemme Matti Miettinen. Lisäksi toimivat ampuma- ja kilpailujaosto sekä majatoimikunta. Majatoimikunta on huolehtinut kiinteistömme ylläpidosta sekä juhlien, hirvipeijaisten ym. järjestämisestä. Seuramme omistuksessa oleva Mäkimaja, entinen kyläkoulu, vaatii kunnossa pysyäkseen jatkuvaa huolenpitoa ja on vaatinut seuramme jäseniltä vuosien saatossa paljon talkootyötä ja rahallistakin panostusta. Viimeisimmän remontin jälkiä saamme tänään ihastella. Majamme pihapiiri on myös Koillis-Tuusniemen vaellusreitin välietappi ja sekin vaatii oman työnsä.

Toimintamme on ollut aktiivista ja mahdollisuudet siihen hyvät, kiitos tässä vaiheessa siitä myös maanomistajille, toivottavasti tulevaisuudessa edelleenkin vältämme seuramme ukkoutumisen ja akkautumisen ja saamme jatkossakin mukaan innokkaita jäseniä harjoittamaan metsästystä ja riistanhoitoa.

Me olemme muiden metsästysseurojen tapaan oman alueemme kyläkulttuurin ja elinvoimaisuuden ylläpitäjiä, parhaimmillaan tämä toiminta lisää myös yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvaisuutta jäsenten keskuudessa yli metsästysharrastuksen.

Nyt vietämme seuramme 50-vuotispäivää hieman myöhässä, siis remontin vuoksi.

Mitä kuvaelmassa esiintyneille henkilöille tänään kuuluu?

Perustajajäsen Pekka Forsman sai kutsun autuaammille metsästysmaille kotonaan Laukkolammella 1973 äkilliseen sairaskohtaukseen menehdyttyään. Martti Nykänen menehtyi myös äkilliseen sairaskohtaukseen rakastamansa harrastuksen parissa, hän kuoli 1980 syksyn ensimmäisen hirvenmetsästyspäivän ensimmäisessä ajossa. Viljo Koistinen, sahurj-Ville, toimi johtokunnan jäsenenä perustamisesta alkaen varsin pitkään , oli mukana hirviporukassa, hän kuoli 1994.

Pitkän sihteerinuran jälkeen Ilmari Rahunen osallistui seuran jäsenenä mm. hirvenmetsästykseen ja vielä tänäkin päivänä muistelemme Ilmarin värikästä persoonaa ja edesottamuksia. Hän sai iäisyyskutsun 1998. Sivaskin Matti ei ollut perustajajäseniä, mutta alusta saakka toimi aktiivisesti seuran toiminnassa ja nyt kun fyysiset voimat ovat ehtyneet, hän elää hengessä mukana meidän seurassa olevien perillisten kautta.

Pieni Aimo-poika on varttunut ja palo metsästykseen on säilynyt läpi elämän. Hän on innokas jänis- ja hirvimies ja tällä hetkellä seuramme riistanhoitojaoston vetäjä.

Veli Viljami Nykänen toimi puheenjohtajana 60-luvun alussa ja on sittemmin ollut keskeinen henkilö seuran toiminnassa. Hänen tekemänsä työ on ollut merkittävää ja laaja-alaista. Hän on työskennellyt aktiivisesti maanomistajien ja naapuriseurojen sekä riistanhoitoyhdistyksen suuntaan. Myös riistanhoidon kehittämisessä hänen panoksensa on ollut tärkeä. Tänään Veli Viljami on seuramme kunniapuheenjohtaja ja on tänään kanssamme täällä, voisi varmaan sanoa että paljolti hänen ansiostaan voimme tänään viettää 50-vuotisjuhlaa täällä Mäkimajalla. Aplodit hänelle!

Kuvaelmassa esiintyivät seuramme jäsenet:
Pekka Forsman - Aimo Pekanpoika Forsman
Veli Viljami Nykänen - Henri Tirkkonen
Martti Nykänen - Anna Maria Räsänen
Aimo Forsman - Iiro Juhaninpoika Forsman,
Pekka Forsmanin pojanpojanpoika
Koira- Tuula Forsman, Pekka Forsmanin miniä

Minä olen Asta Tirkkonen-Hersio,
Sivaskin Matin tytär

Aimo Forsman, kuvaelman kirjoitus:
Asta Tirkkonen-Hersio, loppukatsaus ja kertoja

Kotiseututyötä 50 vuotta

Heinäkuun 18 päivänä 2013 tuli kuluneeksi 50 vuotta Tuusniemen Kotiseutuyhdistyksen perustamisesta. Tuolloinkin elettiin eräänlaista murroskautta. Uudet työvälineet ja -tavat kehittyivät melkoisella vauhdilla, syrjäyttäen osittain entisen. Keräystoiminnan aloittamista kiirehti se, että tuohon aikaan Koillis-Savon alueella oli henkilöitä jotka keräsivät käytöstä poistettuja esineitä ja markkinoivat niitä jopa eri maihin. Mietittiin mitä voitaisiin tehdä, että Tuusniemellä säilyisi työ- ja muuta esineistöä nähtäväksi tuleville sukupolville. Todennäköisesti ensimmäisenä palopäällikkö Arvo Forsman esitti, että perustetaan oma Museo- ja Kotiseutuyhdistys. Niinpä sovittiin, että pidetään perustava kokous edellä mainittuna aikana. Tuusniemen kunnanviraston valtuustosalissa. Kutsun olivat kuulleet tai nähneet eli paikalla olivat, opettaja Gunnar Kujala, kunnansihteeri Tapani Kuusela, palopäällikkö Arvo Forsman, maanviljelijä Martti Hirvonen, kansaneläkelaitoksen piiriasiamies Lauri Happonen, palotarkastaja Otto Voutilainen, rouva Anja Forsman, teologian ylioppilas Helmi Mustonen ja nuoriso - ohjaaja Seppo Hallman.

Johtokuntaan tulivat valituiksi Tapani Kuusela, Lauri Happonen, Arvo Forsman ja Seppo Hallman. Kunnanhallitukselle esitettiin, että se valitsisi edustajansa johtokuntaan. Jo 3.8. yhdistyksen kokous hyväksyi säännöt. Jäsenmaksuksi päätettiin yksi markka.

Yhdistyksen ensimmäisenä tavoitteena oli aikaan saada museo tai ainakin koota esineistöä talteen. Samana kesänä suuntautui Tuusniemelle Helsingin Savolaisen Osakunnan laivaristeily. Saimme sovittua, että ko. osakunnan jäseniä tulee seuraavana kesänä Tuusniemelle. Retken johtajana oli Juurikkamäestä kotoisin oleva kuraattori Matti Räsänen. Mukana hänellä oli yhdeksän eri alojen opiskelijaa. Kolmen viikon ajan he kiertelivät Tuusniemen pitäjää polkupyörällä ja jalan talosta taloon, haastatellen ihmisiä ja kooten tietoja opinnäytetöitään varten. Samalla he keräsivät taloista esineitä kotiseutumuseota varten. Entinen viljamakasiini oli saatu museoksi, jonka Anja Forsman puhdisti viljanjätteistä ja pölystä uuteen käyttöön. Museolle lahjoitetut esineet kerättiin sovituista paikoista kunnan kuorma-autolla. Kuljettajan oli Veikko Vaittinen.

Näin alkoi vauhdikkaasta Tuusniemen Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen toiminta. Myöhemmin nimi muutettiin Tuusniemen Kotiseutuyhdistykseksi.

Vuosien varrella on ollut monenlaisia tehtäviä ja tapahtumia. Yhdistyksessä on ollut melkoinen joukko aktiivisia kotiseutuimmeisiä.

Yhdistyksen 50-vuotisjuhlaa vietettiin 6.10.2013 Turulan koulukeskuksessa. Juhlapuhujana oli kuntaliiton apulaisjohtaja Timo Kietäväinen. Hän käsitteli puheessaan mm. kunnille tulevia haasteita ja kuntaliitoksia sekä niiden aiheuttamia vaikutuksia kuntalaisille. Kiitämme kaikkia yhdistystä muistaneita, ohjelman suorittajia ja juhlassa mukana olleita.

Seppo Hallman
Tuusniemen Kotiseutuyhdistyksen puheenjohtaja

Tuusniemen kotiseutuyhdistys juhli 6.10.2013 täyttäessään 50 vuotta. Juankosken kulttuurihistoriallisen seuran edustajat Marja-Sisko Pihl ja Kauko Päiväniemi onnittelevat. Onnitteluita ottavat vastaan Pekka Mustonen (vas.) ja Seppo Hallman.

Osa historiaa, osa ei

Tuusniemellä perustettiin 1980- ja 1990-luvulla vilkkaasti marjatiloja ja maaseutuyrityksiä, joista osa on vieläkin toiminnassa. Tässä Maaseutupalveluesite vuodelta 1991. ("Tuusniemen Kesä 1991").

Erilaisia maatalous- ja puutarhatuotteita, sekä palveluita suoraan tiloilta

Ari ja Tauno Hanttu
Pajumäki, 71200 Tuusniemi
Puh. (971) 758 103
MANSIKKAA, MUSTAHERUKKAA, myös itse poimien.
HERNEITÄ, JUURIKASVEJA ja PERUNAA.

Väinö Happonen
Pärsnämäki, Salonkylä,
71260 Juurikkamäki
Puh. (971) 752 185
MANSIKKAA, HUNAJAA ja PERUNAA.

Leo Hirvonen
71260 Juurikkamäki
Puh. (971) 752 131
MANSIKKAA, VARHAISPERUNAA.

Yrjö Holopainen
Ruokonen, 71200 Tuusniemi
Puh. (971) 741 429
HUNAJAA, laadukasta ja palkittua.

Erkki Hiltunen
Viitamäki, 71210 Tuusjärvi
Puh. (971) 751 231
MANSIKKAA (tienvarsiopasteet).

Tarja ja Hannu Hätinen
Puh. (971) 741 594, auto 949 671 473
MANSIKKAA itse poimittuna,
VARHAIS- ja TALVIPERUNAA.

Timo Järvinen
Pahkalahti, 71200 Tuusniemi
Puh. (971) 758 111 ja 758 117
KAIKENLAISTA SAHATAVARAA,
VUOKRASAHAUSTA, myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Riitta ja Pekka Karvonen
Tiirikka, Levälahti, 71280 Kosula
Puh. (971) 756 165
KESÄKUKKIA sesonkiaikana.

Koirahoitola Smolander
71260 Juurikkamäki
Puh. (971) 752 184
OTETAAN KOIRIA TÄYSIHOITOON.

Lasse ja Marja Koistinen
Kojanlahti, Väliniemi, 71280 Kosula
Puh. (971) 750 527
VUOKRATAAN KAHTA UUTTA KESÄMÖKKIÄ.

Inkeri Kurki Ky
Kirkonkylä, 71200 Tuusniemi
Puh. (971) 741 065
MANSIKKAA, myös itse poimien.

Jaakko Kyllönen
Loukeinen, 71200 Tuusniemi
Puh. (971) 755 137
HERUKKAA, myös itse poimien.

Lauri Laukkanen
Laukkala, 71260 Juurikkamäki
Puh. (971) 752 133
PUISET LAHJA-, MAINOS- JA MATKAMUISTOESINEET.

Sisko ja Reino Räsänen
Juurikkaniementie
71260 Juurikkamäki
Puh. (971) 752 109
TUOREITA RIIHIRUISJAUHOJA.

Raimo Savolainen
71170 Laukka-aho
Puh. (971) 721 623
KONEELLISESTI KOMPOSTOITUA TURVELANTAA.

Taskinen-Parviainen
71170 Laukka-aho
Puh. (971) 721 615
Koko perheen mansikkapaikka.
VUOHENMAITOA JA -JUUSTOA,
LAMPAAN VILLAA ja TURKIKSIA.

Teuvo Smolander
Ohtaanniemi, 71200 Tuusniemi
Puh. (971) 757 115
VUOKRATAAN UUSIA LOMAMÖKKEJÄ.

Seija Taskinen, Matti Rahunen
Tuulisen tila, Petäjämäki
Puh. (971) 757 130
ANGORAKANIN VILLAA ja LANKAA, VADELMAA, TINKIMAITOA, ONNELLISTEN ISA BROWN KANOJEN MUNIA.

Olli-Matti Tirkkonen
Sivaski, Konttimäki,
71260 Tuusniemi
Puh. (971) 755 117
MANSIKKAA, myös itse poimittuna.

Veikko Turunen
Peltola, 71260 Juurikkamäki
Puh. (971) 752 126
MANSIKKAA, myös itse poimittuna.

Viljo Vänttinen
Pien-Vihtalahti, Ruskila,
71280 Kosula
Puh. (971) 759 123
MANSIKKAA, myös itse poimittuna.
JUUREKSIA, PERUNAA, SIPULIA.

RATSASTUSTALLIT

Maarit ja Seppo Miettinen
Kaivomäki, 71200 Tuusniemi
Puh. (971) 741 086
RATSASTUSTA

Hupelin talli
Levälahti, 71280 Kosula
Puh. (971) 756 151

Kristiina Laukkanen
Ruskila, 71280 Kosula
Puh. (971) 750 115

Hyvä suoramyyntiasiakas tiedustelee puhelimitse tuotetilannetta tilalla.

TUUSNIEMI

Mäkijärven Metsämiehet ry

Mäkijärven Metsämiehet ry on Tuusniemen koilliskulmalla toimiva 52-vuotias metsästysseura. Vuonna 1981 julkaistun historiikkimme mukaan Tuusniemen koilliskulmalla tiedetään monien paikkakuntalaisten jo 1950-luvulla esittäneen seuran perustamisen olevan tarpeellinen oman alueen metsästys- ja riistanhoitoasioiden järjestämiseksi. Asiaa oli pohdittu erä- ja hiihtoretkillä, nuotiotulilla sekä savotta- ja kotitöitä tehdessä. Viimein syksyllä 1960 Karkukallion maastossa metsästysretkellään Pekka Forsman ja Veli Nykänen päättivät ryhtyä tarvittaviin toimiin metsästysseuran perustamiseksi. Perustamiskirjan allekirjoittivat Pekka Forsman, Martti Nykänen ja Veli Nykänen Pekka Forsmanin kotona Laukkolampi-tilan pirtissä 9.9.1961. Metsästysseuralle nimeä pohdittaessa virikkeen antoi seuran toiminta-alueen keskellä oleva jylhä metsien, kallioiden ja soiden ympäröimä salojärvi, Mäkijärvi. Mäkijärven Metsämiehet ry merkittiin yhdistysrekisteriin 6.4.1962.

1961 Mäkijärven Metsämiehet ry:n säännöissä seuran toimialaksi määritellään tarkoitus harjoittaa maillaan järkiperäistä metsästystä ja riistanhoitoa sekä niiden edellyttämää luonnonsuojelua. Olosuhteiden ja tarpeiden muuttuessa seuran sääntöjä on jouduttu uudistamaan kolme kertaa, viimeksi vuonna 2002. Silti vuodelta 1961 oleva lyhyt tarkoituksen määritelmä on edelleenkin nykyaikaa ja toimii metsästysseuramme toimintaohjeena, lisäksi seuran sääntöihin on kirjattu seuran tarkoitus harjoittaa metsästysampumaurheilua ja kenneltoimintaa. Mäkijärven Metsämiehet ry on Suomen metsästäjäliiton Pohjois-Savon piiri ry:n sekä Pohjois-Savon kennelpiiri ry:n jäsen ja noudattaa piirien sääntöjä ja määräyksiä. Metsästysseuratoiminta on yhteistyötä, jossa osapuolina ovat seura ja sen jäsenet, maanomistajat, naapuriseurat ja muut yhteistyötahot.

Metsästysmuseo.

Mäkijärven Metsämiehet ry:n jäsenmäärä on parhaillaan ollut liki 80, mutta jo useamman vuoden ajan se on pyörinyt 60 kahta puolta. Jo pidempään seuran toiminnassa on ollut mukana myös naisia, eräs parhaista hirvenkaatajistakin on ollut nainen. Seuralaisten keski-ikä on tällä hetkellä 56 vuotta. Se on noussut 2000-luvulla 14 vuotta, mutta liekö valoa tunnelin päässä näkyvissä kun alle 25-vuotiaita jäseniä seuralla on nyt enemmän kuin vuonna 2000. Mäkijärven metsästysseuran käytössä oleva toiminta-alue on yhteensä noin 4300 hehtaaria, kun koko Tuusniemen 13 metsästysseuran käytössä olevien alueiden pinta-ala on yhteensä yli 50 000 hehtaaria. Metsästysseuramme toimintaa "luotsaa" talvikokouksen valitsema puheenjohtaja ja johtokunta sekä sihteeri hoitaa juoksevat asiat ja tiedottamisen. Jokaisen metsästysseuran jäsenen panostus seurantoimintaan on kuitenkin tarpeen niin päätöksen teossa kuin talkootöissä. Metsästysseuran toiminnan onnistumiseksi on vuosien varrella metsästysseuran tehtäviä jaettu jäsenten kesken valitsemalla talvikokouksessa erilaisia jaostoja aina ajankohdan tarpeiden mukaan. Viime vuosina jaostoja on ollut viisi; ampuma- ja kilpailujaosto, hirvijaosto, kenneljaosto, pr- ja majajaosto, riistanhoito-jaosto.

Seuratoiminta

Mäkijärven metsämiehet ry:n toiminta alkuvuosina painottui jäsenhankintaan, riistanhoitoon, järkevään metsästykseen, metsästyksen valvontaan ja pienpetojen pyyntiin. Nykyään Kenneltoiminta on myös olennainen osa seuran toimintaa. Pienriistan ohella hirvestä on tullut tärkeä riistaeläin. Pienpetojen lisäksi nykyään suurpedot vilahtelevat keskusteluissa. Varsinkin ilveksiä seuran alueella tuntuu olevan kasvavassa määrin. 2000-luvun alussa metsästysseuramme 40-vuotisjuhlissa silloinen Pohjois-Savon riistanhoitopiirin puheenjohtaja Tauno Partanen sanoi Pohjois-Savossa elävän peräti 120 ilvestä. Tänä keväänä Yle uutisoi Pohjois-Savossa aikuisia ilveksiä olevan tänä vuonna vähintään 300, mikä on sata yksilöä vähemmän kuin vuonna 2012.

Riistanhoitotyö on ollut metsästyksen ohella Mäkijärven Metsämiehet ry:n tärkein työkenttä. Vuosien varrella vilahtelevat riistanhoitotyön toimintakertomuksissa muun muassa toiminta-alueen kuusi riistahoitoaluetta, riistapellot, ruokintakatokset, -lautat ja -automaatit sekä hirvien nuolukivet, riistan talvipäivät, linnunpönttöjen sorvaukset ja pienpetopyynti. Vuonna 2009 luonnonhoitopeltojen tullessa kesantopeltojen tilalle Metsästäjäin keskusjärjestö innosti metsästysseuroja hoitamaan luonnonhoitopeltoja riistapeltoina. 2011 metsästysseuramme toteutti tällaista yhteistyötä maanomistajan kanssa n. 1,6 hehtaarin kokoisella alueella. Seuraavassa lainaus riistanhoitojaostomme 2011 toimintakertomuksesta. "Koke-

Mäkijärven metsästysmaja.

mukset olivat rohkaisevia: Jo kesällä paikalle tuotu riistakamera tallensi nuoren hirven ihmettelemässä kasvustoa. Alueen keskelle tuotu nuolukivi on kaluttu kokonaan ja vaihdettu jo tilalle uusi. Lumen tultua jänikset löysivät paikan, ja nähtiinpä ukkometsonkin istuvan kauraseipään päällä, jäljistä päätellen oli vieraillut seipäällä useamman kerran. Kaurahalmetta verotti tuntuvasti viisihenkinen joutsenperhe, joka asusteli noin kahden viikon ajan pellolla ja läheisellä lammella."

Mäkijärven Metsämiehet ry:n jäsenistöstä löytyy niin hirven, pienriistan kuin molempien metsästäjiä. Ilves- ja karhujahtiinkin on vuosien varrella osallistuttu. Metsästyksestä ja sen rajoituksista ja kiintiöistä päätetään kesäkokouksessa. Vuosien varrella on seura rauhoittanut tietyksi ajaksi pienriistaa esimerkiksi metso ja koppelo. Pienriistan metsästyksessä seurassa on vuosikymmenien ajan ollut käytäntö, että jokaisella jäsenellä on määrätty saaliskiintiö. Viime vuosina kiintiö on koskenut kanalintuja, mutta esimerkiksi 1980-luvulla myös jäniksistäkin oli kiintiöt. Tällä hetkellä kanalintukannat näyttävät olevan mukavasti elpyneet ja jäniksiäkin on viime vuotta paremmin. Seuran alueella liikkuneet ilvekset ovat selvästi verottaneet pienriistasta oman osuutensa viime vuosina. Seuran ensimmäinen hirvijahti tapahtui vuonna 1971. Tällöin oli yhden hirven kaatolupa, mutta sitä ei saatu, vaikka yrittämässä oli 9 ampujaa ja 15 ajomiestä. Seuraavana vuonna 1972 saatiin ensimmäinen hirvi. 2000-luvulla Mäkijärven metsämiehet ry:n hirviporukka on kaatanut 136 hirveä, 82 aikuista ja 54 vasaa. Perinteiseen tapaan metsästysseuramme hirviporukka on järjestänyt "hirvipeijaiset" aina pyhäinpäivänä hirvisopan tai hirvipaistin merkeissä. Peijaisissa on vuosittain arvottu hirvenlihapaketteja maanvuokraajien kesken ja hirvipaisti on ollut tapana toimittaa niille maanomistajille, joiden mailta hirvet on kaadettu.

Metsästykseen oleellisena osa kuuluu kenneltoiminta. Kautta aikojen on seurastamme löytynyt kenneltoiminnan asiantuntijoita, vetäjiä, toteuttajia ja ansiokkaita koiran kasvattajia. Metsästysseuramme on ollut järjestämässä useampia koirakokeita ja luovuttanut maastojaan koirakokeiden käyttöön. Useampana vuonna olemme olleet myös mukana järjestämässä koiranäyttelyitä Tuusjärven taimitarhalla.

Metsästysseuran maja, Mäkimaja

Oman majan hankinta on lähes jokaisen metsästysseuran toivomuslistalla. Mäkijärven Metsämiehet olivat keskustelleet majan tarpeellisuudesta jo seuran perustamisvuonna. Sijaintipaikaksi oli ajateltu vaihtoehtoisesti joko Petäjäjärven tai Karkkulammen rantaa. Vuonna 1977 Tuusniemen kunta ilmoitti myyvänsä koulutoimen käytöstä pois jääneen vuonna 1921 rakennetun Konttimäen koulun. Koulu sijaitsee metsästysseuran alueen keskellä ja useat seuran jäsenet olivat lakkautetun koulupiirin asukkaita. Niinpä koulu päätettiin ostaa metsästysseuran majaksi, joka samalla antaisi myös kyläläisille kokoontumispaikan. Koulukiinteistö ostettiin Mäkijärven Metsämiehet ry:lle 10.2.1978 vahvistetulla kauppakirjalla. Seura nimesi hankkimansa kiinteistön Mäkimajaksi.

35 vuoden ajan Mäkimajan hoito ja kunnossapito ovat olleet metsästyksen ja riistahoitotyön ohella varsin keskeisellä sijalla Mäkijärven Metsämiehet ry:n toiminnassa. Museoviraston suojeluksessa olevaa majaa on kunnostettu jatkuvasti toisina vuosina vähemmän toisina vuosina enemmän. Kunnostukseen on useampaan otteeseen saatu Opetusministeriön määrärahoista avustusta, jota myönnetään historiallisesti merkittävien säilyttämisen arvoisten seuratalojen kunnostukseen. Metsästysseuran jäsenet ovat tehneet lukemattomia talkootyötunteja oman "majansa" eteen.

Mäkimajasta seuran ohella ovat vuosien varrella voineet hyötyä oman kylän väki yhteisten harrastustensa toteuttamiseksi sekä lukuisat oman kunnan yhteisöt. Mäkimaja on vuosien varrella toiminut niin metsästysseuran kuin kyläläisten kokoontumispaikkana, vaalihuoneena, hää- ja syntymäpäiväjuhlahuoneena kuin koirakokeiden ja kelkkakisan pääpaikkana. Mäkimaja sijaitsee kunnan retkeilyreitistön varrella ja moottorikelkkaradan vieressä. Mäkimajan laavu tarjoaa lepo- ja makkaranpaistopaikan niin seuran jäsenille kuin kaikille luonnossa liikkujille. Mäkimajan sauna antaa kipakat löylyt lämmittäjälleen säällä kuin säällä ja väsyneitä matkaajia mahtuu Mäkimajan yläkertaan nukkumaan kymmenen henkilöä. Mäkimajaa voidaan käyttää ympäri vuoden ja se tarjoaa hyvät puitteet myös talvisena tapahtumapaikkana ja lähialueiden ulkoilijoiden hiihtomajana.

jatkuu seuraavalle sivulle

Vuonna 2010 Mäkimajalla aloitettiin viimeisin remontti Leader-hankkeena joka päättyi vuonna 2012. Hankeen aikana Mäkimaja tuotiin 2000-luvulle rakentamalla sisä-WC:t, uudistamalla keittiö, rakentamalla jätevesijärjestelmä ja toteuttamalla ympärivuotinen peruslämpö maalämpö lämmitysjärjestelmän avulla. Hankkeen aikana parannettiin myös Mäkimajan ulkonäköä sisä- ja ulkomaalauksen sekä pihatöiden avulla. Tupaantulijaisia uudistuneessa Mäkimajassa vietettiin kesällä 2012 metsästysseuran 50-vuotis- ja Koillis-Tuusniemen kyläyhdistyksen 20-vuotissyntymäpäiväjuhlien merkeissä. Illan päätteeksi oli vielä kyläiltamat Mehtätivolin vetämänä. Tupaantulijaisten päätteeksi todettiin, että nyt on hyvät tilat mihin vain tilaisuuteen. Toivottavasti ihmiset vain uskaltautuvat rohkeasti kyselemään tilojamme omiin tarkoituksiinsa. Mäkijärven Metsämiehet ry toivoo uusista tiloistansa hyötyvän mahdollisimman monen ja vuokraa niitä mielellään niin pienemmille kuin isommillekin porukoille. Metsästysseurallamme on omat kuvin höystetyt nettisivut, joilta löytyy tietoa seuran toiminnasta ja tiloista. *www.makijarvenmetsamiehet.fi*

Lopuksi

Metsästysseuran toiminnassa 52 vuotta on pitkä aika. Ne henkilöt, jotka seuran perustamisen ja alkuvaiheiden aikaan olivat nuoria tai parhaassa "miehuusiässä" ovat nyt jo "ikäihmisiä". Osa heistä on jo poistunut joukostamme. Vastuu metsästysseuran toiminnasta on siirtynyt seuraaville nuoremmille sukupolville.

Aika on tuonut mukanaan metsästysseuratoimintaan kaikenlaisia hienouksia mitä 52 vuotta sitten ei osattu edes kuvitella. Tässä kiireisessä nyky-yhteisössä toivoisi, että ihmisillä olisi vielä aikaa metsästysseuratoiminnalle ja he voisivat suoda itsellensä hetken pysähtyä. Mikäpä sen rentouttavampaa kuin viettää päivä metsässä metsästellen tai riistanhoitotyössä, vetäytyä hetkeksi omaan luonnon ihmeelliseen maailmaan. Metsämiehen päivät ovat kaikki ennalta arvaamattomia ja ikimuistoisia retkiä niin yksin kuin yhdessä liikkuessa. Retkien laatu ja pituus vain vaihtelevat vuoden aikojen mukaan. Näin vuoden pimeimmän ajan lähestyessä on mukava muistella syksyn retkiä vaikkapa metsästysseuran pikkujoulun merkeissä ja suunnitella tulevaa kun päivät taas pitenevät. Viime keväänä herättelimme henkiin vanhaa perinnettä ja pidimme pilkkikilpailut. Saas nähdä kuka ensi keväänä vetää siinä touhussa pisimmän korren. Viime keväänä kalaa punnittiin yhteensä 2930 g ja painavin saalis oli 560 g. Kappalemäärä olikin sitten ihan eri juttu.

Päivi Elina Tirkkonen

Tuusniemen Yrittäjät palkitsi vuonna 2013

Vuoden 2012 Yrittäjäksi valittiin Maaseutumatkailutila Viitakko ja sen yrittäjät Antti ja Eerik Nissinen. Vuosittain tehtävän valinnan tekevät Tuusniemen Yrittäjät ja Tuusniemen kunta.

Vuoden 2013 Kesä-Tuusniemeläiseksi valittiin Anneli ja Seppo Tukiainen Kuopiosta. Heillä on kesäpaikka Karangan tien varrella. Valinna teki Tuusniemen yrittäjät ry. Onnittelijana puheenjohtaja Asta Tirkkonen-Hersio. Kuva. Tarja Soininen.

Tienvarren maisema muuttuu

Yläkuvassa tienvarsinäkymä Susimäestä *(Pentti Holopaisen pihapiiriä)* 9.1.2013 ja sama maisema 22.10.2013 (kuva alla).

Aikojen takaa: Vuonna 1956

Vakava onnettomuus Kivisalmen lossilla

28. heinäkuuta 1956 15 ihmistä kuolee, kun linja-auto syöksyy jarrujen petettyä Kivisalmen lossin puomien läpi veteen ja vajoaa. Kivisalmen lossi sijaitsee Rautalammin ja Konneveden rajalla. Alkuun hukkuneita epäiltiin olevan jopa 27, mutta myöhemmin ilmenee, että osa pelastuneista poistuu paikalta järkyttyneinä ennen poliisin saapumista.

Huom: Kuvassa ei yhtään muovivenettä (toimituksen huomautus).

Lähde: Vuosisadan Kronikka.

alkoi ...
Tilaisuudessa ... ensimmäisen sijan saavuttaneet kilpailijat ja suoritettiin palkintojenjako.

Tuusniemen kulttuurikilpailujen tulokset

Tuusniemen kunnan V kulttuurikilpailut pidettiin 13 — 15. 4. raittius- ja nuorisotyölautakuntien järjestämänä.

A-ryhmän lajit, jotka käsittivät nuorten lajit, pidettiin 13. 4. kirkonkylän kansakoululla, B-ryhmän eli vanhemmat sarjat pidettiin 14—15. 4. Hiidenlahden maamiesseuran talossa. Palkintolautakuntaan kuuluivat opettajat Lea Veiste, Matti ja Lauri Keränen sekä kanttori Kauko Mikkonen.

Tuloksia:

Lausunta: 1) Hilkka Koistinen kk 2) Marjetta Tuunainen Hiidenlahden mms 3) Aune Miettinen Salonkylän opintokerho.

Yksinlaulu: 1) Pirkko Kirmanen Tuusjärvi 2) Aune Miettinen Salonkylän opintokerho 3) Eino Miettinen Hiidenlahden mms.

Huumoriesitykset: 1) Aino Väätäinen Tuusniemen Työl.nuoret 2) Eino Miettinen Hiidenlahden mms 3) Mauno Ahonen Tuusniemen Työl.nuoret.

Kuorolaulunta: 1) Hiidenlahden mms 2) Tuusniemen Työl.nuoret.

Kansantanhut: 1) Hiidenlahden mms 2) Tuusniemen Työl.nuoret.

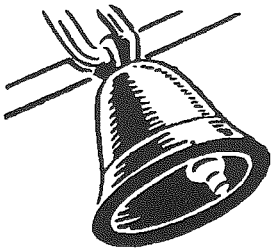
Puhekilpailu: 1) Eino Miettinen Hiidenlahden mms 2) Anna Liisa Happonen Hiidenlahden mms.

Näytelmät: 1) Hiidenlahden mms, Artturi Leinonen: Sakset II osa 2) Tuusniemen ns, Kyllikki Mäntylä: Kalatirri IV osa 3) Haurangin ns, Toplas: Ei ikinä 4) Tuusniemen Työläisnuoret, Agapetus: Syntipukki. Parhaat osasuoritukset: Paras miespääosa Väinö Hätinen Kalatirrin nimiosasta, parhain naispääosa: Aino Ritvanen, Artturi Leinonen: Sakset, Hilma, parhain miessivuosa: Mauno Ahonen, Agapetus: Syntipukki, Miettinen, parhain naissivuosa: Ritva Hämäläinen, Kyllikki Mäntylä: Kalatirri näytelmästä, koulutyttö

vieraillessa ...
vässä Ethel Sava...

Huomenna keskiviik...
19.30 "Toreadorien valssi Suonenjoella.

Torstaina 19.30 Serpin "Kihlasormus".

Lehtileike Savon Sanomista 13.-14.4.1956

Luokkaretkellä 30.5.2013

Kuva: Hannu Holopainen.

Päivä oli ihana. Päivä oli kuuma ja aurinkoinen. Matkustimme veneellä jonka nimi oli Sofia. Kipparinamme toimi Valto Holopainen. Venematka mökille sujui hyvin. Pysähdyimme pari kertaa matkalla ja Valto kertoi meille paikoista. Kun olimme perillä mökillä kaikki menivät heti vaihtamaan uikkarit ja uimaan, muutamaa lukuun ottamatta. Vesi oli lämmintä ja uiminen oli kivaa. Hypimme Sofian kannelta järveen. Jotkut myös meloivat kanootilla. Söimme Eevariitan tekemää ruokaa ja paistoimme tikkupullaa. Kävimme myös soutelemassa veneellä ja jäimme hetkeksi jumiin yhteen paikkaan ja kaikki muut nauroivat paitsi Emilia, joka meni paniikkiin ja Eemeli joka huusi Emililalle. Veneessä oli mukana minä, joka soudin, Severi, Emilia, Elli Keinänen ja Eemeli. Moni kävi myös saunassa. Jotkut myös vesihiihtivät. Tosin suksilla kukaan ei pysynyt pystyssä, mutta ilmapatjalle oli helpompaa. Takaisinmenomatka sujui hyvin ja päivä oli kokonaisuudessaan erittäin mukava.

Reetta Ryhänen

Oli todella mukava päivä. Sää oli kohdillaan, taisi olla jopa lähellä 27 astetta. eikä edes yhtään satanut vettä. Sofia nimisellä veneellä lähdettiin kohti Eevariitan mökkiä ja matkalla pysähdyttiin myös Kannassaaressa ja jäätiin myös välillä ihailemaan maisemia. Käytiin sellaisessa luolassa myös. Matka mökille kesti vajaa puolitoista tuntia, mutta ei se ketään haitannut. Eevariitan mökillä kaikki meni heti uimaan ja siellähän aikaa vasta kuluikin. Jotkut kävivät myös saunassa ja soudettiin myös kanootilla ja veneellä. Kyllähän jotkut kokeilivat vesihiihtoakin ja sellaista hauskaa patjajuttua, mutta ei se vesihiihto ainakaan kaikilta onnistunut. Paistettiin myös tikkupullaa. Kaikkien mielestä päivä oli mukava ja moni olisi halunnut jäädä sinne jopa yöksi.

Elli Kasanen

Matka sinne oli aika tylsä, mutta kun päästiin Eevariitan mökille niin sitten oli paljon hauskempaa. Me uitiin paljon ja yritin vesihiihtoa yhen kerran, perkele, ja me käytiin saunassa ja syötiin tikkupullaa ja se oli hirveän pahaa. Veden lämpötila oli 100 astetta. Sitten me lähdettiin pois. Se oli myös hirveän tylsää. Uin Reetan kanssa eniten, koska kaikki muut oli melkein koko ajan saunassa. Eemeli meni veneen patjalla. Minä kävin soutamassa Seven kanssa aika kaukana. Me meinattiin käyvä kattomassa lokin pesiä, mutta me ei löyvetty niitä kun ei saatu mennä kovin kauas. Me ois haluttu nähä lokin poikasia. Siellä oli lämmintä 25 astetta. Me käytiin Soukan koukkelolla.

Santtu

Lähdimme aamulla yhdeksältä satamasta Sofia nimisellä laivalla. Matkalla laivan kippari Valto Holopainen kertoi Juojärvestä. Kun olimme Eevariitan mökillä, suurin osa meni heti uimaan. Järvessä oli lämmintä vettä, 16 astetta. Uinnin jälkeen söimme makaronia ja jauhelihakastiketta. Syönnin jälkeen osa meistä meni saunaan ja uudelleen uimaan. Pari henkilöä kokeili vesihiihtoa ja ilmapatjalla veneen perässä oloa. Sen jälkeen Eevariitta teki tikkupullataikinan ja me paistoimme ja söimme sitä hillon kera. Kävimme vielä uimassa ja sen jälkeen lähdimme takaisin kotiin.

Eemeli

Mentiin klo 9 satamaan ja lähdettiin Valto Holopaisen "Sofia" laivalla/veneellä. Pysähdyttiin matkalla ja mentiin Eevariitan mökille. Siellä ensimmäisenä mentiin uimaan. Syötiin kierremakaronia ja jauhelihakastiketta. Jatkettiin uimista pitkään. Jotkut koittivat vesihiihtoa, mutta eivät kyllä onnistuneet. Koittivat ajamista patjalla. Siinä ne kyllä onnistuivat. Eero lämmitti saunan ja kaikki ravasivat siellä niin paljon, että sauna sammu. Paistettiin nuotiolla tikkupullia ja laitettiin sisään hilloa. Lähdettiin matkalle n. kahden jälkeen. Jotkut menivät Eeron nopeammalla veneellä. Paluumatkalla syötiin karkkia. Käytiin myös Eevariitan mökillä myös soutamassa kanootilla Marin ja Nooran kanssa. Eilinen päivä sujui hyvin. Kaikki käyttäytyivät hyvin.

Karita Räsänen

Suunnittelimme menevämme Eevariitan mökille. Lähdimme sinne 30.5.2013 klo 09.00. Lähdimme Valto Holopaisen veneellä jonka nimi on Sofia. Osa luokkalaisistamme meni Eevariitan miehen Eeron kyydillä. Kun päästimme perille suurin osa luokkalaisistamme meni heti uimaan. Veden lämpötila oli noin 16 astetta lämmintä ja muuten lämpötila oli lähemmäs 27 astetta. Soudin kanootilla Ellin, Nooran ja Karitan kanssa. Me söimme spagettia ja jauhelihakastiketta ja paistoimme tikkupullia. Kävin siellä myös uimassa ja mielestäni vesi oli kylmää. Kun lähdimme kotiin, he joiden piti keretä linja-autoon meni Eeron kyydillä, ja ne joilla ei ollut kiire niin meni Valto Holopaisen veneellä, Sofialle. Arvioni päivästä on 10-

Kipparin mielipide retkestä ja retkeläisistä:

Tämän retken jälkeen on vaikea uskoa huonoja juttuja nuorisosta. Tällä luokkaretkellä oli niin fiksua ja hyväkäytöksisistä porukkaa.

Kaikki käyttäytyivät hyvin, olivat innoissaan ja iloisia, sekä tykkäsivät selvästi myös toisistaan. Oli ne Eeva Riitan tikkupullatkin mukavan maukkaita.

Kippari Valto

Sää oli lämmin, mutta vähän kuuma. Käytiin Kannassarella jossa oli luola. Laivan kippari oli Valto Holopainen. Retki kesti aamu yhdeksästä päivä kolmeen. Vesi oli 16 astetta. Eevariitan mökillä oli paljon muurahaisia ja siellä oli kaksi muurahaispesää. Siellä oli ruokana spagettia ja jauhelihakastiketta. Siellä pystyi paistamaan tikkupullia. Retki meni ihan hyvin. Siellä sai meloa kanootilla. Retki kesti kuusi tuntia. Juotavana oli mökillä kahvi, kuuma kaakao ja mehu.

Kun oltiin Sofia-laivassa kaikki oli aika hiljaa. Ite meinaisin palaa kaula-alueelta. Vähän kyllä naamasta kärähdin, mut ei se haitannu koska mökillä oli niin hauskaa. Ku oltiin menossa uimaan nii kaikki tytöt oli menossa topilla ja shortseilla, loppujen lopussa kaikki ui kyl bikineil. Siellä paistettiin tikkupullaa. Matka kesti kyllä kauan. Saunassa käytiin ja otettiin kisa kuka pysyy pisimpään. Jotkut testas vesihiihtoa, joka ei oikein onnistunu. Patjallaki sai "vesihiihtoo" testata. Kanootillaki monet testas "ajelua". Veneelläki käytiin soutelee, se tosiaa meinas kaatuu, ainaki mun mielestä vaarallisesti se keikku, mut ei kaatunu vene ja ehjiä kaikki ollaan. Aika tuntu menevän liian nopeasti. Siellä oli myös hauska kuvaaja joka otti meistä ja maisemista kuvia. Arvio eilisestä on kyl 5/5. Päivä oli kaunis ja kaikilla oli mukavaa.

Moottorivene meni kovaa ja luola oli kiinnostava. Mökillä oli paljon Aku Ankkoja ja seielä oli paljon lokkeja. Siellä oli lämmintä. Kipparin nimi oli Valto Holopainen. Siellä näkyi paljon saaria.

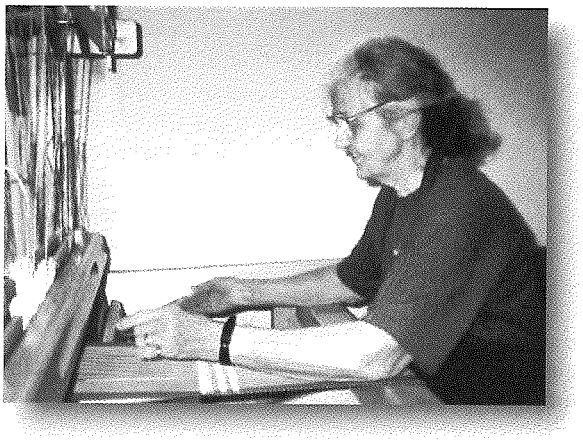
Muistoissamme

Alma Miettinen os. Räsänen (1939-2012)

Tuli lähtösi tosi yllättäen perheellesi ja meille kyläläisille ja niinpä kai itsellesikin. Olit rehti, sanasi mittainen ja erittäin luotettava. Toimit kotikylässämme monissa eri yhteisöissä. Edustit myös kunnallisissa luottamustehtävissä. Viimeinen pestisi oli kunnanhallituksen jäsenyys. Edustit meitä myös maakunnallisissa asioissa. Sinun tietojasi tarvittiin. Sydäntäsi lähellä oli maa- ja kotitalousnaiset. Olit myös oman Keskustaosastomme puheenjohtaja. Käsityöharrastuksen pitkäaikainen johtokunnan jäsen. Tyhjä ja hiljainen on paikkasi kotonasi ja myös kyläyhteisössä. Kiitämme vuosikymmenien mittaisesta työstä yhteiskunnan hyväksi ja toivomme läheisillesi jaksamista, suuressa surussa.

Eeva Keränen os. Hamunen

Olit Karjalan tyttöjä. Muutit tänne avioliiton kautta opettaja Matti Keräsen vaimoksi. Asuitte Tuusjärvellä, miehesi työpaikan lähellä. Muutettuanne kirkonkylälle, olit ahkera käsityökeskuksen kävijä ja käsityöntaitaja. Olit saanut koulutuksen käsityöalalle. Sinulla oli kauneuden tajua. Olit taitava värien suunnittelija. Sinulle kelpasi vain täydellinen työ. Ilahdutit läheisiäsi näillä kauniilla käsitöillä. Olisimme toivoneet vielä pirran pauketta pitempäänkin. Kaipaamme hienotunteellisuuttasi ja ystävällisyyttäsi Eeva.

Eeva Jantunen (1925-2012)

Halusin kuvata sinua Eeva runon säkeellä. Syntymäpaikkasi oli Savonlinna. Avioliiton solmittuasi siirryit Tuusniemelle ensimmäisen miehesi Toivo Voutilaisen vaimoksi. Olin vieraana häissänne Leppävirran Haapamäessä. Vuodesta 1945 asuitte Mestarin saaressa Levälahdessa. Appesi oli suutarimestari ja sillä saarta kutsuttiin mestarin saareksi. Saitte Raimo pojan. Hänellä on kaksi tytärtä, jotka toivottavasti jatkavat käsityöperinnettä jälkeesi. Olit erittäin taitava kehrääjä ja kädenjälkesi töissäsi on huolellista ja kaunista. Ensimmäisen miehesi, kuoltua perhetuttavanne löysi sinut. "Saarenpoika Saarentytön". Elämä jatkui, muutitte kirkonkylälle Tuusniemelle. Miehesi lähti kotisaarelleen kalaan ja sillä reissulla hän vajosi moottorikelkkoineen järveen. Olit jälleen leski, saaren tyttö hautaisi jälleen saaren pojan. Elämänmyönteisyytesi toit mukanasi moniin eri järjestöihin, joissa toimit. Sairauskohtaus katkaisi elämän langan tullessasi veteraanien tilaisuuteen. Matkasi on päättynyt, Eeva. Kaipaamme hyvää ystävää, energisyyttäsi, avoimuuttasi ja hyvyyttäsi ja etenkin sitä lämpöä, jota loit ympärillesi.

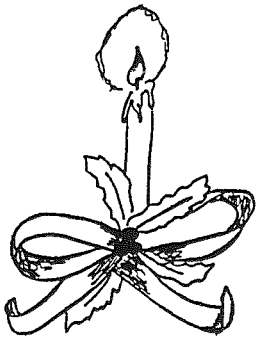
"Saaren tyttö, kukkanainen
laulun lapsi hymysuinen.
Katse kirkas loistavainen
sydän lämmin auttavainen".

Kunniamerkiäiti
Hanna Ester Linholm (1920-2013)

Hanna Ester Räsänen syntyi syksyn lapsena Tuusniemellä Pentumäessä isoon perheeseen. Ensimmäisen pikkupiian paikan hän otti jo kaksitoistavuotiaana. Rippikoulun käytyään Hanna lähti koettelemaan siipiään. Työpaikka löytyi Siilinjärven Tarinaharjusta. Vuonna 1941 Hannan elämä muuttui. Hän avioitui Väinö Lindholmin kanssa. Koti perustettiin Tuusniemelle. Perhe kasvoi vuosien varrella kuudella tyttärellä ja kolmella pojalla. Siinä riitti äidille töitä! Ahkerana ja työteliäänä ihmisenä Hanna hakeutui tilapäistyöhön läheiseen Tuusniemen kunnalliskotiin, joka oli silloin Pahkasalon saaressa. Siellä oli myös maatila. Hanna työskenteli maatilan töissä, autteli karjanhoidossa, mutta myös ruokahuollossa , siivouksessa ja vaatehuollossa. Tytär kertoi, äiti oli järjestyksen ihminen, ruokaa, juomaa ja päällepantavaa aina riitti. Hän opetti myös kunnioittamaan työntekoa. Minkä teet, tee se kunnolla. Työnteon, rehellisyyden ja ahkeruuden opettaminen meille lapsille oli äidille periaatekysymys. Jos jokin asia ei mennyt äidin mielen mukaan, hän koputti kädellään pöytälautaa ja siitä tiesimme, että jotain korjattavaa asiassa oli, niin taas elämä jatkui. Hanna jäi leskeksi ja muutti myöhemmin kirkonkylälle. Viimeiset vuotensa hän vietti palvelukeskuksessa sairastumisensa jälkeen. Hanna oli yhteiskunnallisesti valveutunut henkilö. Hän toimi monissa vapaaehtoisjärjestöissä, syöpäyhdistys, kotiseutuyhdistys, Hannan eläkeläiskerho, punainen risti ja monet muut yhteisöt saivat hänestä ahkeran toimijan. Myös kunnalliset luottamustehtävät hoituivat. Tasavallan presidentti myönsi Hannalle, äitienpäiväkunniamerkin arvokkaasta työstä lasten kasvattajana – ja tämä työ oli kaikkein lähinnä sydäntä, lapset ja lastenlapset, uudet sukupolvet. Elämä päättyy, vaan muistot jää, niin läheisille kuin meille ystävillekin.

Juho Veiste (1921-2013)

Tali Ihantalan kävijä, poissa on, isänmaan puolesta taistelija. Rehti, rehellinen talonpoika, luotettava yhteiskunnallisesta valveutunut. Hoitelit monia kunnallisia luottamustehtäviä. Olit lautamies. Osallistuit ihan viimeiseen saakka veteraanitoimintaan. Lauloit monesti veteraanikuorossa "Hoivatkaa poissa kohta on veljet". Kohdallasi matka on päättynyt. Kiitollisina siunaamme isänmaan ystävää.

Veikko Hämäläinen

Tuusjärven poikia. Olit syntynyt 1921. Matkasi päättyi syksyllä 2013 92-vuotiaana. Olit sotaveteraani. Annoit myös oman osaamisesi yhteisten asioitten hoitamiseen. Olit kunnanvaltuuston pitkäaikainen jäsen, varapuheenjohtaja monissa lautakunnissa puheenjohtajana tai jäsenenä. Myös monia muita järjestöjä olit luotsaamassa eteenpäin. Olit aktiivi. Ammuit ensimmäisen hirvesi 82-vuotiaana. Ajoit autoa ihan loppuun saakka. Pääsit pitkälle iäisyysmatkalle lyhyen sairauden jälkeen. Olit omatoiminen loppuun saakka. Leivoit leipäsi loppuun saakka. Yhteiskuntavaikuttajaa, rehtiä, rehellistä suomalaista isänmaan puolustajaa kaipaavat lapsesi perheineen ja me monet yhteisiä polkuja kulkeneet. Lepää rauhassa pitkä päivätyön päätyttyä.

Viljo Antikainen (1925-2013)

Olit yleisön palvelija. Teit elämäntyösi oman osuuskauppamme luotettavana myymälänhoitajana. Palvelualttius oli sinulle itsestäänselvyys. Kauppiaana olit rehti ja sovitteleva. Sinun kanssasi oli hyvä ja turvallinen asioida. Annoit myös osaamistasi monien yhteisten asioiden hoitamisessa. Kun olit numeromies niin osallesi lankesi monien yhteisöjen tilintarkastus. Ne teit huolella neuvoen ja opastaen. Jäämme kaipaamaan ahkeruuttasi, rehtiyttäsi ja palvelualttiuttasi. Kiitoksella monien eri yhteisöjen puolesta.

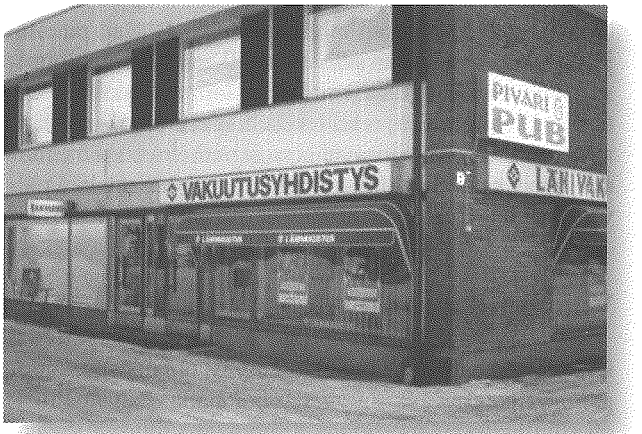
Teksti ja valokuvat
Anna-Liisa Happonen

Vuoden 2013 tapahtumia

Lähivakuutus muuttui Lähitapiolaksi. Vuonna 1910 toimintansa aloittanut Tuusniemen Palovakuutusyhdistys on nyt Lähitapiola. On niitä harvoja yrityksiä ja palveluita, jotka ovat säilyneet Tuusniemellä.

Lähivakuutus toimi Osuuspankin talossa 27 vuotta. Osuuspankin tunnus on nyt muuttunut.

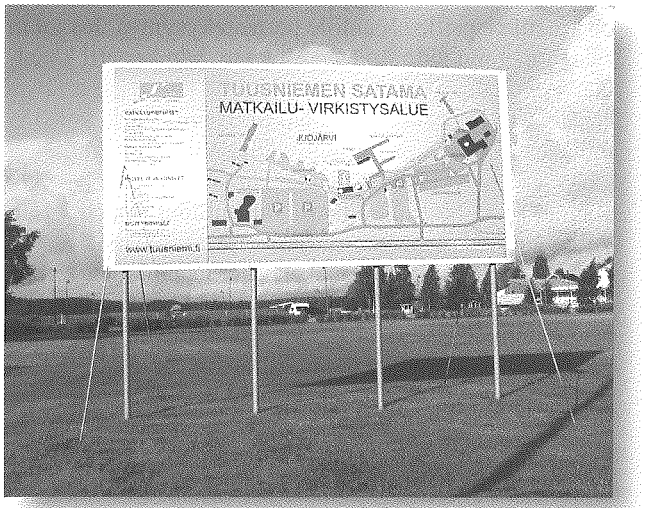

Lähitapiola vuonna 2013.

Palovakuutusasiamiesten kyltti oli tuttu näky Tuusniemellä kuudenkymmenen vuoden ajan.

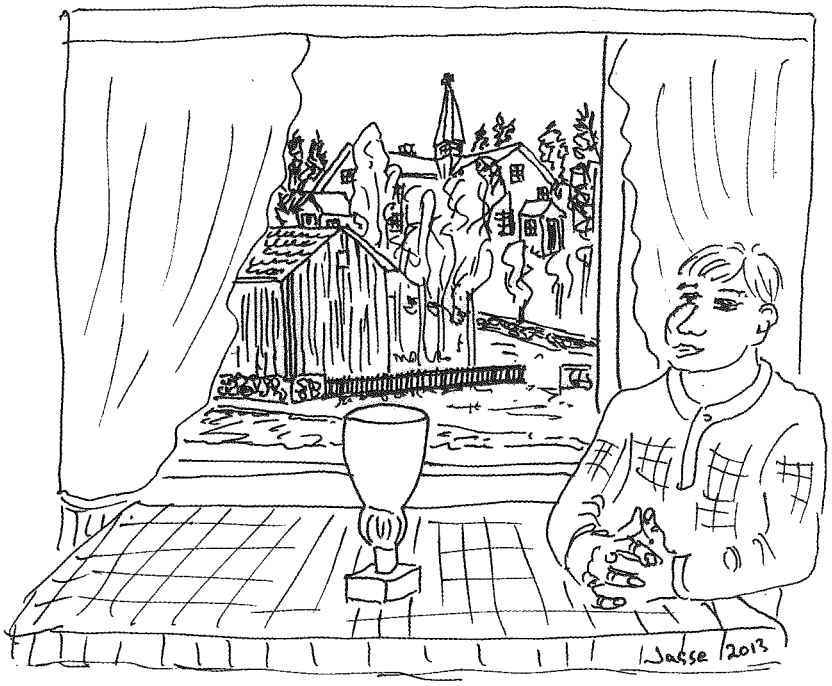

Tuusniemen sataman matkailu- ja virkistysalueen aluekartta valtatie 9:n läheisyydessä.

Änkkäri-laiva satamassa sai lapsilta suuren suosion.

Kiertopalkinto

Viime kesänä tuo veriin mennyt liike – elämä sai jälleen minussa vallan. Suuntasin matkani paikallisille kirpputoreille, joista Tuusniemi alkaa olla kuuluisa paikkakunta. Sillä tarjontaa on. Kuinka ollakaan, eräällä myyntipöydällä oli iso arvokkaan näköinen pokaali. Mielestäni hintakin oli kohdallaan; parin euron verran. Mieleeni tuli, että se on jopa yhtä arvokas hinnaltaan, kuin minäkin, vaikka en olekaan myytävänä!

Ja näin tulin komean pokaalin omistajaksi ja näin ansainneeni itselleni kiertopalkinnoksi.

Pokaaliin minulla lienee tarpeeksi kiinnityksiä, koska olen kenkäni kärjet suunnannut useiden kylien suuntaan.

Tuttavatkin kyselevät usein, missä kylässä sinä nykyisin asut? Se on aivan aiheellinen kysymys heiltä. Lääkärini kysyi kerran. Kuinka paljon sinä liikut? Vastasin hänelle, että viime kesänä autolla noin 15 000 kilometriä. Siihen lääkäri totesi lyhytsanaisesti; hyh! Lieneekö tohtori-täti tarkoittanut muuta liikkumistani? Tiedä häntä?

"Matkailuni olen aloittanut v.-70. Kiertomatkani on ollut; Tuusniemi – Hyvinkää – Savonlinna – Tuusniemi. Olen toista kertaa paluumuuttajana täällä kotikunnassani Tuusniemellä. Ja nyt aion pysyä täällä. Matkani varrella on tapahtunut paljon erilaisia asioita. Osa perheestänikin "putosi" kyydistäni pois.

Elämässäni on tapahtunut paljon viimeisen kymmenen vuoden aikana mm. sairaalahoidot. Savonlinnassa ollessani olin suuressa syöpäleikkauksessa, sekä myös muut tarvitsemani hoidot.

Olin täällä kotiseudullani ihmisten tietojen mukaan kuollutkin kaksi eri kertaa!

Kaikki muuttoni ja ihmisten tietämykset ja niiden vieminen jopa satojen kilometrien päähän ihmisille lienevät olleet heille tarpeellisia. Ja näin osaltaan rikastuttaneet minunkin elämääni.

Heikkoina hetkinäni on ollut tukenani muutama järjestöveteraani unohtamatta täällä kotiseudullani erästä evp. valtion virkamiestä. Hän antoi "luotettavia" säätiedotuksia ollessani petipotilaana.

Näin on lähes kaksi vuotta vierähtänyt Tuusniemeläisenä. Kokemuksieni kanssa, jotka olen saanut käännettyä elämäni rikkaudeksi.

Täällä asuu myös entinen koulukaverini. Käymme kahvivierailulla toisissamme, tietysti parantaen maailmaa ja kotiseutuamme, josta olemme lähteneet elantoamme hankkimaan.

Nyt olemme palanneet juurillemme. Alkanut uusi ystävyys- suhde on myös antanut rikkautta elämääni.Täällä on mahdollisuus harrastaa entisiä harrastuksiani, joista osa on tarttunut mukaani Etelä-Suomesta. Kalastus Juojärvellä, niin kesällä kuin talvellakin, nauttia rantasaunan löylyistä, sekä Juojärven armaiden aaltojen syleilystä.

Tätä kirjoittaessani istun kotini keittiössä, näen tästä mm. auringon valon kultaaman kotiseutumuseon ja Tuusniemen kirkon. Olen kääntänyt uuden lehden elämäni kirjasta.

Tuolla kaapin päällä on kieropalkintoni, kylläkin vähän pölyttyneenä rauhassa. Itse mietiskelen itseni kanssa, mitä positiivista tulevat vuodet tuokaan tullessaan elämääni.

Leppoisaa Joulun odotusaikaa Sinulle Joululehtemme lukija.

Matti Poutiainen

Etelä-Tuusniemi Pohjois-Savon VUODEN KYLÄKSI

Kuva Kosulasta ensilumien aikaan 2013.

Pojois-Savon Liiton liittohallitus nimesi 27.5.2013. Etelä-Tuusniemen vuoden 2013 kyläksi.

Tuusniemen Joulu onnittelee

Menemmepä lehdessämme 16 vuoden taakse. Marja– Leena Lempinen kirjoitti silloin Kosulasta Aatami – Suomen Sanomiin. Lehti oli Aatami-projektin julkaisu. Projekti teki vuosina 1996–1997. tunnetuksi seuraavia kyliä: Heinävedeltä; Karvio, Varistaipale ja Palokki. Tuusniemeltä; Kojanlahti, Kosula Levälahti ja Juurikkamäki. Vehmersalmelta; Litmaniemi, Mustinlahti ja Kohma.

Marja-Leena Lempisen kirjoitus vuodelta 1997:

KOSULA – kylä Luostaritien tuntumassa

Etelä- Tuusniemen kylistä Kosula on ollut vuosikymmenet oman alueensa keskuspaikka, jossa sijaitsevat tärkeimmät palvelut. Kylä sijaitsee kuuden kilometrin päässä Mikkelin läänin rajasta ja sen ympärillä on viisi pienempää kylää, jotka ovat palveluiden kautta yhteydessä Kosulaan.

Etelä- Tuusniemi erottuu muutenkin omaksi alueekseen Juojärven ja Suvasveden välisellä kannaksella. Maakirjojen mukaan siellä on ollut asutusta jo ainakin 1500-luvun puolivälistä lähtien, kenties aiemminkin. Kosulan alueen vanhoja sukuja ovat Turuset ja Heiskaset.

Kosulan kylän asutushistoria seuraa samoja kaavoja kuin muissakin lähipitäjissä. ensimmäisiä talollisia seurasivat palkolliset ja mökkiläiset. Aina sotavuosiin saakka tilanne pysyi suunnilleen samana. Sotien jälkeen pientilat lisääntyivät ja siirtolaiset toivat oman lisänsä paikallisasutukseen.

Kosulan kylän vilkkaimmat vuosikymmenet sattuivatkin heti sotien jälkeen aina kuusikymmenluvulle asti. Parhaimmillaan kylällä on ollut neljä kauppaa, posti, pankki ja oma koulu, joka lakkautettiin 60-luvun lopussa. Vanha koulurakennus on tällä hetkellä kyläyhdistyksen omistuksessa ja sitä käytetään yhteisinä kokoontumistiloina. Viime vuonna koulu täytti 100 vuotta.

Omat virkamiehet

Asuinpaikka Kosula on ollut omaleimainen ja persoonallisella tavalla muista poikkeava. Tuusniemellä se tunnetaan erityisesti paikkana, missä lähes jokaisella kyläläisellä on ollut ja on vieläkin omat lisänimensä. Iäkkäimmät kyläläiset muistelevat, kuinka kylällä toimi aikoinaan oma virkamies joka tarpeeseen. Sotien jälkeen kylästä löytyivät mm. sellaiset viskaalit kuin Euroopan herra, pastori, piispa ja maaherra, joten omavaraisia on oltu tässäkin suhteessa.

Lieneekö tilanne johtunut siitä, että Juojärvi eristää tehokkaasti Tuusniemen eteläpuolen kylät varsinaisesta kirkonkylästä, jonne on matkaa 30 kilometriä.

Kosulan kylä on käynyt kuusikymmenluvun jälkeen läpi maaseudun muutoksen, joka näkyy kyläkuvassa, mutta ei sitä kuitenkaan täysin tuhonnut. Yhä edelleen kylässä on saatavilla tärkeät peruspalvelut ja väkeä toimii niin perustuotannossa kuin palveluammateissakin.

Vesistöjen läheisyydestä johtuen Kosulan ympäristössä on runsaasti kesäasutusta, joka antaa väriä kyläkuvaan.

Vanhan männyn tarina

Vanhoista suvuista Heiskasia on kylässä edelleenkin. Heidän sukutilansa Kotajärven pihapiirissä kasvaa ikivanha mänty, jonka iäksi on laskettu neljäsataa vuotta. Vuonna 1955 Tuusniemen ja Koillis-Savon alueella vietettiin Täysinän rauhan 400-vuotisjuhlaa. juuri samoihin aikoihin Kosulan maakirjoissa alkaa näkyä merkintöjä kylään tulleista ensimmäisistä asukkaista. Vanha mänty on aloittanut kasvunsa silloin. Se on nähnyt vuosikymmenten ja vuosisatojen vaihtuvan ja ihmisten elävän seudulla kunakin aikakautena omaa elämäänsä. Puu on vielä voimissaan, samoin kuin kylä joka on säilynyt EU-aikakaudelle saakka elävänä ja toimivana pikkuyhteisönä maailman muutosten keskellä.

Kylä on hyvissä asemissa

Muutoksen keskelläkin kylä on säilynyt elävänä ja toimivana yhteisönä, jossa haetaan elämisen ehtoja maaseudun uudessa tilanteessa. Yhden hyvän mahdollisuuden elinkeinojen kehittämiselle tarjoaa kylän läpi kulkeva Luostaritie, joka vie Heinävedellä oleviin Lintulan ja Valamon luostareihin. Myös vesistöjen ja puhtaan ja puhtaan luonnon tarjoamat mahdollisuudet ovat varteenotettavia vaihtoehtoja. Tämän hetkisten palvelujenkin puolesta Kosula on vielä suhteellisen hyvässä asemassa, sillä kylästä löytyvät tänäänkin kaupan, postin ja pankin palvelupisteet. Kosulassa toimii myöskin lasten päiväkerho. Lähin kyläkoulu sijaitsee kuuden kilometrin päässä Ruskilan kylässä.

Vuosien saatossa Kosula on kenties menettänyt osan omaleimaisuuttaan, mutta vieläkin sen asukkaat ovat omaperäistä ja persoonallista väkeä, ja yhä edelleen kyläkauppa on epävirallinen kokoontumispaikka, missä vaihdetaan tärkeimmät kuulumiset ja parannetaan maailmaa. Hirviseura Etelä-Tuusniemen Eräveikot kokoaa syksyiseen hirvijahtiin ja perinteiselle hirvisopalle väkeä seudun ulkopuoleltakin. Siellä on vieläkin käsin kosketeltavissa kylissä pitkään säilynyt yhteishengen perinne, jossa korostuu samaan kyläkuntaan kuulumisen kokemus.

Tapahtumia Kosulassa 1997; 12.7. klo 9.00 Luostaritien Markkinat.

Tuoreus. Laatu. Oikea hinta. Ja lisäksi BONUS

S MARKET

Paikkakunnan edullisin ostopaikka.

TUUSNIEMI Puhelin 010 762 8620

Avoinna ma–pe 8.00–21.00
la 8.00–18.00
(su 12.00–18.00)

MEILTÄ SAAT BONUSTA

MEILTÄ SAAT BONUSTA

Hyvää Joulua ja
Rauhallista Uutta Vuotta

TUUSNIEMEN APTEEKKI

Puhelin (017) 661228

Viinan varoituksia vuodelta 1644

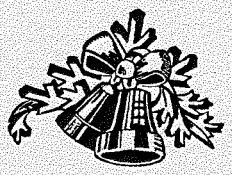
Enämbi viina saattaa ihmisen tompelixi, wiisaat willidze ja hullut teke vielä hullummax, turmele taidon, sytyttä hecuman, saatta capinan ja punaiset silmät: teke köyhäxi ja kiwuloisexi, ilmoitta salaisuudet, kehoitta Jumalan wihan, ja saatta cadotuxen. Sentähden ei yxikän pidä juoman enä cuin tarpeexi ja terweydeksi. Juoda myös ilo picarit, eli iloxi ystäwällises cocouxis ei ole kielty, cosca ylönpaltisus estetyxi tule, ja taito, tieto ja ymmärrys talles on, ja wircans töihin sovelias. Pitä siis waari otettaman, ettei yxikän määrä mital ja ylönpaltisudel pacota ja yllytä toistans (erinomaisesti Nuorucaisia ja waimo wäke, ja ei yhtäkän) ylidze sen Jumalisen tahdon, woiman, terweyden ja cunniallisuuden.

Toivotamme ystävillemme ja tuttavillemme Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Juhani ja Paula Airaksinen
Pentti Auvinen ja Helena Taattola
Olli-Pekka Hersio ja Asta Tirkkonen-Hersio
Valto ja Tuula Holopainen
Kalervo ja Taija Huhtinen
Raimo Hätinen ja Eila Kuismanen
Vesa ja Ulla Immonen
Antti ja Leena Järveläinen
Lasse ja Marja Koistinen
Matti Kolari ja Anja Mustonen
Olli ja Irene Lehto
Seppo ja Seija Miettinen
Reino ja Maija Miskala
Arto Mustonen ja Tiina Tiusa
Antti ja Jaana Nissinen
Eerik ja Anni Nissinen
Rauno ja Tarja Nykänen
Kari ja Tuula Puustinen
Raimo ja Pirkko Pääkkönen
Onni, Vieno ja Tiina Ryynänen
Heimo ja Marja Räsänen
Matti ja Tiina Räsänen
Esa Simanainen ja Kaija Laitinen
Eero Smolander
Timo ja Lea Säisä
Jarkko ja Arja Toivanen
Mikko ja Anne Veijalainen
Jorma ja Sirpa Voutilainen
Teuvo Voutilainen

Tuemme tällä yhteisellä ilmoituksella Tuusniemen Joulun julkaisemista.

Jouluterveh dys

Kaija ja Jouko Korhonen
Maire ja Pekka Antikainen
Tuula ja Aimo Forsman
Irma ja Seppo Hallman
Hilkka ja Lauri Happonen
Aili ja Unto Hirvonen
Aino-Marjatta ja Timo Holopainen
Riitta ja Eero Hämeen-Anttila
Saara ja Tahvo Hämäläinen
Kaisa Hyvärinen
Elina ja Heikki Jahkonen
Irma ja Kaarlo Kekäläinen
Tuulikki Keränen
Anja ja Martti Kähkönen
Kirsi ja Antti Miettinen
Marjatta Pekkonen
Kaija ja Tauno Räsänen
Anja ja Alpo Marku
Liisa ja Erkki Mustonen
Marja-Leena Mäkelä
Tuula ja Teuvo Nissinen
Pirjo ja Jarmo Nuorento
Tuula Patrikka ja Simo Korhonen
Ulla ja Arvo Härkönen
Tuula ja Kalervo Vartiainen
Anna-Liisa Happonen
Soili Toikkanen
Liisa ja Martti Rissanen
Pirkko ja Markku Airaksinen
Sinikka ja Taisto Kröger
Sisko Räsänen
Helvi ja Reino Hiltunen
Kaarina ja Olavi Hakkarainen
Anne ja Teuvo Keinänen
Eeva Lempinen
Mia ja Timo Räty
Eira ja Erkki Nupponen
Otto Juutilainen
Vilma ja Marko Kröger
Aira ja Heimo Parviainen
Terttu Kolari ja Martti Tirkkonen
Anja ja Viljo Tikkanen
Hilkka ja Erkki Kettunen
Marja-Leena ja Arvo Lempinen
Erja ja Pekka Martikainen
Eeva ja Raimo Savolainen
Eeva ja Erkki Tuunainen
Esko Viljami Miettinen
Hilkka ja Teuvo Ronkainen
Ritva ja Esko Taskinen
Riitta Hätinen ja Heikki Korhonen
Terttu ja Reino Kurki
Hannu Smolander
Jaana ja Janne Paananen
Kiitokset lintujen ruokkijoille
Neuvoset
Tuija ja Anssi Junkkari
Eeva Riitta ja Eero Jäntti
Marja ja Pekka Tenhunen
Arja ja Raimo Mikkanen
Elvi ja Pentti Koponen
Lea ja Pekka Mustonen
Matti Poutiainen
Liisa ja Pentti Leppänen
Aila Oinonen ja Tauno Lempinen

TUUSNIEMI
MUUNTUU MONEKSI.

Hyvää ja rauhallista Joulua sekä Onnellista Uutta Vuotta kaikille kuntalaisille, yrityksille sekä yhteistyökumppaneille!

Tuusniemen kunta

Puh. 017 689 041

www.tuusniemi.fi

POP Pankki

Tuusniemen Osuuspankki

Tuusniemi, Juankoski, Petonen, Niirala

Aidosti lähellä ihmistä.

www.poppankki.fi

Elämän eri tilanteissa Teitä palvelee

Kukka-, hautaus- ja pitopalvelu

KUKKATUPA

MARJAN KY

Huoltotie 5, 71200 Tuusniemi. Puh. (017) 661 610.
E-mail: marjan@kukkatupa.fi

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta

Tuusniemen parturi- ja kampaamopalvelut

Parturi-Kampaamo Eeva
Keskitie 25, puh. 044 563 0347

Parturi-Kampaamo Pirjo Miettinen
Keskitie 13, puh. 044 366 1790

Parturi-Kampaamo Pirkko Pääkkönen
Poikkitie 2, puh. (017) 661 051

Toivotamme asiakkaillemme
Hyvää Joulua ja Onnea vuodelle 2014

Rauhallista Joulua ja
Hyvää Uutta Vuotta!

MINVERA OY

Erolanniementie 66, 71260 Juurikkamäki

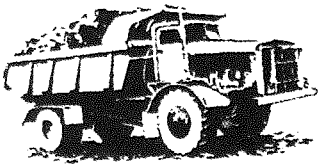
Puh. 044 210 4057

Tuusniemen Kuntoutus Ky

- FYSIOTERAPIA-PALVELUT
- HIERONNAT
- LYMFATERAPIA
- KUPPAUS
- SOLARIUM

TIEDUSTELUT JA AJANVARAUKSET
TUUSNIEMEN KUNTOUTUS: P. 040 545 5788
ASTA TIRKKONEN-HERSIO: P. 040 535 7544

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!

Tuusniemen Sora Oy
Keskitie 30, 71200 Tuusniemi
puh. 0400 374 616

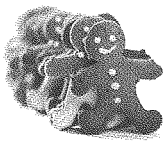
Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta

Karvosen puutarha
Levälahti

Hyvää Joulua ja
Riemullista Uutta Vuotta

Koillis-Savon
Hammaspalvelu Oy

Tauno Miettinen, puh. 040 547 3118

Toivotamme
Hyvää Joulua
ja Turvallista
Uutta Vuotta!

LÄHITAPIOLA SAVO
Vakuutukset, pankki ja sijoittaminen
Puh. 044 765 4270
Tuusniemi, Poikkitie 2

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

Puutavaraliike Tauno Räsänen Oy
Sepäntie, Tuusniemi

Hyvää Joulua!

TMI ASA RÄSÄNEN
Riistavesi, Puh. 0400 579 782
asa@lammintaus.fi, www.lammintaus.fi/asa
Lammintauksen Aitat, Sisko Räsänen
Puh. 050 341 8609, www.lammintaus.fi

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Siivous Tuula Pelkonen
- viikko- ja suursiivoukset
Puh. 044 335 6214

HOTTI-TUVAT
Marja & Lasse Koistinen
Kojanlahti
71280 KOSULA
050 365 7064,
0400 825 514

- **MÖKKILOMAT**
- **OHJELMAPALVELUT**

Seikkailu Savossa • Professional Adventure

VIITAKKO
Savon parhaat retkikohteet.
Lomakodintie 51, 71210 Tuusjärvi
Puh. (017) 724 503, fax (017) 724 550
info@viitakko.fi, www.viitakko.fi

RAUHALLISTA JOULUA

KAN ry Tuusniemi

Vanereita ja vanerituotteita
Kaasilansalmentie 299, Pahkasalo, Tuusniemi
Puh. 050 363 4636

HOKE
www.HoKe.fi

Suunnittelu- ja Rakennuspalvelu Hoke Oy

Olli Holopainen 0400 130 185
Arvi Kekäläinen 044 561 6285

KOEAJA
TÄYSHYBRIDI

TOYOTA
ALWAYS A BETTER WAY

UUSI FARMARI.
AURIS TOURING SPORTS

Auris Touring Sports on luokkansa ensimmäinen wagon, jonka saa bensiinin ja dieselin lisäksi täyshybridinä. Hybridissä yhdistyvät ennennäkemätön mukavuus ja erittäin miellyttävä ajotuntuma, unohtamatta pientä kulutusta ja edullisia huoltokustannuksia.

Auris Hybrid Touring Sports alkaen: veroton hinta 25 540 €, vero 3 920,58 €, toimituskulut 600 €, kokonaishinta sisältäen toimituskulut 30 060,58 €.

Takuu 3 v/100.000 km, korin puhkiruostumattomuustakuu 12 v, hybridijärjestelmän takuu 5 vuotta/100.000 km.
HSD-akkuturva 8 v/350.000 km.

50 vuotta
KUOPION AUTOKAUPPA.fi
Kallantie 11 Kuopio, vaihde 017 364 2211, avoinna ma-pe klo 8-17, lauantaisin klo 10-14

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2014

SORATOIMITUKSET

Juha Iivarinen
Pohjalammentie 27, 70940 Jännevirta
Puh. 0400 670 138

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Kuljetusliike Hannu Tervo Ky
Matinpellontie 64
71200 TUUSNIEMI
Puh. 0400 651 240
0400 273 204
hannu.tervo@kuljetus.inet.fi

Hyvää Joulua ja
Parempaa Uutta Vuotta!

SAHAUSPALVELU
Timo Järvinen

Luostaritie 663, 71200 TUUSNIEMI
timo.jarvinen@ppr.inet.fi
P. 0400 498 887

Hyvää Joulua ja
Onnea Vuodelle 2014

Traktoriurakointi
Jarkko Toivanen
Eero Smolander

Susijärvi, 71240 Paakkila
Puh. 0400 678 112, 0400 193 564

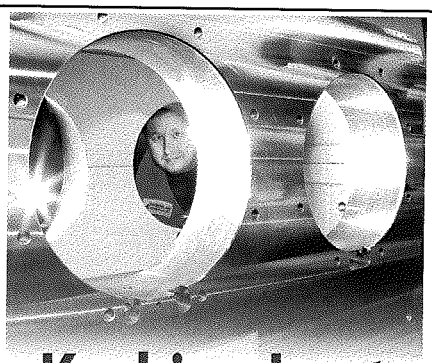
Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta
RANTA-MYLLY
Tuusniemi
Puh. 040 721 1097

Hyvää Joulua ja
kiitos kuluneesta vuodesta

Tuusniemen Autohuolto ja Varaosa Oy
Puh. 040 767 3787

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

KONEURAKOITSIJA
ESKO HOLOPAINEN
Puh. (017) 721 710 ja 0400 295 883

Keskiraskaat
alihankintakoneistukset

- tuotantotilat 5100 m²
- levytyöt
- särmäys
- robottihitsaus max 2500 kg
- CNC -koneistus max
x=2100 mm y/z=1500 mm
- pintakäsittely
- kokoonpano

Vuodesta 1978
PAAKKILAN
KONEPAJA OY
Katseenkestävää laatua

www.paakkilankonepaja.fi

Hyvää Joulua!

Loma Jussila

Onnellista Uutta Vuotta!

Toivottaa
MTY Kekäläinen - Tuomainen

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

KULJETUSLIIKE PULKKINEN OY

Velhonraitti 9,
71301 Vehmersalmi
Puh. 0500 638 909

"YKÄLTÄ"
Puh. 050 567 7045

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA
UUTTA VUOTTA

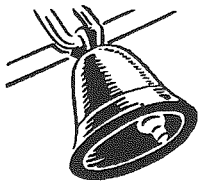

Arto Mustonen
Kuopion Huoltotrio Oy
Teräskatu 5
70150 KUOPIO
044 3060 776
arto.mustonen@huoltotrio.fi

Kuopion Huoltotrio Oy

Hyvää Joulua
ja
Onnellista
Uutta Vuotta 2014

TAKSI
PIIA KOPONEN
Puh. 044 0379 703

KONEURAKOINTI
PEKKA KOPONEN
Puh. 0440 193 899

Hyvää Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta 2014

Järjestämme tilauksesta
erilaiset juhlat ja tilaisuudet

MÄKIPIRTTI
Tuusniemi

Puh. 044 554 0554

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!
TUUSNIEMEN LÄMPÖ ja VESI Oy
Meijerintie 16 (vanha meijeri) Tuusniemi
Puh. 040 502 3130

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!

"HIRRESTÄ MITÄ HALUAT"
STK LOGHOMES
Talot, huvilat, mökit, saunat.

Malli: Muikku 2
20m2 + 9 m2 kuisti 4" x 7"
höylähirrestä täydellisellä
puuosatoimituksella.
Toimitukset 30.3.2012 mennessä.
7.700 €

Puh. 050 324 1081 e-mail: jani.kareinen@stkloghomes.com
Meidät löydät Puutossalmen lossin vieresta. Kiviranta 15, Kuopiosta 25 km etelään päin.
www.stkloghomes.com

Rauhallista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta!

Eikala Oy
Sepäntie 9, 71200 Tuusniemi

Tuusvesi Oy
Meijerintie 16, 71200 Tuusniemi

Puh. 0400 671 898
e-mail: eirasanen@gmail.com

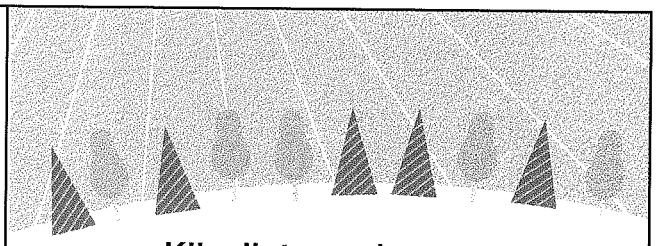
Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

KERAMIIKKAPAJA

Savetar

Meijerinranta, puh. 040 590 7917

www.savetar.fi

Kilpailuta puukauppa
Suunnista metsänhoitoyhdistykseen

Palvelemme kaikissa metsän käyttöön, hoitoon ja suojeluun liittyvissä kysymyksissä.
Toimihenkilömme Tuusniemellä:
Risto Toivanen, metsäneuvoja 040 538 2555
Antti Kakkonen, metsäneuvoja 040 580 2033
Hannu Havu, metsäsuunnittelija 040 500 8126

Metsänomistajat POHJOIS-SAVO

Edunvalvontaa puun juurelta Brysseliin

Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Savo • Minna Canrhin katu 11 B • 70100 KUOPIO • puh. 0400 330 674 • etunimi.sukunimi@mhy.fi • www.mhy.fi/pohjoissavo

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

KONEKORJAAMO A. KARTTUNEN

Luostaritie 2404
0400 421 823

TEBOIL
TUUSNIEMI

Kiitämme kuluneesta vuodesta ja toivotamme Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Tervetuloa

Puh. (017) 661 005

Ystävällinen ja joustava palvelu

Koulutetut kuljettajat

Monipuolinen kuljetuskalusto

Paikallinen tilausajon ammattilainen

hojo-matkat.fi

www.hojo-matkat.fi

email: tilausajot@hojo-matkat.fi

Puh. 050 570 9553, Fax (013) 550 336

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA
UUTTA VUOTTA 2014

- Kiinteistöhuoltopalvelut
- Rakennustarvikemyynti
- Remonttipalvelut

SAWON NOVAS Oy

Keskitie 12,
71200 Tuusniemi
Puh. 045 261 5100

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Korpelan Himmeli
- Olkituottet
- Leivonnaiset
Aino Pelkonen, Saunaniementie 283
71260 Juurikkamäki, Puh. 040 571 2003

Automyynti
T.Hämäläinen Oy

Tasavallankatu 40, 70620 KUOPIO
0400 673 100

Käytetyt autot:
OSTO, MYYNTI, VAIHTO

JALKOJENHOITO- RENTOUTUMISPALVELU

Koralli

Ajanvaraus arkisin 9-17
Tarja Soininen
Puh. 050 547 5490,
www. jalkahoitolakoralli.net

- jalkojen iho- ja kynsimuutosten hoidot
- vyöhyketerapeuttinen jalkahieronta
- parafiinihoidot
- intialainen päähieronta

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

HIERONTAPALVELU
Heikki Oksman

71200 TUUSNIEMI, Puh. (017) 660 007, 050 571 1478

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

Puutavaraliike Tauno Räsänen Oy
Sepäntie, Tuusniemi

PERINTEINEN HIERONTA, VOICE MASSAGE JA INTIALAINEN PÄÄHIERONTA

Mirja Poutiainen

• koulutettu hieroja • Voice Massage -terapeutti

Lahjakortteja pukinkonttiin!

Kenttätie 6, 71200 TUUSNIEMI Puh. 040 502 8091

Riitta Närvänen
Diplomikosmetologi

Keskitie 11, 71200 Tuusniemi
Puh. (017) 661 058
Matkapuh. 050 552 7758

Kasvo-, käsi- ja jalkahoidot,
meikkaus, kestovärit, korvienreijitys,
hieronta ja hoitotuotteita.

TANEN TAKSIT

Puh. Kosula 0440 572 280
Palokki 0440 572 282
Tilataksit

Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta

METSÄKONEURAKOINTI
VOUTILAINEN OY
040 709 4609

Pohjois-Savon Isännöinti Oy

Juojärven Isännöinti Oy kiittää asiakkaitaan ja yhteistyökumppaneitaan. Toimintaa jatkaa Pohjois-Savon Isännöinti Oy.

Taina Räsänen
p. 040 486 1902
taina@pos-isannointi.fi
tuusniemi@pos-isannointi.fi

Arto Väätäinen
p. 040 508 0841
arto@pos-isannointi.fi

www.pos-isannointi.fi

- Kaivutyöt
- Talonpohjien kaivut ja täytöt pitkäpuomi- ja minikoneella
- Imetyskentät
- Vanhojen talojen ja ahtaiden paikkojen salaojitukset lyhytperäisellä koneella
- Maansiirtotyöt
- Rantojen ruoppaukset ja massojen siirrot kuorma-autoilla
- Metsäteiden rakentaminen

Koneyhtymä Happonen & Holopainen
040 727 4791, 0400 172 884

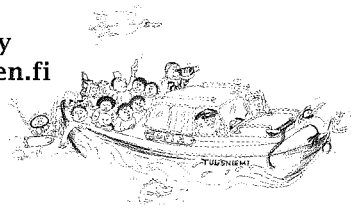

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

K MARKET TUUSNIEMI
Tuusniemi Puh. (017) 661 204
anne.veijalainen@k-market.com
Palvelemme: Ma-Pe 7-21, La 7-21, Su 12-21

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2014!

Tervetuloa maakuntajärvelle myös ensi kesänä!
Vesistöristeilyt
Valto Holopainen Oy
www.valtoholopainen.fi
Puh. 0400 679 999

Tilitoimistoni palvelee:
Kirjanpito, Kotitalousvähennykset,
Palkanlaskenta, Veroilmoitukset

Tilitoimisto Lokka-Turunen
Anaskintie 27, Tuusniemi
Puh. 045 265 7360

HYVÄÄ JOULUA JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA 2014

Talvimaisema Tuusniemen Tuohimäestä. Kuva: Onni Ryynänen.

Jo nyt on tullut aika
ja vuoro viimeinkin,
on meillä talven taika
ja raikas pakkassää.

Maan peittää valkohanki
puut huurrehunnullaan.
Jos olet arjen vanki,
käy luontoon kulkemaan.

Saat sieltä surut suistaa
ja huolet huomisen.
Ja ainoastaan muistaa
työt Luojan laupiaan.

Kun hanki helmin hohtaa
ja kuura kitehin,
se aatokseni johtaa
luo onnen satumaan!

Sanni Koponen
Pajumäki, Suontakanen
vuonna 1992

9 988876 046517

7 €